

T.C.

TOROS ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI

PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**EVLİ BİREYLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIM SÜRESİ,
KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ VE EVLİLİK DOYUM
İLİŞKİSİ**

Ayşe Rojda ABBASİGİL

DANIŞMAN

Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEMMUZ 2019

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

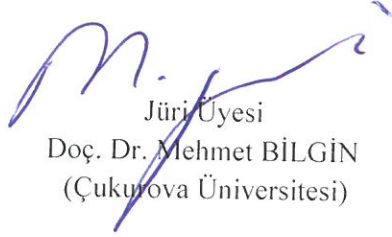
Ayşe Rojda ABBASİGİL tarafından hazırlanan “Evli Bireylerde Sosyal Medya Kullanım Süresi, Kişilerarası İletişim Becerileri ve Evlilik Doyum İlişkisi” başlıklı bu çalışma 11/07/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Psikoloji Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

(Danışman)

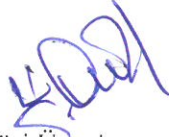
Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

Jüri Üyesi

Doç. Dr. Mehmet BİLGİN

(Çukurova Üniversitesi)

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Münir Yalçın ORTAKALE

Savunma Sınav Jürisi Tarafından Tezin İmzalı Nüshasının Teslim Tarihi :/...../20...

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada;

- Sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarımı kabullendiğimi beyan ederim.

..11/07/2019

Ayşe Rojda ABBASİGİL

EVLİ BİREYLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIM SÜRESİ, KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ VE EVLİLİK DOYUM İLİŞKİSİ

(Yüksek Lisans Tezi)

AYŞE ROJDA ABBASİGİL

**TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

2019

ÖZET

Bu araştırma kapsamında evli bireylerin sosyal medya kullanım sürelerinin, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumu düzeyleri arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 140'ı kadın, 140'ı erkek toplam 280 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Sosyal Medya Anketi, Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeği ve Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ) kullanılmıştır.

Örnekleme bulunan sosyal medya kullanan evli bireylerin, sorulara verdiği yanıtların analizi için SSPS 24.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler Çoklu Varyans Analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Gruplar arasında anlamlı çıkan sonuçlarda farkın kaynağını bulmak için Post-Hoc analizi uygulanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre, sosyal medya kullanım sürelerinin kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil, etkin dinleme, kendini tanıma-kendini açma ve ben dili alt ölçekleri puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre, kişilerarası iletişim becerileri ölçeği empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik alt ölçeği aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir.

Çalışmanın ilk bölümünde kuramsal araştırmalar, sosyal medya terminolojisi, sosyal medya ortamları, kişilerarası iletişim kavramı ve kuramları incelenmiştir. Bu kapsamda yine evlilik doyumu kavramına yer verilecek olup evlilik doyumuna ilişkin kuramlar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, evlilik doyumu, kişilerarası iletişim, evlilik doyumu düzeyleri

**THE RELATIONSHIP BETWEEN SOCIAL MEDIA USAGE PERIOD,
INTERPERSONAL SKILLS AND MARRIAGE SATISFACTION IN MARRIED
INDIVIDUALS
(M. Sc. Thesis)**

AYŞE ROJDA ABBASİGİL

**TOROS UNIVERSITY
SOCIAL SCIENCE INSTITUTE**

2019

ABSTRACT

Within the framework of this study, the relationship between married individuals' social media usage time and marital satisfaction together with interpersonal communication skills has been investigated. The study group consisted of 280 married individuals (140 females and 140 males). Social Media Survey, Interpersonal Communication Skills Scale and Marital Satisfaction Scale (EDS) were used as data collection tools.

SSPS 24.0 (Statistical Package for the Social Sciences) program was used to analyse the data. Data from the research were analysed using Multiple Variance Analysis method. Post-Hoc analysis was used to find the underlying rationale of any material discrepancy between the groups. According to the results, it was found that there was no significant difference between the social media usage period and the scores attained from the breakdowns of interpersonal communication skills scale, i.e. ego-enhancing language, effective listening, self-recognition-self-disclosure and self-language; and between the arithmetic means of marital satisfaction and sexuality, family and selfness subscales. According to the analysis results, significant differences identified between the empathy subscale scores of interpersonal communication skills scale and sexuality subscale scores of the marital satisfaction scale.

Theoretical research, social media terminology, social media environments, interpersonal communication concept and theories are examined in the first part of the study. Within this context, the concept of marriage satisfaction is discussed accompanied by theories related to marriage satisfaction.

Keywords; Social media, marriage satisfaction, interpersonal communication, marriage satisfaction levels.

TEŞEKKÜR

Sosyal medya kullanım süresinin, amacından sapması ve gereğinden fazla vakit geçirilmesi günümüz çağının problemi olarak görülmüş olup, üzerinde birçok araştırmalar yapılmıştır. Bu tez çalışmasında da; evli bireylerde sosyal medya kullanım süresinin, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumu ilişkisi araştırılmıştır.

Yüksek lisans eğitimim boyunca karşılaştığım tüm sorunlara rağmen her zaman yanım olup desteklerini esirgemeyen, kıymetli bilgi, birikim ve tecrübeleri ile bana yol gösteren, sabırla ilgisini ve önerilerini göstermekten kaçınmayan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ'a sonsuz teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Tez çalışmalarım sırasında yardım, bilgi ve tecrübeleri ile bana sabırla destek olan ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocam Doç. Dr. Mehmet BİLGİN'e, çalışmalarım boyunca yardımını esirgemeyen, her sorumu sabırla ve ilgiyle cevaplayan ve bana her fırsatta yardımcı olan değerli arkadaşım Psikolog Şaban ÖZER'e, çalışma süresince tecrübelerini ve değerli zamanı esirgemeyerek bana yardımcı olan kıymetli Psikolog Hüsamettin YAZAR 'a teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca; her doğrudumda ve her yanlışımda, her zaman maddi ve manevi yanımda olan, benden desteklerini hiçbir zaman esirmeyen, hayatımda oldukları her an için şükür ettiğim, hayattaki en büyük şansım olan annem Nazmiye ABBASİGİL, babam Mahfuz ABBASİGİL' e ve kardeşim M. Enes ABBASİGİL' e teşekkür ve minnetimi özellikle belirtmek istiyorum.

Ayşe Rojda ABBASİGİL

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xiii
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xvi
GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Araştırmanın Amacı ve Alt Amaçları	4
Araştırmanın Önemi ve Gereçesi.....	4
Araştırmanın Sayıtları.....	6
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
Tanımlar.....	6

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
1.1. Sosyal Medya Kavramı.....	8
1.1.2. Sosyal medya araçları.....	9
1.1.2.1.Bloglar.....	9
1.1.2.2.Wikiler.....	10
1.1.2.3.Forumlar.....	11

1.1.2.4.Sosyal ağlar.....	12
1.1.3.Türkiye'de sosyal medya kullanımı.....	13
1.1.4. Evli bireylerde sosyal medya kullanımı.....	15
1.2.İletişim.....	18
1.2.1. İletişim kavramı.....	18
1.2.2.Kişilerarası iletişim kavramı	18
1.2.3. Kişilerarası iletişimin yaklaşımları	20
1.2.3.1.Durumsal Yaklaşım.....	20
1.2.3.2. Gelişimsel Yaklaşım.....	21
1.2.4. Kişilerarası iletişim kuramları.....	22
1.2.4.1.Fonksiyonel Kuram.....	22
1.2.4.2.Belirsizliği Azaltma Kuramı.....	23
1.2.4.3.Atıfta Bulunma Kuramı.....	24
1.2.4.4.Temel Kişilerarası İlişkiler Oryantasyonu Kuramı.....	25
1.2.5.Aile içi iletişim.....	26
1.2.6.Aile içi iletişim unsurları.....	28
1.2.7.Aile içi iletişimin engelleri.....	29
1.3.Evlilik.....	31
1.3.1.Evlilik doyumu kavramı.....	31
1.3.2.Evlilik doyumuna ilişkin kuramsal yaklaşımlar.....	32
1.3.2.1.Sosyal Mübadele Kuramı.....	32

1.3.2.2.Sosyal Öğrenme Kuramı.....	33
1.3.2.3.Bağlamsal Model.....	34
1.3.3.Evlilik doyumu ile ilgili yapılan araştırmalar.....	35
1.4.Sosyal Medya Kullanımı, Kişilerarası İletişim Becerileri ve Evlilik Doyumu İle İlgili Yapılan Araştırmalar.....	40
1.4.1.Kişilerarası iletişimin evlilik doyumuna etkisi.....	40
1.4.2.Sosyal medya kullanımının evlilik doyumuna etkisi.....	43
1.4.3. Sosyal medya kullanımının kişilerarası iletişime etkisi.....	45

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.YÖNTEM.....	48
2.1.Araştırmanın Modeli.....	48
2.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	48
2.3. Veri Toplama Araçları.....	50
2.3.1.Kişisel Bilgi Formu.....	50
2.3.2.Sosyal Medya Anketi.....	50
2.3.3.İletişim Becerileri Ölçeği.....	51
2.3.4.Evlilik Doyumu Ölçeği((EDÖ).....	52
2.4.Verilerin Toplanması.....	52
2.5.Verilerin Analizi.....	53

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.BULGULAR.....	54
3.1. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Egoyu Geliştirici Dil Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçekleri Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? (1. Alt Amaç).....	55
3.2. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Etkin Dinleme Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçekleri Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? (2. Alt Amaç).....	57
3.3. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Kendini Tanıma-Kendini Açma Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçekleri Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? (3. Alt Amaç).....	60
3.4. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Empati Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçekleri Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? (4. Alt Amaç).....	63
3.5. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Ben dili Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçekleri Aritmetik Ortalamaları Arasında Anlamlı Fark Var Mıdır? (5. Alt Amaç).....	66

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

4. TARTIŞMA VE YORUM.....	70
4.1. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Egoyu Geliştirici Dil Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma	70
4.2. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Etkin Dinleme Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma	72
4.3. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Kendini Tanıma-Kendini Açma Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma.....	73
4.4. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Empati Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma	74
4.5. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Ben dili Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma	76

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	80
Araştırmacılar İçin Öneriler.....	80
Uygulamacılar İçin Öneriler.....	81
KAYNAKLAR.....	82
EKLER.....	102
EK 1. Kişisel Bilgi Formu.....	102
EK 2. Sosyal Medya Anketi.....	103
EK 3. İletişim Becerileri Ölçeği.....	104
EK 4. Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ).....	105
EK 5. Ölçek İzin Yazısı.....	106
ÖZGEÇMİŞ.....	108

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 3.1. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ego geliştirici dil alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.....	55
Çizelge 3.2. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin alt ölçekleri değişkenlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular	56
Çizelge 3.3. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri etkin dinleme alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.....	58
Çizelge 3.4. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin alt ölçekleri değişkenlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular	59
Çizelge 3.5. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.....	61
Çizelge 3.6. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri değişkenlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular	62
Çizelge 3.7. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri empati alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.....	64
Çizelge 3.8. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri değişkenlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular	65

Çizelge 3.9. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ben dili alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.....67

Çizelge 3.10. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri değişkenlerine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular68

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1.1. İnternet kullanımlarının cinsiyete göre oranları 2018.....	13
Tablo 2.1. Sosyal medya kullanan evli bireylerin demografik bilgileri.....	49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1.1. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları, (TUIK, 2018)	14
Şekil 1.2. We Are Social 2018 Türkiye raporu.....	15

GİRİŞ

Bu bölümde çalışmanın yapılma gerekçelerini ortaya koyan problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi ve gerekçesi, araştırmanın sayıltıları, araştırmanın sınırlılıkları ve çalışmada geçen bazı kavramlara ilişkin tanımlara yer verilmiştir.

Problem

Sosyal medya insanların birbirleriyle iletişim kurmalarını sağlayan aynı zamanda fikir, düşünce ve duyguların paylaşıldığı tanıdıkları insanları bulma veya yeni arkadaş çevresi yaratmaları için dâhil oldukları ortamdır. Ayrıca insanlar sosyal medya ortamlarında video, fotoğraf paylaşmak, yapılan paylaşımlara yorum yapmak, sosyal medya kullanan arkadaşlarını ve tanınmış kişilerin ne yaptıklarının kontrol etmek, boş vakitlerini geçirmek amacıyla da kullanmaktadır. Bir başka deyişle sosyal medya kişilerin katıldıkları ve etkileşim halinde oldukları elektronik ortamlardır. Bireylerin sosyal medyayı kullanmaları çok çeşitlilik arz etse de çoğunlukla bu nedenle kullanılmaktadır (Chen, Fay ve Wong 2011).

Sosyal medya ve internet kullanımı her geçen gün artmaktadır. TUİK' in 2018 hane halkı bilişim teknolojileri araştırmaları sonucuna göre internet kullanımı oranı %72.9 dur. Kadınların internet kullanım oranı %65.5 iken, erkeklerin %80.4 dür (TUİK, 2018). Türkiye de yapılan araştırmaya göre toplam nüfusun %67'sinin internete erişimi olduğu ve Türkiye'deki aktif sosyal medya kullanıcısı yüzdesinin ise %63 olduğu belirtilmiştir (We Are Social, 2018).

İnsanlar arasında sosyal medya kullanımının yaygınlaşması, aktif kullanılması ve içeriğinin bu denli zenginleşmesi sosyal medyayı vazgeçilmez bir durum haline getirmektedir. Bireylerin, var olan iletişim şekilleri yerine sosyal ağlar aracılığıyla iletişime geçmeyi tercih etmeleri toplumsal yalnızlaşmayı ve yabancılaşmayı da beraberinde getirmektedir, bireylerin çevreleriyle kurdukları iletişim, teknolojinin bir araç olarak kullanıldığı iletişim şekline dönüşmüştür (Karagülle ve Çaycı, 2014).

Bireylerin sosyal medya ve internet kullanım bilincine sahip olmamaları onlar için risk oluşturmaktadır. Kişinin sosyal ilişkilerinin zayıflaması, aile ve eşler arasındaki açık iletişimi olumsuz yönde etkilemesi, beraber geçirilen zamanların azalması, yalnızlaşmanın artması bu risklerden birkaçıdır. Bu ve benzeri sorunları yaşayan bireylerin, günlük işlerini aksatacağı ve sorumluluklarını yerine getiremeyeceğı, psikolojik ve fizyolojik olarak etkilenecekleri söylenebilir. Ayrıca zamanın iyi kullanılmaması, internette gerekli kontrolün sağlanamaması bazı kişisel problemleri de getirmektedir (Gürcan, 2010).

Sosyal medya kullanım sürelerinin artmasının, bireylerin evliliklerinde de olumsuz sonuçlar doğurduğu düşünülmektedir. Evlilik, insanın gelişiminde önemli rol oynayan en küçük yapı birimidir. Bireyin ihtiyaçlarının karşılanabileceğı en doğal ilişki biçimidir. Ayrıca bireye maddi manevi doyum sağlaması, görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmesi ve yaşadığı çevreye uyum sağlaması, yararlı bir birey olması için de bulunduğu evlilik ilişkisinin önemli katkıları bulunmaktadır (Çelik, 2006). Bu durumun evli bireylerin sosyal medya kullanım sürelerinin artmasına, bireylerin maddi manevi ihtiyaçlarının karşılanmamasına neden olabileceğı düşünülmektedir. Evlilikte karşılıklı olarak doyurulmayan ihtiyaçların, evli bireylerin evlilik doyumlarını olumsuz yönde etkilediğı düşünülmektedir.

Evli bireylerin, sosyal medyada geçirdikleri zamanın artmasının, bireylerin evliliklerinde problemlerin çözümlenememesine ve sorunların ertelenerek üstlerinin örtülmesine neden olduğu düşünülmektedir. Ayrıca eşler birbirlerini dinlemek ve anlamak için çaba sarf etmeyip duygu ve düşüncelerini belirten kısa yazı ve sözler yazarak sosyal medya platformlarında paylaşmaktadırlar. Evli bireylerin, bu tutum ve davranışlarının evlilik doyumlarını etkilediğı düşünülmektedir. Gottman (1990) evlilik doyumunu düşük olan eşlerin problemlerini çözmedeki başarısızlıklarının, birbirlerini suçlamalarına bağlı olduğunu belirtmekte ve bu şekilde probleme çözüm bulunmadığını, eşlerin birbirlerine karşı olumsuz tutumlarını arttırdığını ve birbirlerini anlayamadığını vurgulamaktadır. Eşlerin birlikte geçirdikleri zamanın sosyal medya platformlarında geçirdikleri zamanlardan az olması evlilikteki paylaşımların azalmasına neden olabilmektedir. Bu nedenle birlikte geçirilen zamanların az olmasının paylaşımları azaltmakta ve problemlerin çözümünü zorlaştırmakta olduğu söylenebilir. Ayrıca evlilikte alınan sorumlulukların yerine getirilmemesi veya aksatılması, eşlerin birbirlerine karşı olan tahammül düzeylerinin

azalması ve e e olan sadakatin azalması gibi durumlar evlilikte yaşanan sorunlar arasındadır. Bu noktada evli bireylerin karşılıklı olarak evlilik doyumlarını azalttığı düşünülmektedir.

Kocadere (1996) iletişimin evliliği etkileyen 15 alandan biri olduğunu belirtmiştir. Bir evliliğin, mutlu ve başarılı olabilmesi için eşler arasındaki iletişimin doğru ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Evlilikte, eşlerin kendilerini ifade edebilmeleri, duygularını, düşüncelerini ve davranışlarını birbirlerine iletebilmeleri iyi bir iletişime bağlıdır. İyi bir iletişim, eşlerin birbirlerine saygı duymalarını, empati kurmalarını, birbirlerini anlamalarını ve en önemlisi de birbirlerini daha iyi tanımalarını sağlamaktadır.

Evlilikte, sağlıklı ve kaliteli iletişimin olması evlilik doyumunu arttırmaktadır. Araştırmalar, evlilik doyumunun iletişim ve kişilerarası s re erle ilgili olduğunu ortaya koymaktadır (Bradbury ve ark., 2000; Greeff, 2000). İnsan hayatında önemli bir yere sahip olan iletişim, sosyal medya kullanım sürelerinin artması ile olumsuz etkilenebilir. Evli bireylerin sosyal medyada uzun zaman geçirmeleri, eşleri ve aile bireyleri arasındaki açık ve işlevsel iletişimlerini zedeleyebilmektedir. Eşler arasındaki iletişimin zarar görmesi, evlilik doyum düzeylerini olumsuz yönde etkileyebilir.

Sonuc olarak; kurulan evlilikleri gelişen ve değişen dünyada korumak ve devam ettirmek için insanların karşılıklı olarak ilişkilerinde fedakarlıklar yapmaları gerekmektedir. Bu fedakarlıkların başında, insanların evliliklerine ve ilişkilerine zaman ayırmaları gelmektedir. İlişkilere ayrılan zaman diliminde insanların birbirlerine karşı duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını daha etkili biçimde iletebilmeleri için iletişimlerinin sağlıklı ve kaliteli olması gerekir. Yukarıda bahsedildiği gibi sosyal medya kullanımının giderek artması insan ilişkilerine olduğu gibi evlilik ilişkilerine de zarar vermektedir. Evli bireylerin öncelikle kendilerine daha sonra evlilik ilişkilerine ayırabilecekleri zamanı sosyal medya ve internette geçirmeleri, eşlerin karşılıklı olarak iletişim sorunları yaşamalarına ve evlilik doyum düzeylerinin azalmasına neden olmaktadır. Evlilik doyum düzeylerinin daha kaliteli olması için kurulan iletişimin doğru ve sağlıklı olması gerekmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı evli bireylerde sosyal medya kullanım süresi, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumu düzeylerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlar sınanmıştır.

Araştırmanın alt amaçları

- 1- Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- 2- Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- 3- Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- 4- Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?
- 5- Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sosyal medya, günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sosyal medyada uzun zaman geçirilmesi, bireyi gerçek yaşamdan uzaklaştırarak sanal bir dünyada yaşamaya başlamasına ve sosyal medya kullanım süresini kontrol etmede zorlanmasına yol açmaktadır. Sosyal medya ortamları yaşamın her alanında kendisini göstermiş ve bireylerin sosyal ilişkilerinin yanı sıra iş, aile ve evlilik ilişkilerini de etkilemeye başlamıştır. Evli bireyler de, bu ortamların varlığına kapılarak boş

vakitlerinin çoğunu burada geçirmeye başlamışlardır. Bu durumun evlilikte eşler arasında birçok sorunun ortaya çıkmasına sebep olduğu, özellikle eşler arasındaki iletişimi etkileyerek evlilik ilişkilerine zarar verdiği ve bu duruma bağlı olarak evli bireylerin evlilik doyumlarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir.

Türkiye’de 2000 yılından sonra internet kullanımıyla ilgili pek çok araştırma yapıldığı görülmektedir. İlköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili araştırmalar; (Ersoy ve Yaşar, 2003; Orhan ve Akkoyunlu, 2004; Döner, 2011; Gençler, 2011; Ayas ve Horzum, 2013) tür. Ergenlerin internet kullanımı ile ilgili araştırmalar; (Bayraktar, 2001; Tahiroğlu vd, 2008; Doğan vd.,2008; Erdoğan, 2008; Esen, 2010; Koç ve Karabatak, 2012) dir. Lise öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili araştırmalar; (Bakay, 2001; Kelleci vd., 2009; Kelleci ve İnal, 2010; Taçyıldız, 2010) dur. Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı ile ilgili araştırmalar; (Ayaroğlu, 2002; Balcı ve Gülnar, 2009; Canan, 2010; Eroğlu, 2016) dır. Ayrıca problemlerle ilgili internet kullanımı ve internet bağımlılığı ile ilgili yapılan araştırmalar; (Gönül, 2002; Demir, 2006; Nakilcioğlu, 2007; Ceyhan, E. 2008; Ceyhan, 2008; Arısoy, 2009; Batıgün ve Hasta, 2010; Koç, 2011; Sütçü ve Algül, 2013; Aycanoğlu, 2017; Karaburç, 2017; Aylıkçı, 2018) dir.

Sosyal medya ağları ve kullanımı ile ilgili yapılan birçok araştırma vardır. Kişilerarası iletişim, evlilik doyumu, eşler arası iletişim ve aile içi iletişimi ile ilgili araştırmalar; (Dilmen, 2007; Şener, 2009; Vural, ve Bat, 2010; Göker ve Doğan, 2011; Hazar, 2011; Köseoğlu, 2012; Akyol, vd., 2012; Öztürk ve Akgün, 2012; Akar, 2013; Kahraman, 2013; Çalışkan ve Aslander, 2014; Eren, Çelik ve Aktürk, 2014; Alav, 2014; Biçer, 2014; Bilen, Ercan ve Gülmez, 2014; Özdemir, 2015; Gençler, 2015; Oğuz, 2016; Demir, 2016; Pelin, 2017; Aktay, 2017; Yılmaz, 2017; Tiryaki ve Karakuş, 2018; Derici, 2018;) dir.

Bu araştırmada, evli bireylerde sosyal medya kullanım süresi, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumları evlilik ilişkisinin değerlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Alan yazında bu araştırma konusu ile ilgili oldukça az çalışmaya ulaşılmıştır. Bu çalışmanın, alan yazına katkı sağlayacak olması da ayrı bir öneme sahiptir. Araştırma sonucunda elde edilecek verilerin, psikolojik danışmanlara, aile danışmanlarına, psikologlara, psikiyatriklere ve akademisyenlere fikir verebileceği gibi evli bireylerin de konuyla ilgili farkındalıklarını arttırmak açısından büyük öneme sahiptir. Son zamanların en

ciddi problemi olarak görülen ve hayatın birçok alanında sorunlara neden olan sosyal medya kullanımının evli bireyler üzerine araştırılması da ayrı bir önem arz etmektedir.

Araştırmanın Sayıtları

- 1- Araştırmaya gönüllü olarak katılan evli bireyler ölçekleri içtenlikle yanıtlamışlardır.
- 2- Bu araştırmada kullanılan ölçeklerin ulaşmak istenilen bilgiler için yeterli olduğu varsayılmıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma Mersin İlinde yaşayan ve sosyal medya kullanan evli bireylerden elde edilen verilerle sınırlıdır.
2. Bu araştırmanın sonuçları çalışmada kullanılan ölçeklerden elde edilen verilerle sınırlıdır.

Tanımlar

Sosyal medya: Sosyal medya en yüksek derecede paylaşımın gerçekleştiği, online medyanın yeni bir türü olarak fırsatlar sunduğu en yeni fikirlerden biri olup katılımcılar, açıklık, konuşma, toplum, bağlantılık, erişim, erişilebilirlik, kullanılırdık, yenilik, kalıcılık, özellikleri içerir (Mayfield, 2010).

İletişim: İletişim, bireylerin karşısındakini anlamasının herhangi bir yolunu içermekte, iki ya da daha çok insan arasında anlam yaratma süreci şeklinde tanımlanmaktadır (Bienvenu, 1970, Tubbs ve Moss, 1991).

Kişilerarası iletişim: Kaynağını ve hedefini insanların oluşturduğu iletişimlere kişilerarası iletişim adı verilmekte ve karşılıklı iletişimde bulunan kişilerin, bilgi/sembol üreterek, bunları birbirlerine aktararak ve yorumlayarak iletişimi sürdürmeleri şeklinde tanımlanmaktadır (Dökmen, 2001).

Evlilik: Evlilik toplumlarında farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı ve türün devamını sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Saxton, 1982).

Evlilik doyumu: Bireyin kendi evlilik ilişkisindeki gereksinimleri karşılama derecesine ilişkin algısıdır (Tezer, 1996). Evlilik doyumu; evlilik kurumu içinde eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi biçimi, cinsel doyum, iletişim biçimi gibi kişisel boyutlardan ve verilen kararlarda eşitlik, kazanç, çalışma ve problemleri paylaşma gibi çevresel boyutlardan elde edilen psikolojik tatmindir (Sokolski ve Hendrick, 1999).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.1. Sosyal Medya Kavramı

Bireylerin görseller, sesler, videolar ve düşünceler paylaştığı sitelerin bir araya getirdiği platforma genel adı ile sosyal medya denmektedir. Bu kavram çevrimiçi insanların karşılıklı olarak etkileşim ve iletişim içerisinde olmaları ilkesine dayanmaktadır. Forum, blog, paylaşım sitesi veya arkadaşlık (mesajlaşma) siteleri gibi unsurlar sosyal medyayı meydana getiren unsurlar olarak sayılabilir. Bu unsurlar aracılığı ile ortaya çıkan etkileşim küçük bir kitle arasında oluşuyormuş gibi düşünülse de paylaşım ve mesajların anlık olarak çok daha büyük kitlelere erişim imkânı bulunmaktadır (Vural ve Bat, 2010).

Sosyal medya kavramı ile ilgili spesifik bir tanımlama yapmanın zorluğu kavramın çok geniş bir yelpazede değerlendirilmesiyle ilişkilidir. Ağ teknolojisi üzerine kurulan bu sosyal sistem çok etkin sosyal etkileşim, topluluk oluşturma ve işbirliği imkânı sağlayan internet siteleri anlamında kullanılabilir (Akar, 2013).

Sosyal medya farklı insanların bir arada olduğu ve birbirini hiç tanımayan insanların birbiri ile etkileşim içine girebildiği bir yapıya sahiptir. Sosyal medya bu etkileşimi sağlarken katılımcı üyelerin kişisel özelliklerine bakmaksızın paylaşım hakkı vermekte ve bunun sonucunda birbirleri ile yakın konulara ilgi duyan insanların bir araya gelmesini sağlamaktadır (Mayfield, 2008).

Ağ teknolojilerinin dayandığı temel nokta etkileşimdir. Bu kavrama bağlı olarak sosyal medyayı kullanan kişilerin edilgen konumda olmadıkları aksine “çok” etken bir konumda oldukları görülebilir. Kişiler, sosyal paylaşım ağları aracılığı ile elde etmek istedikleri bilgileri çok kolay ve rahat bir şekilde edinebilmektedirler. Bu sistemin özgür doğası gereği üyeler istedikleri her şeyi sınırsızca ve özgürce paylaşma hakkına sahiptir.

Paylaşım lar arasında üyelerin bireysel düşünceleri, görselleri, videoları, siyasal fikirleri de olabilmektedir. Bu açıdan bakıldığında zaman sosyal medyanın yüzyılın tüm dinamiklerini kökten değiştirebilecek kadar güçlü bir buluş olduğu ve bu değişimi fiilen yönettiği söylenebilir (Kırık ve Karakuş, 2012).

1.1.2. Sosyal medya araçları

1.1.2.1. Bloglar

Blog denilen siteler kişisel kullanım için dizayn edilebilen ve içerikleri tamamen kullanıcıları tarafından oluşturulan bir tür özgür yayıncılık platformudur. Blog içerisinde yer alan yazılar, yayınlar, görseller veya düşünceler yazarının özgürce ve belirli kalıplara uyma zorunluğu olmadan yayınlanan bilgiler içerdiğinden okuyucular tarafından daha samimi bulunurlar. Bu durum öylesine yaygın hale gelmiştir ki insanlar artık aradığı herhangi bir bilgi veya içeriği geleneksel sitelerden elde etmek yerine blog türü sitelerden elde etme yoluna gitmeye başlamışlardır. Bu tür çekiciliğe sahip olmasının yanı sıra bloglar insanların almak istedikleri bilgiler veya verilerle ilgili detaylı ve geniş bir arşiv imkânı da sunmaktadır. Örneğin bir takipçinin sürekli girerek bilgiler elde etmek istediği bilgilerin olduğu arşiv yapılarını belirli bilgisayarlarda depolamak hem zahmetli hem de daha güvenilir bir yöntemdir. Web adresini yazarak girilebilen bir blogda yer alan bilgilere istediği zaman ulaşılabilir. Blog siteleri insanların bilgilerini paylaştıkları bir ağ olmasının yanında bilgilerin depolanabildiği bir tür yapı görevi de görmektedir (Yılmaz, 2011).

Bloglar, hem sahipleri hem de takipçileri için çok az teknik bilgi ile yönetilebilen sistemlerdir. Blog sahibinin istediği veriyi siteye aktarması hem kolay hem de (genellikle) ücretsizdir. Blog İngilizcede yer alan weblog kelimesinin kısaltılmış ve yaygınlaşmış şeklidir. Türkçede, açık günlük, ağ günlüğü, e-günlük gibi bazı isimleri olsa da, blog kelimesinin genel kabul görmüş bir karşılığı henüz yoktur. Blog, kullanımı kolay, sahibine hem yazılı hem görsel içeriklerini internet ortamları aracılığı ile bütün dünyaya ulaştırma olanağı sağlayan bir sosyal medya aracıdır (Alikılıç ve Onat, 2007). Bloglar giderek “sadece bir günlük” olmaktan çıkmışlar ve her geçen gün klasik anlamda birer internet sitesine

dönüşmüşlerdir. Bu bağlamda hemen belirtmek gerekir ki, bloglarda, günlük gibi sadece “yazı yazma” işlemi yer almaz; aynı zamanda görüntü, ses ve yazı formatında bilgilere yer verilip internet kullanıcılarına aktarılır. Devamında ise sosyal medya ile daha uyumlu olup, kullanımı kolay, güncellenebilir özelliktedir. Dolayısıyla, bir grafik tasarımcıya gerek duyulmamaktadır (Sevinç, 2015).

1.1.2.2. Wikiler

Wiki kelimesi Hawaii adasında kullanılan dilde “çabucak, hızlıca” anlamında kullanılmaktadır. Kelimenin Türkçeye geçişi ise “viki” kelimesi ile olmuştur. Wiki’de bulunan veri tabanı sistemleri temel internet dili olan HTML kodları yardımıyla işlemler yaparken kod bilmeyen kullanıcıların da sistemi kullanabilmeleri için kodları harekete geçirecek hazır butonlar sunulmuştur. Bunun sonucunda artık kod bilgisi olmayan kullanıcılar da herhangi bir tasarım bilgisine sahip olmadan kolaylıkla siteler oluşturabilmektedir. Kullanıcılar site içine veri girişleri yapabilir ve sayfalar üzerine resimleri videolar veya farklı formatlarda dokümanlar ekleyebilirler. Viki türündeki yapıların bir diğer önemli farkı içeriklerin birden çok kişi tarafından değiştirilebilmesi ve güncellenebilmesidir. Site içinde bulunan içeriklerden farklı sitelere link çıkışları (köprü) da yapılabilmektedir (Akyol vd., 2012).

Viki tarzı içerik paylaşım siteleri Türkiye’de çok fazla ilgi görmemiştir. Yapısal olarak bir tür sanal ansiklopedi durumunda olan wikipedia.org hâlihazırda dünya üzerindeki en tanınmış internet sitelerinden biridir. Sitede 262 farklı dilde ve 12 milyonun üzerinde başlıkta içerikler bulunmaktadır. Bu yapısı ile şu ana kadar insanlık tarihindeki en büyük bilgi kaynağı konumunda olan site öğrenci ve akademisyenler tarafından sıklıkla kullanılmaktadır. Çoğu zaman öğrenci ve akademisyenler öğrenmek istedikleri konuları geleneksel ansiklopediler yerine tek tuşla tüm detaylara erişebildikleri bu site üzerinden öğrenmektedirler (Kahraman, 2013).

1.1.2.3. Forumlar

Forum siteleri internet sitelerinin ortaya çıkışı kadar eski bir geçmişe sahiplerdir. İlk dönemlerinde basit mesaj panoları şeklinde işlev gören bu siteler üye olan her katılımcının kendilerine özel düşünceleri ve bilgileri herhangi bir sınır olmadan paylaşabildikleri yapılardır. Mesaj panosu gibi basit işlevlerden sadece düşüncelerin değil dokümanların da paylaşıldığı komplike bir yapı olan foruma dönüşen bu siteler çoğunlukla belirli ilgi alanlarına hitap eder niteliktedir. Bununla birlikte çok farklı konuların konuşulduğu ve tartışıldığı karışık içerikli forum siteleri de bulunmaktadır. Forum siteleri viki veya blog türü sitelerden çok farklı bir yapıya sahiptirler. Çünkü bu forum sitelerinin kendi içlerinde kuralları ve bir tür üyelik sistemi bulunur. Üyeler sürekli olarak forum yöneticileri tarafından denetlenir ve daha önceden konulmuş forum kurallarına aykırı durumlarda uyarılar veya forumdan çıkarılma (ban) gibi yaptırımlarla karşı karşıya kalabilirler. Forum içinde açılan konular zaman zaman farklılaştığı ölçüde yeni başlıklara taşınırlar ve böylece dallanıp budaklanan bir yapıya kavuşurlar. Forum içinde açılan bir konunun kilitlenmesi ise o başlıktaki konunun artık tartışılmaması anlamına gelmektedir. Bu konunun çözüme kavuşturulmuş olması veya artık konu sahibi tarafından tartışılmasının istenmiyor olması nedeniyle gerçekleşebilir (Eldeniz, 2016).

Forum içinde genellikle siyaset, din, etnik kimlikler gibi toplumların hassas tepkiler verebildikleri türde konularda tartışmaların kısıtlı şekilde yapılması tavsiye edilmektedir. Forum içinde açılacak buna benzer konularda konulacak kurallar haliyle biraz daha katı olabilmektedir. Yapılan uyarı veya süreli engellemelere rağmen kurallara uymayan üyeler forumdan sürekli olarak uzaklaştırılarak tekrar konulara giriş yapma, yorum yapma veya konuları görme hakları ellerinden alınır.

Forum türü siteler, haber siteleri veya tartışma grupları gibi yapılar genel olarak bir tür geri bildirim aracı konumundadır. Bu tür siteleri kullanan kullanıcı sayıları yüksek orandadır. Forum sitelerine giriş yaparak kullanmak isteyen bu kullanıcılar genel olarak birbirine yakın duygu ve düşüncelere sahip veya birbiri ile benzer özellikte konulara ilgi duyan kullanıcılar tarafından oluşturulur. Bu şekilde forum içinde iş imkânları da

bulunabilmektedir. Kullanıcılar birbirleri ile iş konusunda paylaşımlar yapabilirler. Bu açıdan bakıldığında forumlar da tıpkı mal ve eşyaların satışa sunulduğu siteler gibi bir tür pazaryeri sitesi konumuna gelmektedirler. Forum ve tartışma grupları genellikle üyelerin birbirine yakın konularda paylaşımlar yapmalarının bir sonucu olarak özellikli konuların (niş - niche) paylaşıldığı siteler haline gelirler (Alikılıç, 2011). Belirli meslek grupları (mimar, mühendis, doktor, avukat, muhasebe, sigortacılık) adına oluşturulan veya bu meslek gruplarından bir kişinin oluşturduğu forum sitelerinin yanı sıra hobiler ve zevklere özel forum siteleri de bulunmaktadır. Forumlara üye olan kullanıcılar, kendi aralarında fikir alışverişi ve doküman paylaşımının yanında ticaret de yapabilmektedirler.

1.1.2.4. Sosyal ağlar

Sosyal ağ, insanları birbirine bağlayan ağ şeklinde tanımlanır. MySpace, Facebook, Twitter gibi kişisel arkadaşlık ve iletişimi merkeze alan sosyal ağ sitelerinin yanı sıra LinkedIn, Xing, Ryze gibi mesleki amaçlara odaklanmış sosyal ağ siteleri de vardır. Sosyal ağlar denilen olgu, birçok çevrimiçi grubun bir araya gelmesi ile oluşturulan yapılardır. Bunun temel nedeni kişilerin sosyal ağ siteleri yoluyla kendi sayfalarını oluşturabilmeleri ve ayrıca video, fotoğraf paylaşımında bulunabilmeleridir; aynı zamanda da bu gruplar, yine, başka gruplara bağlanarak bilgi alışverişini gerçekleştirebilmektedir (Alikılıç, 2011). Sosyal medya siteleri aracılığı ile kişiler aktiviteleri veya buldukları yerleri paylaşırlar, etkileşim içine girerler ve yeni durumları birbirleri arasında yaymaya çalışırlar. Sosyal medya içerisinde çok farklı türlerde iletişim süreçleri ve türleri bulunmaktadır (Çakmak, 2014).

Mesaj: Özellikle Myspace veya Facebook gibi sosyal paylaşım sitelerini kullanan kişilerin bu siteler aracılığı ile kendi arkadaşlarına gönderdiği mesajlardan oluşur. Bunun yanında duvar yazıları da tipik birer mesajdır ve asıl amaçları mesajların diğerleri tarafından okunmasıdır.

Blog yorumları/cevapları: Yorumlama ve cevaplama, Engadget, Nuffington Post, Slashdot, Mashable veya MetaFiltre gibi çok farklı blog siteleri tarafından sağlanan özelliklerdir.

Medya aktivitelerinin paylaşılması: Çoğu sosyal paylaşım sitesi kullanıcılarının birbiriyle iletişim kurmasını teşvik edici bir yapıdadır. Bu ağların paylaşım için aracılık etmeye çalıştıkları tek konu kişilerin mesajları veya görselleri değildir. Bu sitelerde meydana gelen yerel olayların paylaşılması da teşvik edilmektedir.

Sosyal aktiviteler: Digg ve Del.icio.us gibi türlü çeşitli sosyal ağ sitelerinin kullanıcıları için sağladığı farklı bir tür iletişim biçimidir.

Micro bloglama: Twitter gibi sosyal ağlarla gerçekleştirilen mikro blog aktiviteleri demektir ki bu da bir iletişim şekli olarak tanımlanır. (Çakmak, 2014).

Günümüzde kullanıcı sayıları ve yaygınlıkları açısından bakıldığında en çok kullanılan sosyal ağların Youtube Instagram, Facebook, Twitter, LinkedIn ve Snapchat olduğu söylenebilir. (www.wearesocial.com, 2018).

1.1.3. Türkiye'de sosyal medya kullanımı

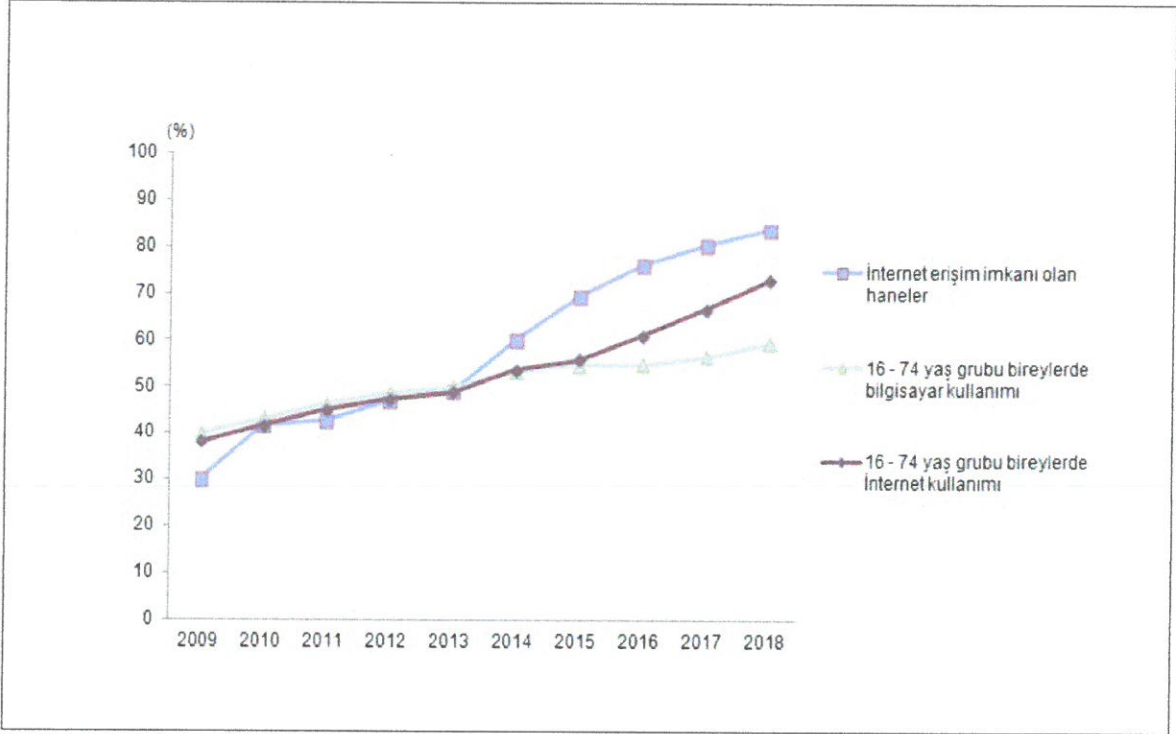
Türkiye'de sosyal medya ve internet kullanımı her geçen gün artmaktadır. Bu bağlamda TÜİK'in 2018 yılı hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1.1. İnternet kullanımlarının cinsiyete göre oranları 2018

En son kullanım zamanı	Toplam		Erkek		Kadın	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
İnternet kullananlar	66,8	72,9	75,1	80,4	58,7	65,5
Son üç ay içinde	64,7	71,0	72,8	78,2	56,6	63,9
Üç ay ile bir yıl arasında	1,1	0,9	1,1	1,0	1,1	0,8
Bir yıldan önce	1,1	0,9	1,2	1,1	1,0	0,8
Hiç kullanmadı	33,2	27,1	24,9	19,6	41,3	34,5

Kaynak: TÜİK, 2018. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028#

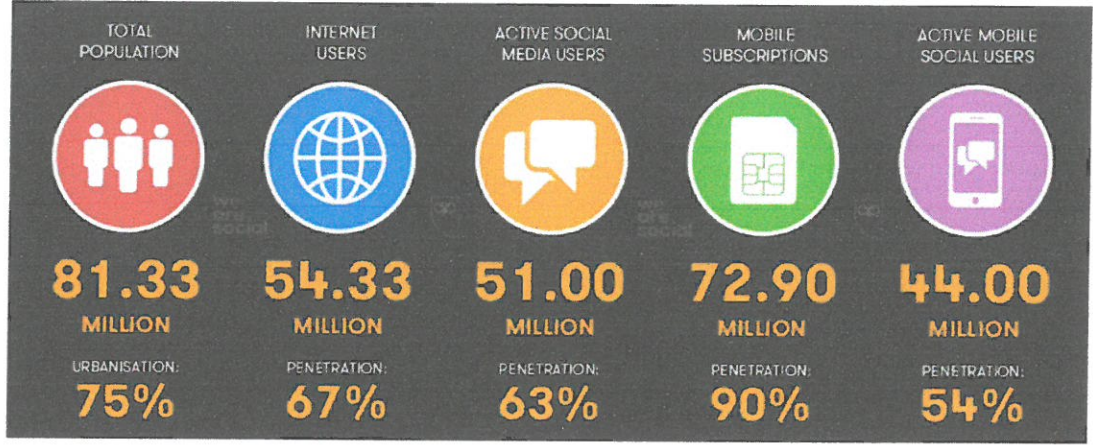
Tablodan elde edilen verilere göre 2018 yılında internet kullanımını 2017 yılına göre % 4.1 artmıştır. Erkeklerin kadınlara oranla çok daha fazla internet kullandıkları belirlenmiştir. Tabloya göre 2018 yılı itibariyle interneti hiç kullanmayanların oranı ise % 27.1'dir. Her geçen gün bu oranın düştüğü belirtilmiştir. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçlarına göre 2018 yılı Nisan ayında hanelerin %83,8'i evden İnternete erişim imkânına sahip oldu. Bu oran 2017 yılının aynı ayında %80,7 olarak açıklanmıştır (TUİK, 2018).

Şekil 1.1. Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması sonuçları, (TUİK, 2018)

Kaynak: TUİK, 2018. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028#

We Are Social (2018)'in araştırmasına göre 2018 yılında dünyada internet kullanıcı sayısının 4.02 milyar kişi olduğu bunun da dünya üzerinde yaşayan insanların yaklaşık % 53'ünü oluşturduğu belirtilmiştir. Dünya üzerindeki sosyal medya kullanıcılarının dünya nüfusunun % 42'sini (3.19 milyar kişi) oluşturduğu açıklanmıştır.

Şekil 1.2. We Are Social 2018 Türkiye Raporu

Kaynak: <https://wearesocial.com/2018> Türkiye Raporu

We Are Social (2018)'ın Türkiye araştırmasına göre toplam nüfusun % 67'sinin internete erişimi bulunmaktadır Türkiye'deki aktif sosyal medya kullanıcısı oranının ise % 63 olduğu belirlenmiştir. İnternete mobilden bağlananların oranı % 90, cep telefonundan sosyal medyaya bağlananlar ise % 54 civarındadır.

1.1.4. Evli bireylerde sosyal medya kullanımı

Kişilerin kullandıkları sosyal medya ağları günlük yaşamlarının merkezine konumlandıkları yapılar haline gelmiştir. İnternet teknolojileri ve sosyal paylaşım ağları aynı zamanda kişilerin ilişkilerine yönelik çevrimiçi yeni iletişim yöntemleri geliştirmesine de olanak tanımaktadır. Sosyal medya olgusu kişiler arasında meydana gelen iletişim süreçleri üzerinde de olumlu veya olumsuz çok farklı etkilere neden olmakta ve bu süreçleri yeniden yapılandırmaktadır (Tiryaki ve Karakuş, 2018).

Önceleri yüz yüze gerçekleşen birçok davranış sosyal ağlar üzerinden yeniden farklı şekillerde var olmaktadır. Bu duruma karşı cinsle olan ilişkiler, iletişim davranışları ve daha birçok konu dâhil edilebilir. Kişiler arasında gerçekleşecek iletişim süreçlerinin daha kolay hale getirilmesi ve çeşitlenmesi kurulacak olan iletişimin amaçlarını ve etkilerini de değişime uğratmıştır. Sosyal medya kullanımında teknoloji, etkileşimi artırıcı bir unsur olarak kabul edilmektedir (Birsen vd., 2013). Bu açıdan bakıldığında sosyal ağ siteleri çevrimiçi iletişim ile ilgili sınırsız imkân tanımaktadır. İnsanlar sadece yazıyla değil,

fotoğraflar ve canlı yayın araçları ile de diğer insanlarla etkileşime girebilmektedir. Bu etkileşimi sağlayan temel konu ise internet üzerinden meydana gelen iletişim ve iletişim için kullanılan sosyal medya uygulamalarıdır.

Sosyal medya yapıları ile şekillenen hayatlara bağlı olarak çok sayıda sosyal yapı da etkilenmekte ve insan davranışları yeniden tanımlanır hale gelmektedir. Kutlama şekilleri, konuşma tarzları gibi çok sayıda tutumun değiştiği günümüzde evlilik kurumu da bu değişimden etkilenmektedir. Sosyal medya ile bağlantılı olarak evlilik kurumu içinde güven sorunu ortaya çıkmaya başlamıştır. Eşlerin birbirini aldatması gibi evliliği bitirme riski olan kavramlar daha sık konuşulur hale gelmeye başlamıştır. Eşler evlilik kurumunu zedeleyecek türde sosyal medya paylaşımları veya görsel kayıtlar ile ayrılıklar yaşayabilmektedir. Doğası gereği sosyal medya ağları bu tür paylaşımlara engelsiz bir şekilde olanak tanıyan bir yapıya sahiptir. Sosyal medya aracılığı ile kurulan ilişkilerde, birebir fiziksel karşılaşmanın olmaması kişilerin kendilerini istedikleri gibi tanımlayabilmelerine ve tanıtılabilmelerine, fiziksel olarak kendilerini gizleyebilmelerine olanak tanır. Bu da sosyal medyada yer alan kişilerin istedikleri şekilde kendisini sunabilmesi sonucunu doğurur. Bu durumun sonucunda sosyal ağlar üzerinde gerçekleşen paylaşım ve mesajlar insanları gerçek üstü bir alanda konumlandırabilir. Günümüzde, internet teknolojisi ve sosyal ağlar insanların yaşamlarının bir parçası olmuştur ve insanların büyük oranda sosyalleşmesinin sebebi olarak, evlilik ve evlilik doyumu üzerinde etkiler meydana getirmektedir. Bu durum evlilik ilişkilerinde eşler arasında çok farklı endişeleri de beraberinde getirmektedir (Aycanoğlu ve Ünsal, 2017).

İnternet kullanımının arttığı ya da internet bağımlılığının olduğu durumlarda, internette ve sosyal medyada harcanan zaman artış gösterir. Bu zaman da çevrimiçi ilişkilerin oluşturulmasına olanak tanır. Bu çevrimiçi ilişkiler, zaman içinde gerçek ilişkilere doğru evrilebilir. Bu da evli kişiler için ruhsal ya da duygusal soyut yönelimlerin somut bir hale gelmesi anlamına gelmektedir. Bireylerin karşılaştığı olumlu veya olumsuz durumlar, bilişsel yetersizlik ve duygusal huzursuzluk durumunda sorun çözme davranışında kötüleşmeye ve gerilimin artmasına neden olabilir. Bu yetersizlik, öfkeye, düşmanlığa, üzüntüye, savunucu iletişime, sağlıksız ve olumsuz duygusal paylaşımına neden olabilir. Bu da çiftlerden birinin duygusal kaçışı ile sonuçlanabilir. Duygusal kaçış ile internet ve sosyal

ağlar üzerinden kurulabilecek ilişkiler bu süreçte bireye anlık rahatlama sağlayabilir (Erbek, 2005). Evlilik içi gerçekleşen çatışmalar, bu biçimde sosyal medya ve internet kullanımının artmasıyla sonuçlanabilir.

Sosyal ağ siteleri doğal olarak bireysel bir yapıya sahiptir. Bu da eşlerin birbirlerinin sosyal medyada ne yaptığı ile ilgili bilgi sahibi olmasının önüne geçmektedir. Hesaplara, etkinliklere veya özel mesajlara erişimde karşılaşılan bu engel eşler arasında çatışmaların kaynağı olabilir. Özellikle Facebook üzerinde görsel paylaşımları, özel mesajlaşmalar ve görsellerin etiketlenmesi gibi yapısal özellikler eşler arasındaki kıskançlıkların temel nedenlerini oluşturmaya başlamıştır. Facebook, karşı cins eski arkadaş ve sevgililer, eşler açısından risk taşıyan veya rahatsızlık duyulan kişiler ile Facebook'un isteyerek bir kıskandırma aracına dönüştürülmesi gibi etkenlere bağlı olarak başlı başına kıskançlık kaynağı olabilmektedir. Facebook, hem geçmiş dönemde yaşanan ilişkilerle ilgili erişime imkân tanınması, hem de alternatif ilişkilerin kurulabilmesi için uygun bir zemin sağlaması nedeniyle, günümüzde temel bir "kıskançlık tetikleyici" ve "ilişki bozucu" olarak değerlendirilebilir (Madran, 2016).

Tiryaki ve Karakuş (2018)'un evli bireylerin sosyal medya kullanımları üzerine gerçekleştirdikleri bir çalışmanın sonuçlarına göre, sosyal medya kıskançlığı ile güven duygusu arasında negatif yönde çok yüksek derecede ilişki olduğu, insanların evlilik yaşam doyumları azaldıkça sosyal medya kıskançlığının arttığı sonuçları elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca insanların mutluluk hislerinin azalmasına bağlı olarak sosyal medya kıskançlığının arttığı, yalnızlık hisleri arttıkça sosyal medya kıskançlığının da arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

1.2. İletişim

1.2.1. İletişim kavramı

İngilizce ve Fransızca'da aynı yazılışa sahip olan İletişim (communication) kavramı Türkçe'ye ilk girdiği dönemde haberleşme anlamında kullanılmıştır. İlerleyen zamanlarda iletişim kavramı, gerçek anlamına yakın bir anlamda, haberleşmenin de içinde bulunduğu ve iletilerin alınıp verilmesini kapsayan bir tür bilgi alışverişi anlamında kullanılmaya başlanmıştır. İletişimin İngilizce ve Fransızca'daki karşılığı olan communication kelimesinin kökleri Latince'ye dayanmaktadır. Latince bir sözcük olan "communis" sözcüğünden türeyen iletişim en az iki kişi veya nesne arasında ortak şekilde gerçekleştirilen eylem anlamında kullanılmıştır. Bu tanımdan yola çıkarak iletişim kavramının kökleri itibariyle yalnızca iletilerin aktarılmasından çok sosyal açıdan da bir tür etkileşim süreci olduğunu söylemek olasıdır (akt. Özkanlı, 2015).

İletişim, kişilerin kendisi, sosyal çevresi ve toplum ile kurdukları bir tür anlaşma ve anlam alışverişidir. En basit tanımı ile iletişim; duyguların, düşüncelerin, bilgilerin ve becerilerin aktarılarak paylaşılması; diğer bir ifadeyle kişiler arasında duygu, düşünce ve tutumda ortak bir paydanın meydana getirilmesi sürecidir (Salmış, 2011).

1.2.2. Kişilerarası iletişim kavramı

Temel tanımı itibariyle kişilerarası iletişim, birden fazla kişinin aralarında gerçekleştirdikleri bir anlam paylaşımı sürecidir. Bir başka tanımda da "iletişim karşısındaki kişiyi anlayarak buna göre bir yargı oluşturma sanatı" olarak tanımlanmıştır. Burada üzerinde durulması gereken konu yargı kavramıdır. İnsanların davranış tarzları, tutumları ve bilişsel ve duygusal iletileri karşısındaki kişiler üzerinde etki meydana getirmektedir. Kişiler de bu etkiye göre bir yargı veya sonuç tutumu geliştirmektedir. Bu tür iletişim süreçlerinin en çok sorun yaratan yönü yargının ilk izlenime göre oluşturulması ve genellikle bu yargının hatalı anlamlar içermesidir. Önyargı da denilen bu durum, kişilerarası iletişim süreçlerinde sorunlar meydana getiren bir kavramdır (Özodaşık, 2014). Çünkü iletişim süreçlerindeki en önemli engellerden biri önyargıdır ve bu iletişim süreçlerini kesintiye uğratar.

Kişilerarası iletişim ile ilgili yapılan tanımlamaların tek ortak yönünün bu iletişim sürecinin psikolojik bir özelliği olmasıdır. Yapılan tanımlamaların büyük bir bölümünde kişilerarası iletişim süreçlerine dâhil olan kişilerin kendileri adına iletişim kurması gereği vardır. Yani kişiler bazı roller üstlenerek veya sosyal ve kültürel kalıplar içine yerleşerek iletişim kurdukları zaman bu kişilerarası iletişim kavramının dışında kalmaktadır (Dökmen, 2016).

Kişilerarası iletişim fiziki hazır oluşun ardından iletişime giren kişilerin her biri üzerinde ayrı ayrı etki oluşturan özelliklere sahiptir. Bu yüz yüze iletişimin gerçekleşmesi için bir zorunluluktur. Özodaşık'a göre; etkileşimin meydana geldiği her bir karşılaşma, kişilerin duydukları güven ya da yakınlık, bilgi alışverişi türünden bağımsız olarak kişilerarası iletişim kapsamında değerlendirilir. Buradan hareketle kişiler arası iletişimde karşılıklı etkileşimin olduğundan bahsedilebilir. Kişilerarası iletişim için genellikle dil araç olarak kullanılır. Ancak en az dil kadar etkili olan diğer iletişim yöntemlerinin de göz ardı edilmemesi gerekir. Jest, mimik, işaret, beden hareketleri, duruş, sözsüz ifadeler, gülmek ve hatta sessiz kalmak dahi bir iletişim yöntemidir. Bununla birlikte hemen hemen tüm hayvan türlerinin de kendi aralarında geliştirdikleri bazı tekniklerle iletişim kurdukları bilimsel olarak kanıtlanmıştır (Özodaşık, 2014). Konuşma insan ile özdeşleştirilen bir eylemdir. Ayrıca konuşma diğer nesnel etkileşim türlerinden ayrılır. Yani konuşmada iletilerin nakledilmesi gereksinimi bulunmaktadır.

Her ilişkide olan iletişimde en başta insan vardır ve insanın iletişiminde kişiler arası en egemen olandır. Misafirlikteki konuşmalar, pastanede bir masadaki sohbet, bir iş yerinde aynı odada oturanlar arasında geçenler veya bir iş görüşmesi iki veya ikiden fazla insanın oluşturduğu kişilerarası iletişimidir. Bu iletişimin karakteri örgütlü yerdeki durum ve rollere, mülkiyet ve güç ilişkilerine, geçmiş ve şimdi bağlamlarına göre farklı karakterler taşır. Kişilerarası iletişim eşit, katılımcı, dostça ve özgür bir ilişkiden, tek yönlü egemenliğin olduğu ve mücadelelerin verildiği mutlak-kölelik veya serbest-kölelik ilişkisi biçimine kadar çeşitlilik gösterir. Kişilerarası iletişimde, üç yakın arkadaşın bir restoranda yaptıkları sohbetteki iletişimin tarzıyla, bir işyerinde hata yapan işçiyi “azarlamak” için çağıran müdür arasındaki iletişim tarzı aynı değildir (Erdoğan, 2011). İletişim sırasında sadece bir kişinin

konuştugu ve karşısındaki kişiye konuşma hakkı verilmediği durumlarda ayrıca dinlemenin değil, konuşmanın öne çıktığı bir kişilerarası iletişim sürecinin eşit, katılımcı ve sağlıklı bir iletişim olmadığı söylenebilir.

1.2.3. Kişilerarası iletişim yaklaşımları

Kişilerarası iletişim süreci durumsal yaklaşım ve gelişimsel yaklaşım olmak üzere iki yaklaşım ile açıklanmaya çalışılmaktadır. Durumsal yaklaşım; iki kişi arasında gerçekleşen kişilerarası iletişim sürecini mekân, zaman, kullanılan iletişim kanalları, kişiler arasında bulunan geri bildirim özellikleri yönünden incelemektedir. Kişilerarası iletişim sürecinin içinde gerçekleştiği mekân ve zaman faktörlerinden soyutlanamayacağı belirtilmekte ve bu faktörlerin iletişimin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesinde oynadığı rol incelenmektedir. Söz konusu durumsal şartlar uygunluk açısından olumlu özelliklere sahip olduğunda kişilerarası iletişimin amacına yönelik gelişimin daha belirgin hale geldiği ifade edilmektedir. Kişilerarası iletişimde gelişimsel yaklaşım ise; kişilerarası iletişimin hem birbirine karşı yakınlık sahibi olan kişiler hem de birbirlerini yeni tanıma aşamasında olan, samimiyet düzeyi olmayan veya çok düşük düzeyde olan kişiler arasında da kurulabileceği yaklaşımdır. Kişilerarası iletişim bireylerin tanışıklık düzeyi düşük olan ve tanışıklık düzeyi yüksek olanlar arasında kurulduğunda gelişimsel bir süreç gösterme özelliğine sahip bir iletişim türü olarak değerlendirilmektedir (Caputo vd., 1994). Kişilerarası iletişim süreci gelişmiyorsa iletişim bir süre sonra sona ermektedir. Söz konusu yaklaşımlar aşağıda detaylarıyla açıklanmaktadır.

1.2.3.1. Durumsal Yaklaşım

Durumsal yaklaşıma göre kişilerarası iletişim en az iki kişi arasında olması gereken bir süreçtir. Alman Sosyolog George Simmel, iki kişinin bir araya gelerek meydana getirdikleri kişilerarası iletişimin bu sürede dâhil olan bireylerin toplumsal iletişim ve etkileşim durumundan etkilendiğini söyler. Ona göre kişilerarası iletişim süreci durağan değildir ve sürekli bir gelişim içindedir. Durumsal yaklaşıma göre kişilerarası iletişim süreçleri içinde dört özellik büyük bir öneme sahiptir. Bu özellikler; sürece dâhil olan kişi sayısı, kişilerin birbirlerine fiziki olarak ne kadar yakın oldukları, iletişimin hangi

kanallardan yapıldığı ve kişilerin birbirlerine karşı verdikleri geri bildirimlerdir (Akt. Caputo vd., 1994).

Kişilerarası iletişim ikiden fazla kişinin dâhil olduğu bir süreç durumuna gelmesi durumunda bile sürecin içinde ikili grup ve ikili koalisyon durumları meydana gelmektedir. İlişkide geliştikçe ikili koalisyon içinde bulunan bireyler grup önceliklerini kendi önceliklerine tercih eder duruma gelmektedirler. Bununla birlikte kişilerarası ilişkilerde ikili güven duygusu, süreç içinde olması zorunlu bir öge olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Güven duygusu unsuru devam eden iletişim süreci içinde bireylerin kendilerini ifade edebilmeleri için de gerekli ve önemlidir (Devito, 2004).

1.2.3.2. Gelişimsel Yaklaşım

Gelişimsel yaklaşıma göre kişilerarası iletişimde iletişim süreçleri bireyin diğerini fark etme aşaması ile başlar. Fark etme aşamasının ardından tanışma ve samimiyet boyutları gelişir. Sürecin başlaması sırasında kişiler birbirleri ile ilgili ilk tanışmada oluşan izlenimlerine bağlı kalarak hareket ederler. Sürecin bu ilk aşamasında iletişim ve kişiler arasında gerçekleşen etkileşim yüzeyseldir. Kişiler birbirlerine karşı yabancılik duygusu çekerler ve özel detayların paylaşılmasından kaçınırlar. Bu tarz iletişim "Phatic" iletişim olarak adlandırılır. İletişim sürecinde meydana gelen gelişim ve derinleşme belirsizliklerin azalmasına ve kişilerin karşılıklı olarak birbirlerine güven duymasına olanak sağlar. Bu durumun sonucunda iletişim süreci bazı değişimlere uğrar. Bu aşamanın ardından kişiler birbirleriyle psikolojik olarak da bilgi paylaşımı eğilimi içine girerler (Akt. Caputo vd., 1994).

Kişilerarası iletişim süreçlerinde bireyin en sağlıklı temsilcisi kendisidir. Kişi gerçekte kimdir? Kendini nasıl algılamaktadır? Diğer kişiler bu kişiyi nasıl algılamaktadır? gibi soruların cevabı iletişim süreçleri için büyük bir öneme sahiptir. Kişinin kendisi iletişim süreçlerinin başlaması, gelişmesi ve yönlendirilmesi için en önemli varlıktır. Öte yandan kişiler içinde buldukları kişilerarası iletişim süreçlerine yalnızca kendileri ile ilgili kişisel öykülerini taşımazlar, aynı zamanda kendi algılama tarzlarını ve düşüncelerini de kişilerarası

ilişkilerde olması gereken karşılıklı paylaşım esasına dayandırarak ilişkiye eklemektedir (Sternberg, 2008).

Kişilerarası ilişkiler çeşitli kanallar aracılığıyla başlamakta, kişilerin paylaşım ve etkileşimleri sayesinde gelişmekte ve büyümektedir. Kişilerarası iletişimde kişilerin davranış biçimleri ve eylemleri ilişkiden en üst düzeyde yarar sağlamaya yöneliktir. Her kişilerarası ilişkide uyumsuzluklar ve uyuşmazlıklar ortaya çıkabilmektedir. İlişkilerde meydana gelebilecek uyumsuzlukları ortadan kaldırmak ve ilişkilerin uzun vade de faydalı bir şekilde sürdürülebilir olmasını sağlamak bir takım davranış şekilleri ve yöntemlerle mümkün görünmektedir (Littlejohn ve Foss, 2009).

1.2.4. Kişilerarası iletişim kuramları

Kişilerarası iletişim ile ilgili yapılan çalışmalar ve ortaya atılan ilk kuramlar; Fonksiyonel Kuram, İlişkisel Kuram ve Karşılıklı Anlam Kuramı olarak adlandırılmıştır. Zaman içinde geliştirilen bu kuramlar çok farklı gruplar halinde açıklanmaktadır. Bu gruplandırmalar sonucunda ortaya çıkan ve kişilerarası iletişim ile ilgili bilgi sahibi olunmasını sağlayan tanımlar şöyle açıklanmaktadır (Gürüz ve Temel, 2008).

1.2.4.1. Fonksiyonel Kuram

Fonksiyonel Kuram insanların farklı nedenlere bağlı olarak iletişim içine girdiklerini savunur. İnsanların burada amaçladıkları ise iletişime girdiği diğer kişilerin tutum ve davranışları üzerinde değişiklik yaratmaktır. İletişim uzmanları Frank Dance ve Carl Lanson'a göre Fonksiyonel kuram üç bileşenden meydana gelir. Bunlar; bağlantı sağlama bileşeni, anlam oluşturma bileşeni ve düzenleme bileşenidir. Bağlantı sağlama bileşeni kişilerin çevreleri ile bağlantıda kalabilmesini sağlar. Anlam oluşturma bileşeni, iletişim süreçlerine dâhil olan kişilerin geçmiş yaşantılarını hatırlamaları ve bunları kavramlar haline getirerek anlamlı iletilere çevirmesi, düzenleme bileşeni ise kişilerin diğerlerinin davranışları üzerine olan etkilerini içine alır (Barker, 1990).

1.2.4.2. Belirsizliği Azaltma Kuramı

Belirsizliği azaltma kuramı ilk olarak C.Berger ve R.Calabrese tarafından 1975 senesinde İnsan İletişimi Araştırmaları (Human Communication Research) dergisinde yayınlanan “İlk etkileşimde ve ötesinde bazı yenilikler: Kişilerarası iletişimde gelişim teorisine doğru” (Some eplanations in initial interaction and beyond: Toward a developmental theory of interpersonal communication) başlıklı bilimsel makale ile ortaya çıkmıştır. Bu kuramla kişilerarası iletişim sũreçlerinde ortaya çıkan belirsizlik durumlarını azaltabilmek veya ortadan kaldırabilmek için öneriler sunulmuştur. Kişilerin elde ettikleri bilgilere dayanan anlam oluşturmasında, öz farkındalık ve diğerleri ile ilgili bilgileri önemli bir etkiye sahiptir. Öz farkındalık, bireyin kendisine doğru odaklanması durumu olarak açıklanabilir. Bu durum içindeyken kişiler kendilerini gözleme ve kendileriyle iletişim kurabilme yeteneklerini kullanırlar. Kişilerin kendileri ile ilgili izlenimleri ve geri bildirimleri dikkate alması ve devamlı olarak bilgi edinmesi iletişim sũreçlerine katkı sağlamaktadır. Öz farkındalık iki şekilde gerçekteşir. İlki; kişinin kendisiyle ilgisi olan olaylara karşı ilgi duyması ve yönelmesidir. İkincisi ise kişinin etrafında bulunan diğer kişilere odaklanmasıdır (Gürüz ve Temel, 2008).

Bilgi edinme ile ilgili değişik bakış açıları vardır. Bu bakış açıları etken bakış açısı, edilgen bakış açısı ve etkileşimli bakış açısı olarak üçe ayrılır. Kişilerin, etrafında bulunan diğer kişileri gözlemleyerek bilgi edinme aşaması edilgen bakış açısı olarak adlandırılır. Etkin bakış açısı ise temelde diğer kişilere, onların hakkında bilgiler elde edebilmek amacıyla soru sorulmasına dayanır. Konu ile ilgili gerçekteştirilen çalışmalar kişilerin ilk kez birbirleriyle tanıştıkları zaman karşılarındakilere yönelttiğini ve bu soruların genel olarak geçmiş tecrübeler ve demografik özelliklere dayandığını göstermektedir. Calabrade (1975)'e göre kişilerin ilk karşılaşma gerçekteştiğinde sordukları sorular asıl olarak doğru bilgilerin açığa vurulması istenildiğinden kaynaklanır. Etkileşimli bakış açısında; kişilerin kendisini ifade etme davranışı içine girerek diğer kişilerin de kendisini ifade etmesini sağlamayı hedefler. Ortaya konulan sorulara diğer kişilerin güvenilir yanıtlar verebilmesinin en etkili yollarından biri önce soruyu soran kişinin yanıtı vermesidir (Akt. Dizdar, 2018). Karşılıklılık kuralına bağlı olarak iletişim sũreci başladığı zaman kişi elde etmek istediği

yanıtları önce kendi verirse cevaplara ulaşabilmesi çok daha kolay hale gelecektir. Bunlara ek olarak iletişim sürecinin ilk başladığı anda, oldukça samimi sorular ve kendini aşırı şekilde anlatma durumu karşı tarafta olumsuz algı meydana getirebilecektir (Gürüz ve Temel, 2008).

Birey iletişim süreçleri içine girerken, bilgiyi öncelikle kendisi açığa çıkarır karşısındaki kişiden de elde etmek istenilen bilginin hızlı ve doğru bir şekilde paylaşması beklenir. Kişinin kendisini aşırı şekilde ifade etmesi diğerleri tarafından aşırı samimiyetsiz bulunur ve iletişimin olumsuz etkilemesine neden olur (Gürüz ve Temel, 2008). Farklı kişilik özelliklerine sahip bireyler iletişim süreçlerinde sorunlar yaşayabilmektedir. Bu durum iletişim süreçlerini olumsuz etkilemekte ve insanlar tarafından itici algılanarak iletişimin sonlanmasına sebebiyet verebilmektedir.

Kişiler ortaya koydukları bu bakış açılarına bağlı olarak aradaki belirsizlikleri gidermeye çalışır. Bunu da edilgen bakış açısında sadece gözlem yaparak gerçekleştirmektedirler. Edilgen bakış açısında asıl olan, iletişim öncesi kişilerin gözlem yapmasıdır. Bu noktada bireylerin sözsüz iletişim ile etraflarına yaymış oldukları mesajların önemi büyüktür (Dizdar, 2018). Kişiler yayılan bu mesajları alır, yorumlar ve karşı taraftan ilk bilgiler / izlenimler olarak kendileri için kullanırlar. Bu noktada önemli olan; kişilerin oturuş / duruş şekilleri, bacak ya da el - kol hareketleri, beden dilleri ve dış görünümüdür.

1.2.4.3. Atıfta Bulunma Kuramı

Atıfta bulunma kuramı denildiği zaman akla gelen ilk isim kuşkusuz Fritz Heider'dir. Fritz Heider bu kurama naif psikoloji adını vermiştir. Heider (1958)'e göre kişiler atıfta bulunma eylemi içine girerek iki ana ihtiyacını karşılamaya çalışır. Bunlardan ilki, kendi içinde tutarlılığı bulunan ve belirli bir dengeye sahip bir dünya görüşüne sahip olmaktır. İkincisi ise çevre üzerinde kontrol elde etmeye çalışmaktır. Bu ihtiyaçlarını gidermek istemelerinin asıl nedeni karşısındaki kişilerin ne tür davranışlar içine gireceklerini kestirebilmektir. Bu durumda insanların davranışlarının altındaki nedenleri bilmek ve nasıl davranacakları ile ilgili öngörü sahibi olabilmek, kişilerin dünyayı daha tutarlı ve kontrol edilebilir olarak algılamalarına olanak tanır (Akt. Kağıtçıbaşı, 2013).

Heider (1958)'e göre kişilerin sahip oldukları ve gösterdikleri davranış ve tutumların sebeplerinin anlaşılabilmesine bağlı olarak çevrelerinde bulunan diğer kişi ve olayların öngörülebilmesi ve kontrol edilebilmesi arasında bir ilişki söz konusudur (Akt. Gürüz ve Temel, 2008).

Kişiler iletişim süreçlerine dâhil olurken önceden deneyimledikleri ve o anki iletilerle ilişki kurabilecekleri veriler ve olaylarla yeni karşılımlarına çıkan durumlar arasında bir ilişki kurarlar ve bu duruma bağlı olarak atıf sürecine girerler. İnsan davranışları ve tutumları motivasyon sonucunda meydana geldiği için diğerlerinin sahip oldukları davranış ve tutumlarda da çeşitli nedenler aranmaktadır. Kişisel ve çevresel etkenler dikkate alınarak süreç gerçekleştirilir. Kişiler devamlı olarak karşılımlarındaki kişilerin hangi davranışları göstereceklerini bilmek isterler (İnceoğlu, 2010). Çünkü kişi karşısında bulunan kişinin hangi davranışlar içine gireceği bilirse dışarıdan gelebilecek uyarıları kontrol altına alabilir ve buna karşılık dengeli tavırlar sergileyebilir.

Atıf kuramına göre kişilerin bir anda ortaya çıkan ve gelişen davranışlarının temelinde geçmişte yaşamış oldukları deneyimler yatar. Bu yüzden de kişilerin davranışlarının bir neden ve etki içinde değerlendirilebileceği varsayılır. Diğer bir deyişle bir kişinin davranışının altında deneyim ve edindiği tecrübeler bulunmaktadır. İnsanlar, olay ve kişilere karşı davranışa geçmeden önce onların niçin önemli olduklarına ilişkin dışsal ve içsel açıklama yapmaktadır. İçsel atıf kuramı; insanların neyi neden yaptıklarını, kişilik, motivasyon, ruh hali ve karakter gibi kavramları açıklamaktadır. Dışsal atıf kuramı ise, kişilerin davranışlarını etkileyen ve belirleyen; ödüller, cezalar, roller gibi kavramları açıklamaktadır (Güney, 2015).

1.2.4.4. Temel Kişilerarası İlişkiler Oryantasyonu Kuramı

W.C. Schutz tarafından 1958 senesinde kaleme alınan “Firo: Kişilerarası Davranış Üç Boyutlu Bir Teori” (Firo: A Three Dimensional Theory of Interpersonal Behavior) isimli çalışmada ortaya konulan temel kişilerarası ilişki oryantasyonu kuramı, temel olarak insanların sahip oldukları gereksinimleri iletişim yolu ile giderebileceklerini ileri sürer.

Schutz'a göre kişilerin sahip oldukları bu gereksinimler, diğer kişilerle iletişim haline geçmelerine neden olan bir içsel güdü kaynağı konumundadır (Akt. Gürüz ve Temel, 2008).

İçgüdülere bağlı olarak oluşturulan iletişim süreçlerinde sözel olduğu kadar sözel olmayan iletilerle karşıdaki kişiye çok sayıda ileti gönderilmektedir. Gönderilen bu iletiler ile asıl olarak temel gereksinimler giderilmeye çalışılır. Özetle kişilerin hayatını sürdürebilmesi için gerekli olan temel gereksinimler sadece iletişim süreçlerinin kullanılması ile sağlanabilir. Bu açıdan bakıldığında insanların yaşamlarını sürdürmeleri gün içinde kuracakları iletişim süreçleri ile yakından ilgilidir. Bu iletişim süreçleri sırasında sözler beden hareketleriyle desteklenir ve iletiler karşıdaki insana sunulur (Dizdar, 2018). Bununla birlikte kimi zaman yalnızca sözsüz iletişim yöntemleri ile karşıda bulunan kişi veya kişilere farklı iletiler gönderilebilir ve temel gereksinimler karşılanabilir.

1.2.5. Aile içi iletişim

Aile içi iletişim; eşlerin birbirleri ile anne ve baba olarak çocukları ile ve çocukların birbirleriyle olan iletişim süreçlerinin yanı sıra aile üyeleri arasında bulunan rol dağılımları, iş bölümleri konusunda anne babalar ve çocukların durumunu içine alır (Çelik, 2006). Bir ailede yaşayan kişilerin tümü arasında bir iletişim süreci meydana gelmekte ve bu da aile içi iletişim adını almaktadır. Temel davranış kalıplarının öğrenildiği, aile üyelerinin birbirleri ile ve çevre ile iletişim kurmayı öğrendikleri yer olan aile, toplumsal ilişkinin en somut şekilde yaşandığı kurumlardan biri durumundadır (Bayraktutan, 2005).

İletişim ile ilgili çalışmalar yapan uzmanlar etkili iletişim süreçlerinin yürütülebilmesi için sadece kendini ifade etmenin yeterli olmadığını ifade belirtmektedirler. Uzmanlara göre bunun yanı sıra karşı tarafın etkili bir biçimde dinlenebilmesinin de önemine dikkat çekmektedirler (Çalışkan ve Aslander, 2014).

“Aile” kavramı eşlerden birinin ya da diğerinin anne-baba ve kardeşlerini kapsamaktadır. Aile içinde etkili iletişim süreçlerinin oluşturulabilmesi aileye üye olan kişilerin duygularını ve düşüncelerini birbirleriyle paylaşmaları, birbirlerinin ne dediğini net bir şekilde anlayabilmeleri, birbirlerine karşı olumlu davranışlar içine girmeleri, ortaya çıkan

sorunların çözülebilmesini mümkün hale getirir (Çelik, 2006). Ayrıca aile içindeki iletişim süreçlerinin sağlıklı şekilde yürütülmesi aile ortamında yardımlaşma, dayanışma ve işbirliğinin elde edilmesini ve buna bağlı olarak çocukların istenilen şekilde büyütülebilmesini sağlar. Etkili iletişim süreçlerinin meydana getirilmesi çocukları daha bağımsız ve özgüveni yüksek, öz saygı sahibi, öz yeterlik düzeyleri yüksek kişiler haline getirir. Aile içinde etkili bir iletişim sürecinin oluşturulamaması anne babaların çocukları ile ne şekilde iletişim kurmaları gerektiğini bilememesinden kaynaklanabilir (Vural ve Bat, 2010). Etkili iletişim tekniklerinin kullanılmamasına bağlı olarak çocuklar özgür hareket edemeyen ve düşüncelerini, duygularını ve düşüncelerini kolay açıklayamayan bağımlı bireyler haline gelebilmektedir.

Aile üyeleri aile içi ilişkiler bağlamında barınma, beslenme, eğitim, duygusal ve psikolojik gelişim, kültürel değerlerin kazanılması gibi temel bazı gereksinimlerin içinde bulunduğu bazı roller üstlenmek zorundadırlar. Aile ortamında gelişen ve aile üyelerinin arasında var olan sağlıklı etkileşim bireylerin belirli bir kimliğe sahip olmasını, özgüveninin yükselmesini, hem kendisi hem de diğerleri için sevgi ve saygı göstermesini, toplumsal becerilere sahip olmasını ve sosyal yaşama uyumlu olabildiğini olanaklı kılmaktadır (Karaca, 2010).

Aile içinde birbirleri ile açık ve net iletişim süreçleri kurmayı başarabilen, birbirlerini yanlış anlamalara yer vermeden anlayabilen, üyelerin kendilerini rahatlıkla ifade etmeyi başarabildikleri bir aile ortamı kurulabilen ailelerde saygı, sevgi, hoşgörü, işbirliği, güven gibi olumlu sonuçlar elde edilmektedir. Aile üyelerinin kendilerini rahatlıkla ifade edemedikleri durumlarda da kişiler aileden uzaklaşmakta ve kendilerini ifade edebilecekleri farklı alanların arayışı içine girmektedirler (Şahin ve Aral, 2012).

Winkel ve Clayton (2010) aile içindeki iletişim süreçlerinin etkin bir şekilde sürdürülebilmesi ve sorunların olması gerektiği şekilde çözülebilmesi için ailede bulunan her bir üyenin belirli görevlerinin olduğu ve her üyenin bu görevler konusunda hassasiyetle çalışmaları gerektiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte sorumluluk bilinci taşıyan aile üyelerinin ailenin yaşantısı üzerinde etkisinin olacağını ileri sürmüştür (Akt. Demircioğlu vd, 2011).

1.2.6. Aile içi iletişim unsurları

Kişilerin aile yapıları içinde sağlıklı ve kesintisiz iletişim kurması için öncelikli olarak kendisini tanıması gereklidir. Kişinin kendisini tanıyıp tanımadığı, karşılaştığı durumlar veya olumsuzluklara karşı takınacağı tutumu ve davranışı bilmesi aile içindeki iletişim süreçlerinde de öngörülebilir olması anlamına gelmektedir. Kişinin kendisini tanımasının yanı sıra aile içinde bulunan üyeleri duygularını ve düşüncelerini önemseyip ona göre davranışlarda bulunması da aile içi iletişim gelişimi açısından önem taşımaktadır (Kavut, 2015).

Aile içinde ya da sosyal hayatın herhangi bir yerinde bireyler arasında kurulan iletişimin temeli sevgi ve hoşgörüye dayanırsa iletişim daha sağlıklı olur. Karşılıklı iletişim halinde olan bireyler birbirlerinin farklı kimliklerine hoşgörü göstererek birbirlerini dinleme yoluna giderlerse birbirlerini tam olarak anlayabilmeleri ve sağlıklı iletişim kurulabilmeleri kolaylaşacaktır. Aile fertlerini birbirlerine en çok bağlayan noktalardan birisi de kuşkusuz sahip oldukları sınırsız hoşgördür. Aile içi iletişimde fertler isteyerek veya istemeden bazı hatalar yapabilmektedirler; ancak aile olmanın bilinciyle fertlerin bu hatalara karşı yapıcı davranışlarla karşılık vermesi aile içi iletişimin güçlenmesine olanak sağlamaktadır (Özkurt, 2018). Etkili bir aile içi iletişimde aile üyeleri karşılıklı olarak düşüncelerini rahatça ifade edebilmeli ve karşı tarafın da aile ferdini anlamaya yönelik tutum içerisinde olması gerekmektedir. Aile fertleri işbirliği ve yardımlaşma içerisinde sağlıklı iletişim ortamının oluşması için birlikte gayret etmelidirler.

Aile içi iletişim süreçlerinde özellikle anne ve babaların çocukları ile gerçekleştirdikleri iletişim süreçlerinde demokratik bir tutum içinde hareket etmeleri çocukların sosyal yaşamları üzerinde ciddi bir etkiye sahip olabilmektedir. Aile içinde çocuk tüm yönleri ile kabul edilir, vereceği kararlar konusunda saygı duyulur ve desteklenir, kural ve sınırlar tüm aile üyeleri için eşit şekilde uygulanır ve çocuğa hissettirilirse demokratik bir aile ortamı meydana getirilmiş demektir (Şahin ve Aral, 2012). Anne ve babalar çocukları ile olan iletişim süreçlerinde baskı kurmaya kalkar, kontrolün tamamını kendi ellerinde toplamaya çalışırsa iletişim süreçlerinde kesintiler meydana gelebilir. İletişim, çocukların

rahatlayabileceği ve sevgi temelli olması durumunda aile içinde pozitif yönde etkileri olan bir süreçtir (Akt. Barbato vd., 2003).

Sağlıklı bir iletişim sürecinin yaşanmadığı aileler olumsuz iletişim ortamlarına sahiptir. Olumsuz iletişim şekli esas olarak bir iletişim türü değildir. Burada iletişim yerine çatışmadan bahsedilir. Bu tür bir iletişim ortamında kişiler devamlı olarak birbirlerine karşı suçlamalarda bulunurlar ve birbirlerine karşı saldırgan tavırlar sergilerler (Doğan, 2013).

1.2.7. Aile içi iletişimin engelleri

Aile içi iletişim süreçlerinin sağlıklı bir biçimde devam ettirilmesi için iletişime engel olabilecek olası engellerin farkında olunması ve bu engellerin olabildiğinde yok edilmesi veya etkilerinin en aza indirilmesi gereklidir (Akyüz, 2018).

Acat (2012)'a göre aile içinde normal iletişim sürecine olumsuz etki eden ve süreci kesintiye uğratan durumlar şöyle sıralanabilir;

- Bir bütün olarak aileyi veya tek tek üyeleri ilgilendiren konuların derinlemesine konuşulması, yüzeysel olarak geçirilmesi ve iletişim kurmaktan kaçınılması,
- Karşıdaki kişinin konuşmasına ya da açıklama yapmasına izin verilmeden onunla ilgili yorumda bulunma veya olumsuz yargılara sahip olma,
- Sorulabilecek olan sorular için cevap verilmemesi veya kısa kısa cevaplarla sonuç elde etmekten kaçınılması,
- Sözler veya ses tonu ile aile üyesi veya üyeleri üzerinde baskı elde etmeye çalışma,
- Onay veya ret cümlelerinin abartılı olarak söylenmesi,

- Düşüncelerini kabul ettirebilmek adına sürekli önerilerde bulunmak veya zorla bunları kabul ettirmeye çalışma,
- Olumsuz değerlendirme cümleleri kurma suçlayıcı veya aşağılayıcı bir tavır içinde konuşma ve eleştirme,
- Samimiyetten uzaklaşma ve gerçekleri söylememe,
- Düşüncelere önem verilmemesi, karşısındakini küçük düşürülmesi için çabalama ve alaycı bir ifade kullanma,
- Konuşulan konuların sürekli negatif yönlerinin ortaya konulmaya çalışılması,
- Karşıdakinden sürekli olarak özveri talebinde bulunma,
- Karşısında bulunan kişinin kendisini anlatabilmesini ve ifade edebilmesini engelleme.

Demiray (2007) sahiplenme, egemen olma girişimi, saldırganlık pasiflik, eleştiriye karşı aşırı duyarlılık, kıskançlık, özgüven eksikliği, güven yenileme, alkol ve/veya uyuşturucu bağımlılığı, sosyal ortamlarda bulunmama, utangaç olma, küsme ve /veya surat asma, sık sinirlenme, şiddet, intihar tehditleri, duygusal ve fiziksel olarak uzaklaşma ve yalan gibi faktörler aile içerisinde gerçekleşmesi beklenen olumlu iletişim süreçlerinin gerçekleşmemesine neden olabilir. Bunlar gibi engellerin iletişim süreçlerine engel olmaması için yapılması gerekli olan ise aile içerisinde yaşanması muhtemel sorunlarda bunların kullanılmaması gerekliliğidir (Akt. Akyüz, 2018). İletişime engel olan durumlar ortaya çıkmadığı sürece empati kurmak, etkin şekilde dinlemek ve sen dili yerine ben dili kullanmak sorunların çözümünü kolaylaştırabilir.

1.3. Evlilik

1.3.1. Evlilik doyumu kavramı

İnsanların soylarını devam ettirmek için oluşturdukları bir tür toplumsal yapı olan aile yapısının ilk adımı evliliğdir. Evlilik ile insanlar soylarının devamını sağlamayı amaçlar ve kendisini güvende hissetmeye çalışır. Buna ek olarak evlilik kişilerin daha düzenli bir yaşam sürebilmelerini ve sosyal kurallara uyum sağlayabilmelerini kolaylaştırıcı bir role sahiptir. Evlilik kurumu sayesinde kişilerin özellikleri daha net şekilde anlaşılabilir ve sosyal olarak kontrol edilebilmeleri kolaylaşır. 1970'li yıllardan sonraki süreçte evlilik kurumunun ne şekilde ayakta tutulacağı tartışılan ve üzerinde durulan önemli konulardandır. Evlilik kurumunda kişilerarası ilişkiler ve evliliğin kurulması evliliğin psikolojik konularındandır (Bacanlı, 2011).

Toplumsal yapının en küçük birimi olan evlilik aile yapılarının oluşturulabilmesi için getirilmiş bir tür resmi uygulama durumundadır. Bir başka deyişle evlilik kişisel bakımdan birbirlerinden farklı yapıları olan, farklı değer yargıları olan ve geçiş yaşantıları farklı olan, birbirini tanımayan iki farklı kişinin yeni değerler sistemi meydana getirmek için kurdukları bir oluşumdur (Ateş ve Erdoğan, 2004).

Evlilik doyumu; kişilerin eşleri ile olan karşılıklı etkileşimine bağlı olarak hissettikleri doyum ve sevinç duygusunun düzeyini anlatan bir kavramdır. Evli kişilerin evlilik yaşantısına yönelik duyguları, evlilik ile ilgili geliştirdikleri içsel görüş ve yorum olarak da tanımlanabilir. Kişinin sahip olduğu evlilik doyumunun yüksek düzeyli olması evlilik kurumunun da güçlü bir temel üzerinde durduğu anlamına gelmektedir (Kirby, 2005). Bununla birlikte evlilik sürecinde elde edilen doyumunun yüksek olması ve eşlerin birbirlerine bağlılık duygusu içinde bulunması evlilik süresinin uzaması anlamına gelmektedir (DeMoss, 2004).

Farklı düşüncelere sahip bilim insanlarının evlilik doyumu üzerine yaptıkları araştırmalar ve ortaya konulan sonuçlar özellikle 90'lı yılların başından itibaren yoğunlaşmaya ve dikkat çekmeye başlamıştır. Son dönemde evlilik doyumu kavramını

meydana getiren temel bileşenleri açıklamak için çok sayıda araştırmanın yapıldığı gözlemlenmektedir. Evlilik doyumu kavramının hem psikolojik hem de sosyolojik olarak büyük etkilere sahip olduğu söylenebilir. Bununla birlikte evlilik doyumunun yüksek olması, mutlu birliktelikleri meydana getirdiği, sağlıklı ailelerin sayıca arttığı ve sağlıklı bir toplumun varlığına işaret etmektedir (Akt. Chapin vd., 2001).

1.3.2. Evlilik doyumuna ilişkin kuramsal yaklaşımlar

1.3.2.1. Sosyal Mübadele Kuramı

Sosyal mübadele kuramı temelinde yer alan varsayıma göre, insanlar arasında kurulacak olan ilişkiler ödül ve ödüle karşılık olacak bedelin değişimi etrafında şekillenir. Ödül bir iletişim sürecinin sonunda elde edilecek haz veya doyum olarak, bedel ise kişinin sahip olduğu performansı belirleme amaçlı faktörler olarak tanımlanır. Kuramcılara göre insanlar daha fazla ödül daha az bedel formülüne uygun ilişkileri seçmeye eğilimlidirler (Hovardaoğlu, 1996).

Kuramda yer alan üçüncü kavram sonuç kavramıdır. İletişim sürecinin sonunda elde kalan ödülün verilen bedelin çıkarılması ile ulaşılır. Sonuç kavramı kuramın karşılaştırma düzeyine bağlı olarak ele alınabilir. İlişki ile ilgili algılanan sonuç, eş ile ilgili sahip olunan algılardan ve eşlerin arasında oluşan etkileşim ve iletişimin niteliğine yönelik algılarından meydana gelmektedir (Curun, 2006).

Karşılıklı bağımlılık kuramı; karşılıklı bağımlılığın yapısını, süreçlerini anlamak için geliştirilmiş, kaynağını sosyal mübadele kuramı, sosyal öğrenme kuramı, oyun kuramı gibi birçok kuramdan alan ancak temelinde sosyal mübadele kuramının esasları olan kuramdır. Thibaut ve Kelley kişilerin birbirleri ile girdikleri ilişkilerden elde ettikleri kazançları veya ilişkilerinin niteliğini değerlendirirken karşılaştırma düzeyi ve seçenekler için karşılaştırma düzeyi kavramlarını kullandıklarını belirtmiştir (Akt. Büyükşahin, 2006).

Birey ilişki istikrarını değerlendirirken seçenekler için karşılaştırma düzeyi kavramı kullanır. Bu kavram kişinin var olan ilişkisini muhtemel başka ilişkilerle yaşaması durumunda elde edebileceği doyuma yönelik tahminlerin orta noktasıdır. Bireyler ilişkilerini sürdürüp sürdürmeyeceklerine karar verirken bu standardı kullanırlar. Karşılıklı bağımlılık kuramına göre, eğer bireyler var olan ilişkisinden aldığı kazançları, muhtemel diğer ilişkilerin kazançlarından yüksek olduğunu görürse, ilişkiyi sürdürme eğilimine girer ve sonuç olarak kişilerin bu ilişki ile ilgili bağlanımları güçlenir. Bunun aksine olan durumda kişiler ilişkiyi sonlandırma veya değiştirmeyi seçerler. Çiftlerin ilişkilerine yaptıkları içsel ve dışsal yatırımlar, süreç içerisinde kişilerle olan ilişkilerini geliştirir. Ancak ilişkiler bittiğinde, yatırımlara azalan ya da kaybedilen kavramlar eklenmektedir. Eğer bireyler bu yatırımlardan vazgeçmek ile ilgili zorluk çekerse ilişkilerine olan bağlanımları güçlenir (Hovardaoğlu, 1996).

1.3.2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

Birey, doğduğunda az sayıda davranış becerisine sahiptir. Doğuştan sahip olduğu refleksler ve içgüdüsel davranışlar sayesinde hayata tutunur ve insan yaşadıkça içinde bulunduğu çevreden ayrıca iletişimde olduğu insanlardan birçok davranışı öğrenmektedir. Birey, yaşamı boyu bilgiye muhtaçtır ve birçok bilgiyi, tutum ve davranışları, iletişim biçimlerini sosyal çevresinden öğrenmektedir. Doğal olarak birey, etkileşimde bulunduğu sosyal çevreyi de kendi tutum ve davranışlarıyla da etkilemektedir.

İnsan, öğrenerek ve öğrendiği bilgiyi kendi duygu, düşünce ve kişilik yapısına uygun bilgi ve davranışı hayatında deneyimleyerek, sonuçlarını görerek yaşamını sürdürür. Böylece kendisine ve bulunduğu çevreye uygun davranışı ve bilgiyi kullanır.

Sosyal öğrenme kuramı, insanların sosyal ortamlarda gözlem yoluyla veya başka insanları rol model alarak öğrendiği ve öğrenmenin sosyal olduğunu savunan bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre insanlar sosyal çevrede öğrenirler ve model alınan tutum ve davranışları kendi hayatlarında uygulayarak toplumun veya bir grubun içinde yer alıp, onay almaya çalışırlar. Bireyin gözlemlemiş olduğu davranışın ödüllendirilmiş olması ya da cezalandırılmış olması bireyin davranışları üzerinde etkilidir (Gökalp, 2009).

Birey yaşamını sürdürebilmesi için anne ve babasına doğrudan bağlıdır. Anne babadan öğrenilen birçok konu gibi birey, evlilik ile ilgili bütün süreçleri anne ve babasının evlilik ilişkileri içerisinde yaşanan iletişim ve davranış şekillerini gözlem yoluyla öğrenir. Çocuklar model ve gözlem neticesinde şemalarını ve de davranışlarını kazanırlar (Uçak, 2015).

Sosyal öğrenme kuramında bireylerin kişilerarası iletişim süreçlerini ve evlilik süreci içindeki iletişimlerini anne ve babalarından öğrendikleri deneyimlere göre şekillendirirler. Kısaca kişinin yaşayacağı ilişki ve iletişim anne ve babasının yaşadığı ilişkinin bir kopyası olabilmektedir. Buna bağlı olarak kendi anne ve babasının evlilik doyumunu bireyler üzerinde etkili olmaktadır. Kuram kişilerin davranışlarının kalıtımsal özelliklerle meydana gelmediğini insanın doğumunun ardından çevre etkenleri ile şekillendiğini ileri sürer. Yani bu kurama göre davranışlar gözlemlerle ve rol taklitleri ile oluşur (Bandura, 1971, akt. Griffin, vd. 1994).

Sosyal öğrenme kuramı, evlilik ilişkisi içinde tarafların elde ettikleri ödül ve ödedikleri cezalarla ilgili yorumlar geliştirdiklerini ileri sürmektedir. Bu kuramda, ilişki sürecinde ortaya çıkan problemlerin görülebilir olması ve tarafların problemlere ne şekilde yaklaştıkları da farklılık göstermektedir. Problemlerin gelişmesinin nedenlerinin iletişim süreçlerine ilişkin bakış açılarının ve kişisel farklılıklarının olduğunu öne sürer (Sancaktar, 2016).

1.3.2.3. Bağlamsal Model

Evlilik ilişkisinde tarafların birbirlerine gösterdikleri davranış ve tutumlara etki eden olaylar bağlam olarak tanımlanır. Çiftlerin davranışlarına bağlı olarak ortaya çıkan bağlam ve evlilik sürecindeki psikolojik şartlar ve bileşenler değişebilir. Bağlam kavramı uzak bağlam ve yakın bağlam şeklinde iki gruba ayrılmaktadır. Kişilerin evlilik ilişkisi kurdukları diğer kişide meydana gelen davranışlara bağlı olarak gelişim gösteren düşünceler ve duygular yakın bağlam grubuna girmektedir. Kişisel özelliklerin devamlılık gösteren boyuta diğer bir deyişle daha kalıcı kişisel özelliklere yönelik olan bağlam ise uzak bağlam sınıfına girmektedir. Özetle yakın bağlam daha kısa süreli durumları kapsarken uzak bağlam (kadın

ya da erkek kişilik özellikleri), daha uzun süresi olan durumlar için kullanılmaktadır. Bağlamsal modele göre evlilik doyumu, uzak bağlam ile yakın bağlam arasında gelişen ilişki şeklinde tanımlanır. Yakın bağlam ile uzak bağlam ve doyum arasında bir köprü meydana gelir (Bradbury ve Fincham, 1988).

1.3.3. Evlilik doyumu ile ilgili yapılan araştırmalar

Gökmen (2001) evlilik kurumu içinde tarafların birbirlerine karşı geliştirdikleri kontrolcü ve bağımlı olma algısının, evlilik doyumu üzerindeki etkilerini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen verilere göre, erkeklerin kadınlara göre evlilik doyumu daha yüksektir. Aynı çalışmada, kadınlarda bulunan kontrolcü ve bağımlı olma algısının evlilik doyumu üzerinde bir etkisinin olmadığı görülmüştür. Buna ek olarak erkeklerin kontrolcü olarak algıladıkları kadınlarla gerçekleştirdikleri evliliklerinin doyum düzeylerinin daha yüksek, bağımlı olarak algıladıkları kadınlarla olan evliliklerinin doyum düzeylerinin ise daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

Güven (2005)'in yaptığı araştırmada ilişkilerle ilgili bilişsel yanılgıların, problem çözme becerilerinin evlilik doyumu üzerindeki etkisi araştırılmıştır. 305 katılımcının 151'i kadın, 154'ü erkektir. Evlilik doyumunu temel alınarak problem çözme becerileri ve ilişkiye bakış açısındaki farklılıklar incelenmiştir. Yaş ve cinsiyet gibi demografik değişkenlerin evlilik doyumuna bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Graham ve Conoley (2006), bireylerin başına gelen ve stres kaynağı olabilecek olumsuz durumların evlilik doyumu üzerinde bir etkisinin bulunup bulunmadığını araştırmıştır. Stres Adaptasyon Kuramının esas alındığı araştırma kapsamında 58 çift ile görüşmeler yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, eşlerden birinin olumsuz tavır ve davranışlarına karşılık yapıcı, geliştirici ve güç verici tavırları olan çiftlerin evlilik doyumunun stres kaynaklarından daha az etkilendiği belirlenmiştir. İlişkilerini sorunlarla birlikte devam ettiren çiftlerin ilişkiden elde ettikleri doyum da düşük çıkmıştır. Çiftlerin stres kaynakları karşısında gösterdikleri başarılı adaptasyonun, evlilik ilişkisinde

karşılaşılabilecek problemlerle baş edebilme becerilerini sağlıklı bir şekilde kullanmalarına bağlı olduğu düşünülmektedir. Eşler stres durumuna karşı evliliklerini koruma altına alabilmektedir.

Ottu ve Akpan (2011) bağlanma stilleri ve cinsiyetin evlilik doyumu üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Çalışmaya Nijerya'nın kuzeybatısından İyo şehrinin Nwaniba Bölgesi'nden 73 erkek ve 77 kadın katılım göstermiş ve araştırma sonunda katılımcıların güvenli veya güvensiz bağlanma stillerinden birini seçmelerine göre evlilik doyumlarının farklılaştığı bulunmuş, cinsiyet değişkeni ve evlilik doyumu arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

Çelik ve Tümkaya (2012) öğretim elemanlarının evlilik uyumu ve yaşam doyumlarının, bireylerin iş değişkenleri ile ilişkisini inceledikleri çalışmalarında, 40 kadın ve 79 erkek olmak üzere toplam 119 evli öğretim görevlisi üzerinde anket yapmıştır. Katılımcılara demografik bilgi formu, Evlilik Uyum Ölçeği ve Yaşam Doyumu Ölçekleri uygulamıştır. Araştırma bulguları, öğretim elemanlarının evlilik uyumu ile yaşam doyumları arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu göstermiştir. Öğretim elemanlarının cinsiyet değişkeni açısından evlilik uyumu ve yaşam doyumlarında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiş. Akademik unvana göre öğretim elemanlarının evlilik uyumunda anlamlı bir fark bulunmazken, yaşam doyumlarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Kubat (2012) aldatma eğilimi ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmasında, her iki değişkenin cinsiyet, evlenme şekli, eğitim durumu, eşin eğitim durumu, gelir, eş ile akraba olma, evlilik süresi, çocuk sayısı ve yaş gibi değişkenler ile ilişkileri incelemiştir. Çalışmaya İstanbul ilinden 166 evli birey katılmıştır. Araştırma sonucunda, evlilik doyumu ile çeşitli değişkenlerin ilişkilerine bakıldığında, gelir durumu, çocuk sayısı ve evlilik süresi değişkenlerinin, evlilik doyumuyla anlamlı bir ilişkisi olduğu görülmüştür. Evlilik doyumunun cinsiyet değişkeni açısından farklılaşmadığı bulunmuştur. Çalışmanın temel sorusu olan aldatma eğilimi ve evlilik doyumu arasında da ilişki olduğu görülmüştür.

Kıslak ve Göztepe (2012) duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkileri inceledikleri çalışmalarında, 102 kadın ve 65 erkek olmak üzere 167 evli bireye anket uygulayarak, Duygu Dışavurum Düzeyi Ölçeği/Duygusal Tepki alt ölçek puanlarının evlilik uyumu ile ilişkili olduğunu; Hoşgörü/Beklenti ve Duygusal Tepki alt ölçek puanları ile Depresyon puanları evlilikte uyum düzeyi yüksek olan grup ile evlilikte uyum düzeyi düşük olan grup arasında farklılaşma olduğunu tespit etmişlerdir.

Çağ ve Yıldırım'ın (2013) yaptığı çalışmada, cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, eş desteği, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşamdan elde edilen doyum ve ev ile ilgili görev ve sorumlulukların paylaşılması değişkenlerinin evlilik doyum düzeyini ne derecede etkilediği araştırılmıştır. Araştırmaya 448 (yüzde 54) kadın ve 363 (yüzde 46) erkek olmak üzere toplam 811 evli birey çalışma grubu olarak alınmıştır. Araştırmadan elde edilen verilere göre; eş desteği, cinsel yaşam doyumunu ve eğitim düzeyi değişkenleri evlilik doyumunu anlamlı düzeyde etkilemektedir. Buna karşın; cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin evlilik doyumunu anlamlı düzeyde etkilemediği tespit edilmiştir. Sonuç olarak; bulgulara göre bireylerin evlilik doyumlarını; algıladıkları eş desteği, cinsel yaşamdan elde edilen doyum ve eğitim düzeyleri etkilemektedir.

Taşköprü (2013) kişilerin başlarına gelen olaylardan edindikleri olumsuz deneyimlerin evlilik doyumunu ile olan ilişkisi üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre psikolojik ve sosyal açıdan olumsuz bir olaya maruz kalan kişilerin evlilik doyumlarında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Yoğun strese maruz kalınan bir olay yaşamayan kişilerin böyle bir olayı yaşayan kişilere göre evlilik doyumlarının daha yüksek seviyede olduğu belirlenmiştir. Aynı araştırma kapsamında kişilerin stres durumu ile baş edebilme güçlerinin de evlilik doyumunu üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Kişilerin evlilik doyum düzeyleri yükseldikçe stresli durumlarla baş edebilme tarzlarından olan kendine güven duyma, olaylara iyimser açıdan bakma ve toplumsal destekler elde etme çabası artış gösterirken, çaresiz ve boyun eğici yaklaşım gösterme eğilimlerinin azalış gösterdiği belirlenmiştir.

Zeytinoğlu (2013) benlik saygısı, evlilikte kıskançlık, çatışmalar ve evlilik doyumu arasında ilişkileri incelediği çalışmasında bazı demografik değişkenlerin (cinsiyet, yaşı, eğitim durumu, evlenme biçimi v.b.) farklılıklarını gözlemlemeyi amaçlamıştır. Araştırmaya Ankara'nın farklı semtlerinden 200 evli birey katılmıştır. Araştırma sonuçlarında evlilik doyumu ile en çok çatışmanın ilişkili olduğunu göstermiştir. Benlik saygısı ile evlilik doyumunun arasında ise düşük düzeyde fakat anlamlı bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Benlik saygısının düşük olması ile çatışmalar arasında yüksek düzeyde bir ilişki olduğu gözlenmiş, benlik saygısı düşük olanların evlilik çatışmalarına daha eğilimli olduğu görülmüştür. Ayrıca evlenme şeklinin evlilik doyumunu yordadığı ancak cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, evlilik süresi ve çocuk sayısı ile evlilik doyumu arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür.

Duran (2014) evli ve çalışan bireylerin tükenmişlik düzeyleri ve evlilik doyumları arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Ayrıca evli ve çalışan bireylerin bazı demografik değişkenler açısından tükenmişlik düzeyleri ve evlilik doyumlarının farklılaşp farklılaşmadığını araştırmıştır. Araştırmasına evli ve çalışan 200 birey katılım göstermiştir. Araştırma sonucunda evli ve çalışan bireylerin evlilik doyumlarının tükenmişlik alt boyutlarından tükenmişlik düzeyleri ile ters yönde; kişisel başarı düzeyleri ile pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırmada çocuk sayısına göre evlilik doyumları arasında anlamlı bir fark da bulunmuştur.

Miller ve diğerleri (2014) evlilik ve aile terapileri uygulamalarının Kuzey Amerika ve Avrupa dışında da yayılması ve bu konuda bilgi sahibi olma amacıyla Brezilyalı evli çiftlerin evlilik problemleri ve evlilik doyumlarını incelemiştir. Çalışmaya Brezilya, Porto Alegre bölgesinden 80 evli çift katılmıştır. Evlilikteki problem alanlarının genellikle para, çocuk, kıskançlık ve cinsellik ile ilgili olduğu görülmüştür. Cinsiyetler arasında da farklar görülmüştür. Kadınların alkol ve cinsellik evlilik doyumlarını yordayıcı etken iken erkeklerin evlilik doyumunu daha çok cinselliğin yordadığı ortaya çıkmıştır.

Buluş ve Bağcı (2016) gerçekleştirdikleri çalışmada aile yılmazlığı ve iletişim yeteneklerinin evlilik doyumu üzerindeki etkileri araştırmıştır. Araştırmada 208 çift ile görüşmeler yapılmıştır. Gerçekleştirilen korelasyon değerlendirmeleri kadın ve erkeklerdeki evlilik doyumlarının, mücadelecilik - meydan okuma, öz yeterlik ve yaşama bağlılık aile yılmazlığı alt boyutları ve ego geliştirici dil, etkin dinleme, kendini tanıma - açma, empati ve ben dilini kullanma iletişim becerileri ile olumlu bir ilişki içinde olduğu saptanmıştır. Gerçekleştirilen regresyon analizlerine göre ise, kadın ve erkek yılmazlık düzeyleri ve iletişim yeteneklerinin bir arada evlilik doyumu üzerinde belirgin bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Buna göre kadınlardaki evlilik doyumuna en çok etki eden etkenler aile yılmazlığının öz yetkinlik alt boyutu ile ben dili iletişim yeteneği; erkek evlilik doyumuna en çok etki eden etkenler ise aile yılmazlığının yine öz yetkinlik alt boyutu ile ego geliştirici dil iletişim yeteneğidir.

Urgancı (2018) yaptığı çalışmada, İstanbul ilinde görev yapan 112 acil sağlık hizmetleri görevlisinin mesleki tükenmişlik düzeyleri, algıladıkları stres ve bu stresle baş edebilme tekniklerinin evlilik doyumu üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Çalışmadan elde edilen verilere göre; İstanbul 112 acil sağlık hizmetleri çalışanlarının mesleki tükenmişlik düzeylerinin, algıladıkları stres ve bu stresle baş edebilme tekniklerinin evlilik doyumları ve evlilik yaşamı üzerinde anlamlı ve olumlu etkileri olduğu tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan acil sağlık hizmetleri çalışanlarının mesleki tükenmişlikleri ve evlilik doyumları arasında negatif yönde bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yine algılanan stres düzeyi ile evlilik doyumu arasında da ters yönde bir ilişkinin olduğu bulunmuştur. Stresle baş edebilme teknikleri ve evlilik doyumu arasında ise pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Çalışanlarının evlilik doyumu düzeylerinin yaş, evlilik süresi, mesleki unvan, eş çalışma durumu, çalışılan birim ve haftalık çalışma saati açısından anlamlı farklılık gösterdiği de elde edilen veriler arasındadır.

Mussatateva (2018), alt gelir grubunda bulunan evli kadınların evlilik doyumları ve aile işlevleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Alt gelir grubunda bulunan kadınların tanıtıcı özelliklerinin evlilik doyumu ve aile işlevleri ile ilişkisi bağlamında, Evlilik Doyumunun ve Problem Çözme, İletişim, Roller, Gereken İlgiyi Gösterme işlevlerinin kadınların ve

eşlerinin eğitim seviyeleri, iş durumları, ev sahibi olup olmamaları, evlenme şekli, evlilik süreleri, kadınların görüşlerine göre evliliğin yürütülmesinde önemli unsurları, kadınların ailelerinde engelli olma durumu, kadınların ve eşlerinin herhangi bir suçtan dolayı ceza alma durumu ile herhangi bir ilişki bulunmamıştır. Ayrıca evlilik doyumunun kadınların evlenme yaşına, evlenme şekline ve ev sahibi olup olmadıklarına göre farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Alt gelir düzeyindeki kadınların daha genç yaşlarda evlenmeleri, resmi nikâhın yanı sıra dini nikâh kıyılması ve daire ev tipinde oturmalarının evlilik doyumları üzerinde olumlu etki yaptığı belirlenmiştir. Kadınların aileler için oluşturulan psikolojik hizmetlerden faydalanma durumunun ise evlilik doyumu üzerinde olumsuz etki yaptığı görülmüştür. Kadınların evlilik doyumu ve aile işlevleri arasında ise negatif yönlü bir etkileşim olduğu tespit edilmiştir.

1.4. Sosyal Medya Kullanımı, Kişilerarası İletişim Becerileri Ve Evlilik Doyumu İle İlgili Yapılan Araştırmalar

1.4.1. Kişilerarası iletişimin evlilik doyumuna etkisi

Kişilerarası iletişim, herhangi bir konuya ilişkin bilgilerin kişiler arasında aktarılmasını ve ilişkilere yönelik olarak mesajların alınıp verilmesi süreçlerini içerir. Yüz ifadeleri, mimikler, sesin hangi tonlarda kullanıldığı, kelimelerin seçilmesi, fiziki duruş ve beden dili gibi öğeler bu mesajlara örnek olarak gösterilebilir. Tüm bunlar kişilerarası ilişkileri ve duyguları ifade eder. Kimi zaman aile üyeleri veya çiftler arasında rekabet gerektirecek durumlar söz konusu olabilmekte ve taraflar böyle bir durumda baskın konuma gelmek istemektedirler. Bu tür iletişim süreçlerinde amaç kazanmak olduğu zaman ilişkiler zarar görebilmektedir (Dokur, 2014).

Karmaşık iletişim süreçlerini içeren evlilik ilişkileri, eşlerin evlilikten doyum sağlayabilmeleri için iletişim süreçlerinin kaliteli ve açık olması büyük öneme sahiptir. Eşlerin birbirleriyle iletişimde gereksinimlerin ve beklentilerin açık şekilde ifade edilebilmesi için hem sözlü hem de sözlü olmayan iletişim seçeneklerini değerlendirmeleri ve karşılıklı etkileşim içerisinde birbirleriyle bu mesajları paylaşmaları evliliğin

sürdürülebilir olması için gereklidir. Açık ve net iletişim oluşturamayan eşler, oluşabilecek problemlerin farkına varamayacaklar ve bunların çözümü için çaba gösteremeyeceklerdir (Özgüven, 2009).

Sosyal bir varlık olan insanoğlunun temel gereksinimlerinden biri de sosyalleşmek yani iletişim kurmaktır. Bu temel gereksinim kişilerarası ilişkilerin birinci basamağıdır. İletişim, diğer insanlarla bir arada olmak ve onlarla bağlantı kurabilmektir. Diğer insanlarla iletişim kurmayı başaramayan veya bu süreçte sorun yaşayan bireyler iç dünyasında kendi gerilimi ile baş başa kalır. Evlilik süreçlerinde eşler arasında gerçekleşen iletişim süreçleri incelendiğinde, eşlerin birbirleriyle gerçekleştirdikleri mesaj alışverişi sayesinde birbirlerine açılabilirdikleri görülür (Nazlı, 2009).

Evlilik, ailevi ilişkilerin kurulduğu ve neslin devamının sağlandığı önemli işlevleri olan bir kurum olduğu için en temel ve önemli insan ilişkisidir. Evlilik doyumunu sağlamanın en önemli etkeninin aile içinde kurulan iletişim olması ve bu iletişimin evlilik uyumunu pozitif yönde etkilemesi iletişim üzerinde durulmasının önemli nedenlerinden biridir. Eşler arasında kurulacak sağlıklı ve açık iletişim kanalları evlilik doyumunu her iki tarafın da sağlaması ve doyumun devamlılığı konusunda etkili olmaktadır. (Soylu ve Kağnıcı, 2015).

Evliliğin ilk senelerinde kurulan iletişim evlilik doyumunu ve evliliğin sürdürülebilirliği üzerinde büyük etkiler yaratmaktadır. Eşlerin olası çatışma durumlarında iletişim kanallarını kapatmamaları ve evlilik doyumunu elde etmeleri arasında pek çok araştırmada ilişki olduğu saptanmıştır (Wright ve Fichten, 1983; Heavey vd, 1995; Akt. Ayer, 2016).

Eşlerin evliliklerini değerlendirmeleri aşamasında, demografik veya bireysel farklılıklardan çok eşleri ile arasındaki gündelik iletişimin etkili olduğu tespit edilmiştir. Çiftlerin evlilikten önceki flört dönemlerinde aralarında gelişen iletişimin kalitesi evlilikten sonraki doyum üzerinde de etkili olacaktır. Evlilik aşamasından önceki dönemde yaşanan olası anlaşmazlıkların sıklığı evlilikten sonraki çatışmaların da artmasına neden olmakta ve doyumun azalmasının sebepleri arasında yer almaktadır. Evlilik doyumunun azalmasına neden olan etkenler arasında taraflardan birinin tartışmadan kaçınması ve bir diğerinin aşırı

şekilde tartışmacı bir yaklaşım içerisinde bulunması ve birbirlerine karşı sevgi ve saygılarını ifade edememeleri gibi durumlar sayılabilir (Noller ve Feeney, 2002). Yapılan çalışmalarda iletişim kurmaya istekli olan partnerlerin yüksek düzeyde evlilik doyumu sağladıkları sonucuna varılmıştır. İletişim kurma konusunda yaşanan isteksizlik ve beceriksizlik de eşler arasındaki evlilik doyumunun seviyesinin azalmasına ve sorunların çıkmasına neden olmaktadır (Wright ve Fichten, 1983; Akt. Canel, 2007).

Çatışmalar, tartışmalar, uyumsuzluklar gibi problemlere eşlerin birbiri ile olan iletişim süreçlerinde benzer iletişim tarzlarını ve ortak bir iletişim dilini kullanmaması gibi durumlar sebep olabilmektedir. Bu durumlar evlilik süreçlerinin boşanma gibi istenmeyen şekillerde sonlanmasına neden olabilmektedir. Hünler ve Gençöz (2003), yaptıkları bir çalışmada çiftlerin sorunları çözebilme becerilerinin, boyun eğici tutumları ile evlilik doyumları arasında aracı rol oynadığını tespit etmiştir. Araştırmanın sonuçları bireylerin boyun eğici davranışlarının çatışma anında yumuşatıcı bir rol oynamak yerine problemlerin çözülememesine neden olduğunu göstermiştir. Gottman (1990) evlilik doyumu düşük olan çiftlerin, birbirlerini suçlamalarından dolayı, sorunlarını çözebilme konusunda başarı gösteremediklerini yaptığı bir çalışmada tespit etmiştir. Mutlu olduklarını ifade eden çiftlerin mutsuz olduklarını ifade eden çiftlere kıyasla sorunları çözme davranışlarının daha iyi olduğunu, mutlu olmayan çiftlerin ise çok sık tartıştıkları ve bu tartışmalar sırasında uygun olmayan iletişim yöntemlerine başvurdukları belirtilmektedir (Wright ve Fichten,1983).

Konuya ilişkin gerçekleştirilen diğer bir çalışmada da 60 çift üzerinde bir araştırma yapılmıştır. Katılımcı çiftler evlilik süreçlerinde sorunlar yaşayan ve yaşamayan çiftler şeklinde iki grupta ele alınmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler incelendiğinde sorun yaşamayan çiftlerin evlilik doyumları ve iletişim yetenekleri arasında olumlu ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Evlilik süreçlerinde sorunlar yaşayan çiftlerin de evlilik doyumları ve iletişim yetenekleri arasında olumsuz yönde ve anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür (Burleson ve Denton, 1997). Ayer (2016) ise yaptığı çalışmada evlilik doyumu ve eşlerin birbirleri ile kurdukları iletişimin kalitesi arasında yüksek olumlu yönde

ilişki tespit etmiştir. Araştırmaya göre pozitif yönde kurulan iletişim süreçleri evlilik doyumunu artırmaktadır.

Fitzpatrick (1998) evlilik doyumunu etkileyen özellikler ve mutlu olduğunu söyleyen çiftlerin özelliklerini; daha çok sayıda olumlu ve sözsüz mesajlar kullanmak, daha çok sayıda fikir birliğine sahip olmak ve eşini onaylayan sözlü ve sözsüz ifadeler kullanmak, olası anlaşmazlık durumlarında daha çok tartışma ortamı yaratarak sorunu çözmek, tartışma davranışından kaçınmak, eşlerin birbirlerine karşı daha çok destekleyici tutum sergilemeleri, karşılıklı uzlaşmak, karşılıklı kullanılan sözlü ve sözsüz mesajlarda tutarlı olmak ve eşlerin birbirlerine karşı daha az eleştirel tutumlar içinde olması, memnuniyetsiz olma seviyesine kıyasla memnun olma seviyesinin yüksek olması biçiminde açıklamaktadır.

Çatışmalar, tartışmalar, uyumsuzluklar gibi problemlere; eşlerin birbirlerine karşı aynı ortak dilde iletişim kuramamaları ve aynı iletişim tarzlarının kullanmamaları gibi durumların yol açtığından bahsedilmiştir. Bu durumun evlilik birlikteliklerinin boşanma ile sonuçlanmasının nedeni olacağı belirtilmektedir. İnsanların hayatları boyunca yaşayacakları en değerli kişilerarası iletişim yapısı evliliklidir. Kimi insanlar için evlilik kurumu önemli bir doyum ve mutluluk kaynağı iken kimileri için ise çok sayıda olumsuzluğun yaşandığı ve mutsuzluk verici bir kaynaktır. Mutluluk hissinin yaşanmadığı bir evlilik ilişkisini yürütmeye çabalamanın yaşam doyumunu, genel mutluluk seviyesi ve genel sağlık üzerinde negatif yönlü çok sayıda etkisinin olduğu ileri sürülmüştür (Hawkins, 2005).

1.4.2. Sosyal medya kullanımının evlilik doyumuna etkisi

İnternet, günümüz toplumlarının onsuz yapamayacağı bir olgu haline gelmiştir. Her geçen gün daha fazla insan internete erişim sağlamak ve internetsiz bir yaşam düşünemez hale gelmektedir. 2016 senesinde Türkiye için gerçekleştirilen istatistiki çalışmalar incelendiğinde 79.1 milyon kişi olan ortalama nüfusun 46 milyonunun üzerindeki kısmı internete fiziki olarak bağlanmaktadır. Bu kullanıcıların 42 milyon civarı aktif kullanıcı olarak sosyal medya hesabına sahiptir. Bu kullanıcıların 36 milyonluk kısmı ise sosyal medya bağlantısını mobil cihazlar aracılığı ile gerçekleştirmektedir (TÜİK, 2015).

Günümüz toplumlarında internet ve sosyal ağlar insan yaşamının ayrılmaz bir parçası konumuna gelmiş ve ciddi anlamda sosyalizasyona neden olarak, evlilik ve evlilik doyumu kavramlarını etkilemiştir. Bu da beraberinde çok sayıda endişeyi getirmiştir. Çünkü evlilik doyumu kavramı söz konusu olduğunda herhangi bir istikrarsızlık ve gevşeklik ya da bir evliliğin başarısızlığı, çiftlerin zihinsel rahatlamaını engellemekle kalmaz aynı zamanda ailenin yaşayabilirliğini de riske atar. Özellikle eşlerden birinin sosyal medya üzerinden ilişki (siber ilişki) içinde olması evliliklere yeni bir boyut kazandırmaktadır. Sosyal medya kullanımı ve ailenin çalışması arasında nedensel bir ilişki araştırılabilir (Akt. Zahra vd., 2015). Sosyal medyanın evlerde kullanılması, ister istemez, hem eşler arası ilişkileri ile hem de çocukların eğitimi, ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkileri etkisi altına almaktadır.

Bu açıdan ele alınarak araştırmalardan elde edilen sonuçlar incelendiği zaman sosyal medyaya olan bağımlılığın aile ilişkilerini ve özellikle anne ve babanın çocuklarla olan ilişkilerini derinden etkilediğini görebiliriz. Bu kapsamda sosyal medya bağımlılığının evlilik doyumu üzerine ne tür etkilerinin olduğu ile ilgili kapsamlı bir çalışma da literatüre henüz dâhil olmamıştır (Block, 2008; Murali ve George, 2007).

Sosyal medyaya karşı gelişen bağımlı olma hali internetin kontrol dışı bir şekilde kullanılması gibi davranışsal bir bağımlılık olarak adlandırılır. Young (1997) sosyal medyaya bağımlı olanların % 53 gibi büyük bir oranında ilişki bozuklukları ve problemleri yaşadıklarını tespit etmiştir. Araştırmalar incelendiğinde diğer bağımlılıklarda olduğu gibi internet bağımlılığının da aile üyeleri arasında sorunlara neden olabileceği ve aile üyelerinin birbirlerine bağlanmalarına zarar vereceği ifade edilebilir.

Zahra ve diğerleri (2015) evli öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada sosyal medyaya bağımlı olmanın evlilik doyumu ve duygusal boşanma tercihleri üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmadan elde edilen veriler evlilik doyumu ile sosyal medya bağımlılığı arasında negatif yönlü bir ilişki olduğu ve sosyal medya bağımlılığının duygusal boşanmaya etki ettiğini tespit edilmiştir.

Ayrıca sosyal medya bağımlılığının gündelik yaşamın devamlılığı ve evlilik içi ilişkiler üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu belirtilmektedir. Bu etkiler sosyal medyada

aşırı şekilde zaman geçirerek gündelik işlerin yerine getirilememesi, aile üyeleri ile olan bağın zayıflaması veya aile üyelerinin yok sayılması gibi olumsuzluklardır (Block, 2008). Grifield ve Bartholomew (1994) evlilik uyumunda meydana gelebilecek düşüşlerle ilgili olarak evliliğin ve cinsel ilişkilerin genellikle internet bağımlılığı kavramından etkilendiğini öne sürmüşlerdir. Pornografi, siber cinsel ilişki (cyber sex) ve sanal arkadaşlıklara bağlı olarak evlilik ilişkileri ve evlilik doyumu negatif yönde etkilenmektedir. Grifield ve Bartholomew'in yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, katılımcıların yüzde 62'si, cinsel ihtiyaçlarını karşılayabilmek için haftalık 4 saat gibi bir sürelerini porno görüntüleri izlemek için harcadıklarını belirlemiştir.

1.4.3. Sosyal medya kullanımının kişilerarası iletişime etkisi

İnternet'in gündelik yaşam içinde bu denli yer kaplamaya başlaması ve yaygınlaşması üzerine geleneksel olarak birbirini tanıyan veya birbirine aşina kişiler arasında yüz yüze ve sözel olarak gerçekleşen iletişimin şekilleri de değişmiştir. İnternet ile artık bireyler hiç tanımadıkları veya çok az tanıdıkları kişilerle sanal olarak iletişim kurabilme imkânına kavuşmuşlar ve bu ortamlarda kişisel iletişimlerini birbirleriyle göz teması kurmadan ve yazılı olarak geliştirmeye başlamışlardır (Dahan, 2012).

İnternetin yoğun şekilde kullanılmasına bağlı olarak, yaşam için sunduğu kolaylık ve pratikliğin yanı sıra meydana getirdiği sorunların da artış gösterdiği göz önünde bulundurulmalıdır. Teknolojik her araç gibi internetin kullanılmasının sunduğu kolaylıklar ve çeşitlilik, insan davranışlarında sorunların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Sanal olarak daha önce hiç görmediği, tanımadığı kişilere zarar vermek isteği ve dolandırıcılık, sanal şiddete başvurma, ahlaki olmayan kullanımlar, yanıltıcı bilgiler verme veya yanıltıcı bilgiler elde etme, uygunluğu bulunmayan içeriklere erişim ve sanal arkadaşlıklar yoluyla doyum sağlayabilme, internetin patolojik kullanımı ya da internet bağımlılığını geliştirme gibi davranışlar örnek olarak gösterilebilir (Aksüt vd., 2012; Ceyhan, 2011).

Sosyal ağlar içinde bireyler fiziki iletişim kurmamanın verdiği rahatlıkla çok sayıda saldırgan davranışlar içine girebilmektedir. Kimi durumlarda bu saldırganlık davranışları olumlu sonuçlara da yol açabilmektedir. Sanal ortamda bireyler karşılıklı iletişim

süreçlerinde olduğu gibi anında dönüş zorunluluğunda değildirler. Bu nedenle sanal ortamlarda aldıkları mesajları istediği sürede düşünerek cevaplayabilmekte ve düşüncelerini daha mantıklı bir şekilde dile getirebilmektedir (Kamışoğlu, 2013). Bu durum iletişim süreçlerinde çatışmaların önlenmesi için büyük önem arz etmektedir.

Hazar (2011) sosyal medyanın kişilerin, aile ve arkadaş çevresi ile karşılıklı ilişkiler geliştirmesinin önünde engel olduğu ve fiziki iletişim şansını azalttığını belirtmektedir. İnsanlar internette gerçekleştirdiği etkinliklerle farklı ve daha önce denenmemiş yeni bir yaşam tarzı geliştirerek fiziki yaşamlarında olumsuzluklar yaşamaya başlamışlardır. Diğer bir ifadeyle depresyona yatkın kişiler sosyal olarak kendini ifade edebilmek için internetten medet ummakta ve gerçek yaşamlarında ki ilişkilerinin daha da kötüleşmesine neden olmaktadır. Bu durum internet bağımlılığını artırmakta ve kişiler kendilerini bir çeşit sarmal içinde bulmaktadırlar (Batıgün ve Kılıç 2011). İnternet ve sosyal medya, farklı uygulamalarla gençler ve çocuklar başta olmak üzere her yaş grubundan insanın ilgisini çekmektedir.

Sosyal medyanın kullanılma süreleri aile içinde gerçekleşen iletişim süreçlerini de etkisi altına almaktadır. Bu yönde yapılan araştırmalar da mevcuttur. O'Toole'un (2000) gerçekleştirdiği çalışmada haftalık olarak 5 saati aşan sürelerde internet kullanan kişilerin yüzde 25'inin internete harcadıkları zamanın aile ve arkadaşları ile geçirdikleri zaman üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğuna inanmaktadır. Sanders ve diğerleri (2000) ergen bireylerde gerçekleştirdiği bir çalışmada doğrudan belirlenememiş olsa da ergen bireylerin aşırı internet kullanımının arkadaş ve aile ile iletişimlerini zayıflattığını tespit etmiştir (Akt. Özen ve Sarıcı 2010).

Sonuç olarak, tüm çalışmaların sonuçları ele alındığında yoğun şekilde internet ve sosyal medya kullanılmasının kişileri yalnızlaştırdığı söylenebilir. Bireyler yalnızlığa bağlı olarak daha fazla internete ve sosyal medyaya bağlı kalmakta ve bir sarmal içine girerek kendi kendilerine bu durumdan kurtulamamaktadırlar. Araştırmacılar, sanal ortamların bireylerin fiziki gerçeklik ile ilişkisini kestiği görüşünce hem fikirdirler. Araştırmacılar ayrıca internet ve sanal âleme olan aşırı düşkünlüğün kişilerin aidiyet duygularını körelttiğini, kişilerin kendilerini herhangi bir sosyal gruba veya kişiye bağlı hissedememeye

başladığını belirtmektedirler (Demir, 2016). Bunun sonucunda aile ve arkadaşlarla ilişkiler kopma noktasına gelmekte ve kişi kendini gerçek dünyadan soyutlamaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2. YÖNTEM

Yöntem bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel analiz teknikleri hakkında bilgilere yer verilecektir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli evli bireylerin sosyal medya kullanım süreleri, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumu düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla yapılmış bir karşılaştırma türü betimsel bir çalışma özelliği gösterir. Karşılaştırma türü betimsel çalışma, iki ya da çok değişkenden oluşan durumlar arasında karşılaştırmaların yapıldığı bir araştırma modelidir (Karasar, 2009). Betimleyici tanımlayıcı istatistik sayısal verileri sınıflama ve özetlemede kullanılan yordamlardır. Verileri tablo, grafik veya sayısal olarak anlamlı bir biçimde özetler. Bazı veriler frekans dağılımı olarak düzenlenebilir (Tütek ve Gümüşoğlu, 2008).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu çalışmanın evrenini, Mersin/Mezitli ve Yenişehir ilçe sınırları içerisinde ikamet eden evli bireyler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunun ise gönüllülük esasına dayalı olarak uygunluk örnekleme yöntemi ile belirlenen sosyal medya kullanan evli bireyler oluşturmaktadır. Örneklem; evli ve sosyal medya kullanan (140) kadın (140) erkek bireyden oluşmaktadır. Ölçekler katılımcılara; araştırma hakkında bilgi verilmiş ve ölçeklerin nasıl yapılacağını anlatan bir açıklama ile dağıtılmış olup katılımları sağlanmıştır.

Çalışma grubunu oluşturan sosyal medya kullanan evli bireylerin yaş, eğitim düzeyleri, çalışıp/çalışmadığı, evlenme biçimleri ve evlilik sürelerine göre dağılımları tablo 2.1.de verilmiştir.

Tablo 2.1. Sosyal medya kullanan evli bireylerin demografik bilgileri

CİNSİYET DAĞILIMI:	KADIN	ERKEK
	140	140
YAŞ DAĞILIMI:		
20-25	13	5
26-30	50	33
31-35	30	37
36-40	27	30
41-45	15	17
46 ve üzeri	5	18
EĞİTİM DURUMU:		
İlkokul Mezun	4	5
Ortaokul Mezunu	5	3
Lise Mezunu	27	36
Üniversite Mezunu	97	82
Yüksek Lisans/Doktora	7	14
ÇALIŞMA DURUMU:		
Evet	122	132
Hayır	18	7
EVLENME BİÇİMLERİ:		
Görücü Usulü	19	22
Arkadaş Ortamında	56	41
Okul Ortamında	25	17
Aile ve Akraba Ortamında	20	46
İnternet Aracılığıyla	1	2
Tesadüfen	19	12
EVLİLİK SÜRESİ:		
1 yıldan az	18	13
1-5 yıl	49	46
6-10 yıl	28	31
11-15 yıl	21	22
16-20 yıl	14	11
21- +	10	17

2.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada dört temel veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlar araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, Yılmaz ve Bilgin (2016) tarafından geliştirilen Sosyal Medya Anketi, Buluş, Atan ve Sarıkaya (2015) tarafından geliştirilen İletifim Becerileri Ölçeği, Çelik (2006) tarafından geliştirilen Evlilik Doyum Ölçeği (EDÖ) dir.

2.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Bu araştırmada, ölçekleri yanıtlayan evli bireyleri tanımak ve araştırmanın amacına ulaşılmasında önemli olan bilgilerin verilmesini sağlamak için araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Kişisel bilgi formunda ölçekleri yanıtlayan evli bireylerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu gibi sosyodemografik bilgilerin yanında bireylerin çalışıp/çalışmadığı, evlenme biçimleri ve evlilik süreleri gibi bilgileri içermektedir. Kişisel bilgi formu 6 sorudan oluşmaktadır.

2.3.2. Sosyal Medya Anketi

Yılmaz ve Bilgin (2016) tarafından geliştirilen sosyal medya anketi 3 sorudan oluşmaktadır. “Sosyal ağlarda kaç saat zaman harcıyorsunuz?” sorusuna ait 5 seçenek mevcuttur. “Sosyal ağları kullanma amacınız?” sorusuna ait 11 ayrı kullanım amacı mevcuttur. “Sahip olduğunuz sosyal medya hesapları nelerdir?” sorusuna ait 12 ayrı sosyal ağ hesabı mevcuttur. Araştırmada kullanılmadan önce araştırmanın amacına uygun olarak anket üzerinde düzenleme yapılmıştır. Ankette yapılan düzenleme We Are Social 2018 raporuna göre kullanım oranları en yüksek sosyal medya ağlarına bakılarak en çok kullanılan sosyal medya ağlarından sadece altı tanesi ölçekte kullanılmıştır (<https://wearesocial.com>). “Sahip olduğunuz sosyal medya hesapları nelerdir?” sorusuna ait 12 ayrı sosyal ağ hesabından Vine, Blogspot, Tumblr, Pinterest, Skype, Foursquare seçenekleri araştırmanın amacına uygun olarak anketten çıkartılmıştır.

2.3.3. İletişim Becerileri Ölçeği

Buluş, Atan ve Sarıkaya (2015) tarafından geliştirilen İletişim Becerileri Ölçeği, yetişkinlerde kişiler arası iletişim becerilerini ölçmeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Ölçme aracı 34 maddeden oluşmakta ve her bir maddeye “Hiç Uygun Değil”, “Çok Az Uygun”, “Kısmen Uygun”, “Çoğunlukla Uygun” ve “Tamamen Uygun” şeklinde derecelendirilmiş beşli likert tipi dereceler üzerinden cevap verilmektedir. Ölçekte 15, 16, 28, 32 ve 33 numaralı maddeler tersten puanlanmaktadır. Ölçek için yapılan güvenirlik ve geçerlik analizlerinde, madde-toplam korelasyonlarının .32 ile .60 arasında değiştiği görülmüştür.

Ölçeğin 34 madde üzerinden faktör yapısı temel-bileşenler yöntemiyle (principals-components analysis) analiz edilmiş ve 1'in üzerinde öz değere sahip toplam varyansın % 51'ni oluşturan 5 faktör bulunmuştur. Bu alt boyutlar aşağıda verilmiştir. (Buluş, Atan ve Sarıkaya, 2015)

1. Egoyu Geliştirici Dil: Kişiler arası iletişimi sağlıklı sürdürmede önemli olan egoyu geliştirici dil 1,2,3,4,5,6 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .72 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçek için madde toplam korelasyon katsayıları .32 ve üstünde bulunmuştur.

2. Etkin Dinleme: Kişiler arası iletişimde anlatılanı doğru ve tam olarak anlamayı ölçen etkin dinleme 7,8,9,10,11,12,13,14 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .84 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçek için madde toplam korelasyon katsayıları .52 ve üstünde bulunmuştur.

3. Kendini Tanıma-Kendini Açma: İletişimde bireyin kendini tam olarak tanıyıp karşısındaki kişi ya da kişilere doğru ve düzgün bir şekilde açmasını ölçen bu alt boyut 15,16,17,18,19 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .76 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçek için madde toplam korelasyon katsayıları .51 ve üstünde bulunmuştur.

4. Empati: İletişimde çok önemli bir yere sahip olan empati alt boyutu 20,21,22,23,24,25,26,27 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Alt ölçeğin iç tutarlılık

katsayısı (Cronbach's Alpha) .85 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçek için madde toplam korelasyon katsayıları .55 ve üstünde bulunmuştur.

5. Ben Dili: Kişinin hissettiklerini ve düşündüklerini uygun bir dil olan ben dilini kullanarak ifade edip etmediğini ölçen bu alt boyut 28,29,30,31,32,33,34 numaralı maddelerden oluşmaktadır. Alt ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alpha) .83 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçek için madde toplam korelasyon katsayıları .42 ve üstünde bulunmuştur.

Dolayısıyla ölçek, alt boyutlar üzerinden puanlanacak şekilde yapılandırılmıştır. Böylece her bir alt boyuttan alınan toplam puan yükseldikçe iletişim becerilerini kullanma düzeyi de yükselmektedir (Atan, 2016).

2.3.4. Evlilik Doyumu Ölçeği (EDÖ)

Evli bireylerde evlilik doyumlarını ölçmek için Çelik ve Yazgan-İnanç (2006) tarafından hazırlanan Evlilik doyumu ölçeği (EDÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması Çelik (2006) tarafından yapılmıştır. Ölçek 5'i olumlu, 8'i olumsuz toplam 13 maddeden oluşmaktadır. Örneklem grubundaki evli bireylerden bu maddelerde belirtilen (1) bana hiç uygun değil ile (5) bana tamamen uygun arasında değişen likert tipi derecelendirmeyi kullanarak yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekten alınacak en yüksek puan 65, en düşük puan ise 13'tür. Yüksek puan evli kişilerin evlilik doyumlarının yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçekteki olumsuz anlam içeren 8 madde ters çevrilerek puanlanmaktadır. Ölçekten yüksek puan almak evlilik doyumunun yüksek olduğunu göstermektedir (Çelik, 2006).

2.4. Verilerin Toplanması

Kişisel Bilgi Formu ve Sosyal Medya Anketi, İletişim Becerileri Ölçeği, Evlilik Doyumu Ölçeği araştırmacı tarafından evli bireylere verilmiştir. Araştırmaya katılan evli bireylere araştırmanın amacı açıklanmıştır. Araştırma sırasında evlilik doyumu alt boyutlarından cinsellikle ilgili olan soruların bazılarını katılımcıların cevaplamak istemedikleri gözlemlenmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Yapılan bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulama süreci tamamlandıktan sonra, rnekleimde bulunan sosyal medya kullanan evli bireylerin, sorulara verdiği yanıtların analizi için SSPS 24.0 (Statistical Package for the Social Sciences) programı kullanılmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel analizleri yine bu SSPS 24.0 programı aracılığıyla yapılmıştır. Bu araştırmada ki veriler oklu Varyans Analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Gruplar arasında anlamlı çıkan sonuçlarda farkın kaynağını bulmak için Post-Hoc analizi kullanılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3. BULGULAR

Araştırmaya katılan evli bireylerin sosyal medya ölçeğinin sonuçlarına göre; katılımcıların sosyal medya kullanım süreleri; 72 kişi (1 saatten az), 108'i (1-3 saat), 62'si (3-5 saat), 26'sı (5-7 saat), 12'si ise (7 saat +) sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Araştırmaya katılan evli bireylerin; 30'u (yeni arkadaşlar bulmak), 102'si (çevrimiçi sohbet etmek), 154'ü (fotoğraf paylaşmak), 91'i (yorum yapmak), 235'i (bilgi edinmek), 81'i (video paylaşmak), 75'i (haber paylaşmak), 72'si (oyun oynamak), 239'u (tanıdıklarıyla iletişim kurmak), 140'ı (arkadaşlarının ne yaptığını kontrol etmek), 166'sı ise (boş zamanlarını geçirmek) amacıyla sosyal ağları kullandıklarını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan evli bireylerin sahip oldukları sosyal medya hesapları ise şu şekildedir; 172'si (Facebook), 78'i (Twitter), 156'sı (Youtube), 219'u (Instagram), 266'sı (Whatsapp), 147'si ise (Google +) dir. Kişisel bilgi formundan elde edilen yanıtlar ve sosyal medya ölçeğinin son iki sorusu sosyal medyanın hangi amaçla kullanıldığı ve sahip olunan sosyal medya hesapları sorularından alınan yanıtlar bu tez çalışmasında örneklem sayısının az olması nedeniyle istatistiksel olarak çalışmaya dâhil edilmemiştir.

3.1. Alt Amaç: Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ego geliştirici dil alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin betimsel istatistikleri çizelge 3.1. verilmiştir.

Çizelge 3.1. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ego geliştirici dil alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.

Alt Ölçekler	S.M.A.	E.G.D.	\bar{X}	SS	N
cinsellik	Toplam	1,00	21,12	3,000	55
		2,00	21,56	4,151	192
		3,00	22,00	3,491	33
		Toplam	21,53	3,872	280
aile	Toplam	1,00	17,70	5,516	55
		2,00	19,29	5,377	192
		3,00	21,03	5,317	33
		Toplam	19,18	5,456	280
benlik	Toplam	1,00	12,16	2,839	55
		2,00	13,02	2,681	192
		3,00	13,39	2,536	33
		Toplam	12,90	2,714	280

S.M.A.: Sosyal Medya Anketi. E.G.D.: Ego Geliştirici Dil.

Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için verilere çok yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları çizelge 3.2. de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı çok yönlü varyans analizi sonuçları.

Varyansın Kaynağı		Kareler	sd	Kareler	F	p
		Ortalaması				
S.M.A.	cinsellik	17,354	4	4,338	,285	,887
	aile	167,101	4	41,775	1,433	,223
	benlik	38,329	4	9,582	1,333	,258
E.G.D.	cinsellik	19,459	2	9,729	,640	,528
	aile	22,088	2	11,044	,379	,685
	benlik	9,746	2	4,873	,678	,509
SMA*E.G.D.	cinsellik	106,002	8	13,250	,871	,541
	aile	295,841	8	36,980	1,269	,260
	benlik	83,386	8	10,423	1,450	,176
Hata	cinsellik	4030,557	265	15,210		
	aile	7723,898	265	29,147		
	benlik	1905,135	265	7,189		
Toplam	cinsellik	134001,000	280			
	aile	111372,000	280			
	benlik	48650,000	280			

S.M.A.: Sosyal Medya Anketi. E.G.D.: Egoyu Geliştirici Dil.

Sosyal medya kullanım süreleri ile kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanlarının üzerindeki farkı test etmek amacıyla çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yürütülmüştür. Yapılan MANOVA sonuçlarına göre sosyal medya kullanım sürelerinin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(4,265)= 0,28 p>.05$], aile [$F(4,265)= 1,43 p>.05$] ve benlik [$F(4,265)= 1,33 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanlarının, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(2,265)= 0,64 p>.05$], aile [$F(2,265)= 0,38 p>.05$] ve benlik [$F(2,265)= 0,68 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Sosyal medya kullanım süreleri ve kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği puanları etkileşiminin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(8,265)= 0,87 p>.05$], aile [$F(8,265)= 1,27 p>.05$] ve benlik [$F(8,265)= 1,45 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.2. Alt Amaç: Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri etkin dinleme alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin betimsel istatistikleri çizelge 3.3. verilmiştir.

Çizelge 3.3. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri etkin dinleme alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.

Alt Ölçekler	S.M.A.	Etkin Dinleme	\bar{X}	SS	N
Cinsellik	Toplam	1,00	20,19	3,731	52
		2,00	21,62	3,971	177
		3,00	22,58	3,305	51
		Toplam	21,53	3,872	280
Aile	Toplam	1,00	18,82	4,905	52
		2,00	18,79	5,583	177
		3,00	20,90	5,307	51
		Toplam	19,18	5,456	280
Benlik	Toplam	1,00	12,07	2,813	52
		2,00	13,02	2,733	177
		3,00	13,29	2,410	51
		Toplam	12,90	2,714	280

Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için verilere çok yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları çizelge 3.4. de verilmiştir.

Çizelge 3.4. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı çok yönlü varyans analizi sonuçları.

Varyansın Kaynağı		Kareler	sd	Kareler	F	p
		Toplamı		Ortalaması		
S.M.A.	cinsellik	33,923	4	8,481	,568	,686
	aile	45,637	4	11,409	,389	,817
	benlik	38,213	4	9,553	1,343	,254
Etkin Dinleme	cinsellik	81,557	2	40,778	2,729	,067
	aile	81,681	2	40,841	1,391	,251
	benlik	24,351	2	12,175	1,712	,183
SMA*etkin dinleme	cinsellik	45,375	8	5,672	,380	,931
	aile	278,147	8	34,768	1,184	,309
	benlik	36,386	8	12,027	1,691	,101
Hata	cinsellik	3960,026	265	14,943		
	aile	7781,200	265	29,363		
	benlik	1884,673	265	7,112		
Toplam	cinsellik	134001,000	280			
	aile	111372,000	280			
	benlik	48650,000	280			

Sosyal medya kullanım süreleri ile kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanlarının üzerindeki farkı test etmek amacıyla çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yürütülmüştür. Yapılan MANOVA sonuçlarına göre sosyal medya kullanım sürelerinin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(4,265)=-0,57$ $p>.05$], aile [$F(4,265)= 0,39$ $p>.05$] ve benlik [$F(4,265)= 1,34$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanlarının, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(2,265)= 2,73$ $p>.05$], aile [$F(2,265)= 1,39$ $p>.05$] ve benlik [$F(2,265)= 1,71$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Sosyal medya kullanım süreleri ve kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları etkileşiminin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(8,265)= 0,38$ $p>.05$], aile [$F(8,265)= 1,18$ $p>.05$] ve benlik [$F(8,265)= 1,69$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.3. Alt Amaç: Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin betimsel istatistikleri çizelge 3.5. verilmiştir.

Çizelge 3.5. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.

Alt Ölçekler	S.M.A.	K.T.K.A.	\bar{X}	SS	N
Cinsellik	Toplam	1,00	21,16	2,962	42
		2,00	21,46	4,146	202
		3,00	22,33	3,107	36
		Toplam	21,53	3,872	280
Aile	Toplam	1,00	18,80	5,278	42
		2,00	19,18	5,505	202
		3,00	19,61	5,499	36
		Toplam	19,18	5,456	280
Benlik	Toplam	1,00	13,14	2,147	42
		2,00	12,91	2,716	202
		3,00	12,52	3,273	36
		Toplam	12,90	2,714	280

K.T.K.A.: Kendini Tanıma-Kendini Açma.

Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için verilere çok yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları çizelge 3.6. te verilmiştir.

Çizelge 3.6. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı çok yönlü varyans analizi sonuçları.

Varyansın Kaynağı		Kareler	sd	Kareler	F	p
		Toplamı		Ortalaması		
S.M.A.	cinsellik	29,660	4	7,415	,486	,746
	aile	131,934	4	32,983	1,095	,359
	benlik	33,919	4	8,480	1,144	,336
K.T-K.A	cinsellik	32,431	2	16,216	1,063	,347
	aile	45,472	2	22,736	,755	,471
	benlik	34,219	2	17,110	2,307	,102
SMA* K.T-K.A	cinsellik	82,708	8	10,339	,678	,711
	aile	257,699	8	32,212	1,070	,385
	benlik	56,465	8	7,058	,952	,474
Hata	cinsellik	4041,429	265	15,251		
	aile	7979,376	265	30,111		
	benlik	1965,058	265	7,415		
Toplam	cinsellik	134001,000	280			
	aile	111372,000	280			
	benlik	48650,000	280			

K.T-K.A: Kendini Tanıma-Kendini Açma.

Sosyal medya kullanım süreleri ile kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği düzeyi ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanlarının üzerindeki farkı test etmek amacıyla çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yürütülmüştür. Yapılan MANOVA sonuçlarına göre sosyal medya kullanım sürelerinin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(4,265)= 0,49 p>.05$], aile [$F(4,265)= 1,10 p>.05$] ve benlik [$F(4,265)= 1,14 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanlarının, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(2,265)= 1,06 p>.05$], aile [$F(2,265)= 0,76 p>.05$] ve benlik [$F(2,265)= 2,31 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Sosyal medya kullanım süreleri ve kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları etkileşiminin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(8,265)= 0,68 p>.05$], aile ve [$F(8,265)= 1,07 p>.05$] benlik [$F(8,265)= 0,95 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

3.4. Alt Amaç: Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri empati alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin betimsel istatistikleri çizelge 3.7. verilmiştir.

Çizelge 3.7. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri empati alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.

Alt Ölçekler	S.M.A.	Empati	\bar{X}	SS	N
Cinsellik	Toplam	1,00	19,83	4,427	60
		2,00	21,83	3,735	185
		3,00	22,85	2,475	35
		Toplam	21,53	3,872	280
Aile	Toplam	1,00	18,75	4,789	60
		2,00	19,31	5,500	185
		3,00	19,22	6,352	35
		Toplam	19,18	5,456	280
Benlik	Toplam	1,00	12,61	2,905	60
		2,00	13,03	2,570	185
		3,00	12,68	3,122	35
		Toplam	12,90	2,714	280

Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için verilere çok yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları çizelge 3.8. te verilmiştir.

Çizelge 3.8. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı çok yönlü varyans analizi sonuçları.

Varyansın Kaynağı		Kareler	sd	Kareler	F	p
		Toplamı		Ortalaması		
S.M.A.	cinsellik	11,931	4	2,983	,207	,934
	aile	107,030	4	26,758	,906	,461
	benlik	27,812	4	6,953	,935	,444
Empati	cinsellik	169,110	2	84,555	5,877	,003*
	aile	93,103	2	46,552	1,576	,209
	benlik	1,602	2	,801	,108	,898
SMA *em- pati	cinsellik	100,135	8	12,517	,870	,542
	aile	407,442	8	50,930	1,724	,093
	benlik	49,631	8	6,208	,835	,572
Hata	cinsellik	3812,649	265	14,387		
	aile	7827,007	265	29,536		
	benlik	1969,773	265	7,433		
Toplam	cinsellik	134001,000	280			
	aile	111372,000	280			
	benlik	48650,000	280			

*0.05 düzeyinde anlamlıdır.

Sosyal medya kullanım süreleri ile kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanlarının üzerindeki farkı test etmek amacıyla çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yürütülmüştür. Yapılan MANOVA sonuçlarına göre sosyal medya kullanım sürelerinin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(4,265)= 0,21$ $p>.05$], aile [$F(4,265)= 0,91$ $p>.05$] ve benlik [$F(4,265)= 0,94$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanlarının, evlilik doyumu ölçeğinin aile [$F(2,265)= 1,58$ $p>.05$] ve benlik [$F(2,265)= 0,11$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı, cinsellik [$F(2,265)= 5,88$ $p<.05$] alt ölçek puanı üzerinde anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir. Sosyal medya kullanım süreleri ve kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları etkileşiminin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(8,265)= 0,87$ $p>.05$], aile [$F(8,265)= 1,72$ $p>.05$] ve benlik [$F(8,265)= 0,84$ $p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

Kişilerarası iletişim becerileri alt ölçeği empatinin evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanları arasında anlamlı fark oluşturduğunu test etmek için Tukey's HSD kullanılmıştır. Test sonucuna göre empati ile cinsellik ($n=60$, $Ort.=19,83$ $S= 4,43$) alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunurken aile ($n=185$, $Ort.=19,32$ $S= 5,50$) ve benlik ($n=35$, $Ort.=12,68$ $S= 3,12$) alt ölçek puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

3.5. Alt Amaç: Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı fark var mıdır?

Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ben dili alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin betimsel istatistikleri çizelge 3.9. verilmiştir.

Çizelge 3.9. Sosyal medya kullanım süreleri kişilerarası iletişim becerileri ben dili alt ölçeği ve evlilik doyumu alt ölçeklerinin aritmetik ortalama ve standart sapmaları.

Alt Ölçekler	S.M.A.	Ben Dili	\bar{X}	SS	N
Cinsellik	Toplam	1,00	21,13	4,072	44
		2,00	21,62	3,718	206
		3,00	21,46	4,651	30
		Toplam	21,53	3,872	280
Aile	Toplam	1,00	19,36	4,937	44
		2,00	19,12	5,602	206
		3,00	19,36	5,320	30
		Toplam	19,18	5,456	280
Benlik	Toplam	1,00	12,56	2,920	44
		2,00	13,07	2,587	206
		3,00	12,16	3,152	30
		Toplam	12,90	2,714	280

Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği puanı ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşma olup olmadığını anlamak için verilere çok yönlü varyans analizi yapılmıştır. Analiz sonuçları çizelge 3.10. verilmiştir.

Çizelge 3.10. Sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamalarının karşılaştırıldığı çok yönlü varyans analizi sonuçları.

Varyansın Kaynağı		Kareler	sd	Kareler	F	p
		Toplamı		Ortalaması		
S.M.A.	cinsellik	20,897	4	5,224	,342	,849
	aile	46,860	4	11,715	,388	,817
	benlik	33,281	4	8,320	1,131	,342
Ben Dili	cinsellik	11,859	2	5,929	,388	,678
	aile	30,314	2	15,157	,502	,606
	benlik	12,014	2	6,007	,817	,443
SMA*ben dili	cinsellik	100,948	8	12,618	,827	,580
	aile	245,014	8	30,627	1,014	,426
	benlik	51,317	8	6,415	,872	,540
Hata	cinsellik	4045,025	265	15,264		
	aile	8003,683	265	30,203		
	benlik	1949,119	265	7,355		
Toplam	cinsellik	134001,000	280			
	aile	111372,000	280			
	benlik	48650,000	280			

Sosyal medya kullanım süreleri ile kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği ile evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri puanlarının üzerindeki farkı test etmek amacıyla çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yürütülmüştür. Yapılan MANOVA sonuçlarına göre sosyal medya kullanım sürelerinin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(4,265)= 0,34 p>.05$], aile [$F(4,265)= 0,39 p>.05$] ve benlik [$F(4,265)= 1,13 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği puanlarının, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(2,265)= 0,39 p>.05$], aile [$F(2,265)= 0,50 p>.05$] ve benlik [$F(2,265)= 0,82 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. Sosyal medya kullanım süreleri ve kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği puanları etkileşiminin, evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik [$F(8,265)= 0,83 p>.05$], aile [$F(8,265)= 1,01 p>.05$] ve benlik [$F(8,265)= 0,87 p>.05$] alt ölçek puanları üzerinde anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TARTIŞMA VE YORUM

4. TARTIŞMA VE YORUM

Bu araştırma; evli bireylerde sosyal medya kullanım süresi, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyum arasındaki ilişkiyi ortaya koymayı amaçlamıştır. Araştırmaya katılan bireylerin evli ve sosyal medya kullanıcısı olduğu belirlenmiş daha sonra ölçekler yardımıyla sosyal medya kullanım süresinin, evli bireylerin kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumları ilişkisini belirlemek hedeflenmiştir.

Sosyal medya kullanımı ile ilgili alan yazını incelendiğinde araştırmaların ülkemizde yeni yeni başladığı ve sosyal medya kullanımı ile ilgili araştırmalar çoğunlukla ilköğretim öğrencileri, lise öğrencileri, üniversite öğrencileri, ergenler, belirli meslek grupları, belirli yaş grupları ve aile içi ilişkiler üzerine yapıldığı görülmektedir. Alan yazınında evli bireylerde sosyal medya kullanım süresinin, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumunun birlikte incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla çalışmadan elde edilen evli bireylerde sosyal medya kullanım süresinin, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumunu ile ilgili doğrudan kıyaslanabileceği herhangi bir araştırma bulunamamıştır.

4.1. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Egoyu Geliştirici Dil Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma

Araştırmada birinci alt amaç için yapılan Manova Analiz sonuçları, sosyal medya kullanım süreleri ile evlilik doyumunu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı yönündedir. Analiz sonuçları, kişilerarası iletişim becerileri ölçeği ego geliştirici dil alt ölçeği puanları ile evlilik doyumunu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin egoyu geliştirici dil alt ölçeği

puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Analiz sonucuna göre, evli bireylerde sosyal medya kullanım süresinin, kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumları üzerinde önemli bir etken olmadığını göstermektedir. Evli bireylerin uzun süre sosyal medya ağlarını kullanmaları kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumları üzerine olumsuz yönde etkileri olduğu yadsınamayacak bir gerçek olarak görülmüş ve araştırılması önemli bulunmuştur.

Dünyada hızla gelişen ve değişen bilim ve teknoloji ile birlikte sosyal medya kullanımı da yaygınlaşmıştır. Bu durum bireylerin, ailelerin ve toplumun sosyal yapısındaki gelişim ve değişimleri etkileyerek iletişim şekillerini, sosyal yaşantılarını, evliliklerini ve evlilik doyumlarını olumsuz etkilemektedir. İlgili alan yazına bakıldığında, internet bağımlılığının yaşamın devamı ve evlilik ilişkileri üzerinde; yaşam tarzının değişmesi, internette çok daha fazla zaman geçirme, aile bireylerine ilginin azalması ya da yok sayma gibi olumsuz etkileri olduğu belirtilmiştir (Block, 2008). Bir diğer alan yazınında, eşler arasında kurulacak sağlıklı ve açık iletişim kanallarının evlilik doyumunu sağlayacağı ve doyumun sürdürülmesi konusunda etkili olacağı belirtilmektedir (Soylu ve Kağnıcı, 2015). İlgili alan yazınından verilen bu örnek çalışmalar, bu araştırmada elde edilmek istenen bulguları kısmen desteklemektedir. Yalnız araştırmadan elde edilen analiz sonuçlarıyla, ilgili bulguların çelişmekte olduğu görülmüştür.

Evli bireyler arasında yaşanan iletişim sorununun çözümü için çaba harcamak yerine sorundan uzaklaşmak ve sorunu unutmak amacıyla sosyal medya ağlarına sığınıldığında, yaşanan iletişim sorunu daha da büyüyerek bireyin karşısına çıkmakta, buna bağlı olarak sorunlar bireyin üstesinden gelemeyeceği büyük problemlere dönüşebilmektedir (Çalışkan ve Aslander, 2014). Evliliği etkileyen iki önemli unsurdan birincisi, eşler arasındaki iletişim şekilleri, ikincisi ise eşlerin problem çözme becerisidir. Bu unsurlar özellikle eşler arasında etkili iletişim becerilerinde, evlilik doyumlarında önemli ve olumlu bir etki yaratmaktadır (Koch ve Ingram, 1985; Akt: Thompson ve Rudolph, 1996). Bir başka araştırma sonucuna göre, eşlerin olası çatışma durumlarında iletişim kanallarını kapatmamaları ve evlilik doyumunu elde etmeleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır (Wright ve Fichten, 1983; Heavey vd, 1995; Ayer, 2016).

4.2. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Etkin Dinleme Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma

Araştırmada ikinci alt amaç için yapılan Manova-Analiz sonuçlarına göre, sosyal medya kullanım süreleri ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Kişilerarası iletişim becerileri etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı şekilde farklılaşmadığı ortaya çıkan bir diğer analiz sonucudur. Araştırma bulgularında sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin etkin dinleme alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Analiz sonucuna göre evli bireylerde sosyal medya kullanım sürelerinin, kişilerarası iletişim becerilerinde önemli rol oynayan etkin dinleme ve evlilik doyum düzeyleri üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Evli bireylerin yaygınlaşan sosyal medyanın kullanım sürelerini kontrol edememeleri ve uzun süre sosyal medyada zaman harcamaları eşlerin birbirleriyle oldukça az zaman geçirmelerine, birbirlerini dinlememelerine, kendilerini ifade etmede zorluk yaşamalarına, birbirlerinin duygu ve düşüncelerini anlayamamalarına neden olduğu, evlilikteki iletişim şekillerini ve evlilik doyumlarını da etkilediği dikkate alındığından araştırılması önemli bulunmuştur.

Nitekim sosyal medya kullanımının incelendiği çalışmalarda bu araştırma sonuçlarını destekleyen çalışmalar olduğu gibi bu araştırma bulgularıyla çelişen araştırma bulguları da mevcuttur. Örneğin; Demir'in (2016) yapmış olduğu sosyal medya kullanımı ve aile iletişimi (Çanakkale örneği) ile ilgili çalışmada elde edilen bulgulara göre, sosyal medyanın aşırı kullanımının aile iletişim şekilleriyle ilişkili olduğu ve olumsuz etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Demir (2016) yapmış olduğu çalışmanın, bu çalışmada elde edilmek istenilen bulguları desteklediği yalnız araştırma sonunda ortaya çıkan analiz sonuçları ile tutarlı olmadığı görülmüştür.

İlgili alan yazın incelendiğinde, sosyal ağlarda çok fazla zaman geçirilmesinin insanları sosyal ortamlardan kopardığı, arkadaşlık ve akrabalık ilişkilerinde zayıflamaya neden olduğu ve fiziki yaşamında kendisini yeterince ifade edemeyen kişilerin sanal

yaşamda çok daha rahat hareket ettikleri gibi konular tartışılmaktadır (Kelleci 2008; Wu ve Cheng 2007; Yang ve Tung 2007). Yapılan bu araştırmada ise, uzun süre zaman geçirilen sosyal medyanın evli bireylerde kişilerarası iletişim becerilerini olumsuz etkilediği düşüncesini kısmen desteklemektedir.

4.3. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Kendini Tanıma-Kendini Açma Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma

Araştırmada üçüncü alt amaç için yapılan Manova Analiz sonuçları, sosyal medya kullanım süreleri ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı görülmüştür. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeği kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı görülmüştür. Araştırma bulgularına göre; sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin kendini tanıma-kendini açma alt ölçeği düzeyi ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri cinsellik, aile ve benlik aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır. Elde edilen analiz sonuçlarına göre, evli bireylerde sosyal medya kullanım sürelerinin kişilerarası iletişim becerilerinde bireyin kendini tanıma ve kendini açma(iletişimde kendini daha iyi ifade etme) alt ölçeği ile evlilik doyum düzeyleri üzerinde etkisinin olmadığı görülmüştür. Sosyal medya kullanımı incelendiğinde etken olarak, iletişime açık bir ortama sahip olmayan evli bireylerin aile ilişkilerinde, evlilik doyum düzeylerinde, kişilerarası ilişkiler ve iletişimleri üzerinde yüksek oranda etkilediği dikkate alındığından araştırılması önemli bulunmuştur.

İlgili alan yazına göre; Aylıkçı'nın (2018) problemlili internet kullanımı artıkça evlilik doyumu düzeyi azalmaktadır; fakat Zahra ve ark. (2015) internet bağımlılığı ile evli öğrencilerin Facebook kullanımı, evlilik doyumu ve duygusal ayrılık arasındaki ilişkiyi araştırdıkları çalışmalarında evlilik uyumu ile internet bağımlılığı arasında negatif yönde bir ilişki, internet bağımlılığı ile duygusal boşanma arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Aylıkçı (2018) yaptığı çalışma, bu araştırmanın sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarıyla çelişmektedir. Yalnız evli bireylerde sosyal medya kullanım süresinin artması, kişilerarası iletişim becerilerini ve evlilik doyum düzeylerini olumsuz yönde

etkilediği düşüncesiyle kısmen benzerlik göstermektedir. Yapılan bir başka araştırmaya göre, aile bireyleri arasındaki anlaşmazlıkların ve yalan söyleme, sosyal izolasyon gibi olumsuz geribildirimlerin, internete bağımlı bireylerin özellikleriyle ilgili olduğu ve bunların evlilik doyum düzeyini azalttığını belirtmiştir (Block, 2008).

Evli bireylerde artan sosyal medya kullanım süresinin, evlilik doyum düzeylerini olumsuz yönde etkilediği düşüncesiyle kısmen destekleyen ama araştırmanın analiz sonuçlarıyla çelişen çalışmaya örnek olarak; Aktay (2017) çalışan evli bireylerde sosyal medya (Facebook ve Twitter) kullanımının evlilik doyumunu ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkisini incelemiştir. Araştırmada çalışan evli bireylerde sosyal medya kullanımının evlilik doyumunu ve yaşam kalitesi üzerinde etkisi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca çalışmada sosyal medya kullanmayan evli bireylerin ise evlilik doyumunu ve yaşam kalitesi üzerine etkisinin sosyal medya kullanan bireylere göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Sosyal medya kullanımının mutlu olma durumuna etkisi üzerine yapılan araştırmada, Facebook kullanımının bireyi daha fazla sosyal karşılaştırmaya maruz bıraktığı, sosyal etkileşim kaygısını artırıp azaltabildiği, düşük ve yüksek benlik saygısını etkilediği, bireyi ego tatminini sağlamak için sosyal ağ sitesini kullanmaya yönlendirdiğini belirtmiştir. Kısacası bireyin Facebook ağını, yaşamdan aldığı doyumunu arttırmak için kullandığını belirtmiştir (Pelin, 2017).

4.4. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Empati Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma

Araştırmada dördüncü alt amaç için yapılan Manova Analiz sonuçlarına göre sosyal medya kullanım süreleri ile evlilik doyumunu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre, kişilerarası iletişim becerileri ölçeği empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumunu ölçeği cinsellik alt ölçeği aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık göstermiştir. Araştırma bulgularına göre; sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumunu ölçeğinin aile ve benlik alt ölçeği aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeği empati alt ölçeği puanları ile

evlilik doyumu ölçeğinin cinsellik alt ölçeği aritmetik ortalamalarına göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çünkü empatinin kişilerarası iletişimde önemli bir faktör olması, sağlıklı iletişimin devamlılığı ve kalitesini belirlemektedir. Bunu yanı sıra evlilik doyum düzeyi üzerinde olumlu yönde etkileri olduğu bilinen cinselliğin, empati ile bağdaştırılması yadsınamayacak bir gerçektir. Dolayısıyla kişilerarası iletişim becerileri açısından empati düzeyi arttıkça cinsellik doyumunun yükseldiği bir analiz sonucu olarak yorumlanabilir. Empati, kişilerarası iletişim becerilerinde önemli bir unsur olduğu kadar, bireylerin evlilik ilişkilerinde ve cinsel yaşamlarında da son derece önemli bir yere sahiptir. Evli bireyler arasında artan sosyal medya kullanım süresinin, insan ilişkilerini ve iletişimlerini olumsuz yönde etkilediği ayrıca iletişimde olunan kişiye karşı empati kurma becerisinin azaldığı dikkate alındığından araştırılması önemli bulunmuştur. Bu çalışmanın bulguları da mevcut literatürle desteklenmektedir.

Cinsel yaşam, evlilik doyumu ve iletişim ile ilgili alan yazına bakıldığında; Banmen ve Vogel (1985) yapmış oldukları araştırmalarında, kadınlarda cinsel doyumun ve evlilik doyumunun önemli belirleyicilerinden birinin eşleriyle cinsellik hakkında açık bir iletişim kurmak olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca evli bireyler cinsellikle ilgili konuşmalarını açık bir iletişim ile başlatmaları cinsel doyumlarını ve evlilik doyum düzeylerini arttırdığını belirtmiştir (Akt. Çelik, 2006). Bu açıdan bakıldığında yukarıda örnek verilen çalışmaların, bu araştırmada elde edilen analiz bulgularını desteklemektedir. Evli bireyler arasındaki sağlıklı ve kaliteli iletişimin, hem evlilik doyumları hem de cinsel doyumları üzerinde olumlu yönde etkisi olduğunu görmek mümkündür. Diğer bir alan yazınına bakıldığında, evlilik uyumu ve eşlerin birbirileri ile anlaşma düzeyleri incelenmiştir ve elde edilen sonuca göre evlilik uyumu ve cinsel yaşam arasında olumlu ilişki olduğu gözlenmiştir (Yıldırım, 1993). Alan yazınındaki diğer çalışmalar dikkate alındığında cinsel yaşamın, evlilik doyumu ve evlilik ilişkilerini etkileyen önemli bir etken olduğunu görmekteyiz.

Sosyal medya kullanımı, internet kullanımı ve evlilik doyumu hakkında alan yazın incelendiğinde; internet bağımlılığından dolayı evlilik uyumunun azaldığı, evlilik ve cinsel ilişkilerin bu durumdan etkilendiği belirtilmiştir (Griffield ve Bartholomew 1994). Ayrıca Griffield (1994) araştırmasında pornografi, cybersex ve çevrimiçi arkadaşlık gibi konular nedeniyle evlilik ve evlilik ilişkilerinin olumsuz etkilendiği ve araştırmaya katılanların çoğunun cinsel ihtiyaçlarının karşılanması için haftada dört saat porno web sitelerini ziyaret

ettikleri belirlenmiştir. Alan yazını incelendiğinde, internetin cinsel ihtiyaçların karşılanması amacıyla kullanımı, aşırı internet kullanımının nedenlerinden biri olmakla birlikte gerçek ilişkide cinsel doyumun azalmasına ve böylece ilişkinin kalitesinin düşmesine neden olduğu belirtmiştir (Meerkerk, 2006). Bu araştırmanın ana problemi, evli bireyde sosyal medya kullanım süresinin kişilerarası ilişkilerinde ve iletişimlerinde ayrıca evlilik ilişkilerinde ve doyumları üzerinde olumsuz yönde etkilediği düşüncesi dikkate alınmıştır. İlgili alan yazınları incelendiğinde bu araştırmanın hedeflenen amacı ve elde edilmek istenilen sonuçla kısmen benzerlik göstermektedir. İlgili alan yazından örnek verilen çalışmaların bulguları ile bu araştırmanın sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarıyla çelişmekte olduğu görülmektedir.

4.5. Sosyal Medya Kullanım Süreleri Açısından Kişilerarası İletişim Becerileri Ölçeğinin Ben Dili Alt Ölçeği Puanları İle Evlilik Doyumu Ölçeğinin Cinsellik, Aile ve Benlik Alt Ölçeklerine İlişkin Tartışma

Araştırmada beşinci alt amaç için yapılan Manova Analiz sonuçları, sosyal medya kullanım süreleri ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri aritmetik ortalamaları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Kişilerarası iletişim becerileri ölçeği ben dili alt ölçeği ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik, aile ve benlik alt ölçekleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık bulunamamıştır. Araştırma bulgularına göre; sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin ben dili alt ölçeği düzeyi ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri cinsellik, aile ve benlik aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir şekilde farklılaşmadığına işaret etmektedir. Araştırma sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarının hedeflenen alt amacı desteklemediği görülmüştür. Evliliklerin devamlılığın sağlanması için önemli kriterlerin olduğu bilinmektedir. Özellikle bireylerin evlilikten aldıkları doyumların yüksek olması, kişilerarası iletişimlerinde ciddi sorunların yaşanmaması kaliteli ve sağlıklı bir evliliği beraberinde getirdiği düşünülmektedir. Günümüzün ciddi bir problemi olarak görülen sosyal medyanın aşırı ve kontrolsüz kullanımdan dolayı bireylerin kişilerarası iletişimlerinde ve evlilik doyumları üzerinde olumsuz yönde etkilerinin araştırılması önemli görülmüştür.

Literatür incelendiğinde, Aycanoğlu (2017) yaptığı araştırmanın bulgularına göre internet bağımlılığının evlilik uyumunu olumsuz düzeyde etkilediğini belirtmiştir. Literatüre

göre özellikle dikkat edilmesi gereken durumlardan biri, aşırı internet kullanımının günlük yaşamdaki insan ilişkilerinin yerini almasıdır. Slevin (1998) aşırı internet kullanımının aile içi iletişimin azalmasına neden olduğunu ayrıca araştırmada, internet bağımlısı olan bireylerin interneti, insanları birbirine bağlayan ve başkalarına bakma ve gerçek dünyada olma ihtiyacını ortadan kaldıracak bir araç olarak görmekte olduklarını belirtmiştir. İlgili alan yazından örnek verilen çalışmaların bulguları ile bu araştırmanın sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarıyla çelişmekte olduğu görülmektedir. Yalnız bu araştırmanın hedeflenen amacı ve elde edilmek istenilen sonuçla kısmen benzerlik göstermektedir.

Hazar'ın (2011) araştırmasında elde ettiği bulgularda, sosyal medya kullanımının bireyin ailesi, arkadaşları ve çevresiyle yüz yüze ilişki kurmasını engellemesi, bölgesel iletişimi azaltması gibi konular üzerinde etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kişinin, aile bireylerine ve arkadaşlarına internet kullanım süresi hakkında yanlış bilgi vermesi ve sorunlardan kaçmak için internet kullanımını bir çözüm olarak görmesi evlilik doyumunu azaltan unsurlar arasında olduğu belirtilmiştir (Suler, 2005). İlgili çalışmaların elde edilen bulguları ile bu araştırmanın sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarıyla çelişmekte olduğu görülmektedir. Yalnız yaptığımız araştırmada, elde edilmek istenilen sonuçları kısmen desteklediği görülmektedir.

İnsanların gündelik yaşamlarının bir parçası haline gelen sosyal medya kullanımının sağladığı avantajların yanı sıra üzerinde durulması gereken asıl konunun sosyal medya kullanımının insan hayatına getirdiği dezavantajlardır. Sürekli bir değişim ve gelişim içinde olan teknoloji sayesinde sosyal medya ağlarına erişilmesi oldukça kolay ve ucuz bir hal almıştır. Yapılan bir araştırmada; sosyal medya ağlarında aşırı zaman harcayan çocuk ve gençlerin içine kapanık, özgüveni düşük, alıngan, utangaç, sosyal ilişkileri ve iletişim becerileri zayıf kişilikte olduklarını belirtmiştir. Bu araştırma sonucu dikkate alındığında sosyal medya kullanımının sadece evli bireylerde değil, toplumun her kesimi üzerine olumsuz etkileri olduğunu görmekteyiz (Uçar, 2012; Akt. Güleç, 2018).

Sosyal medya kullanım sürelerinin artması ve bireylerin kullanım sürelerini kontrol edememeleri, kişilerarası iletişimlerini, sosyal ve psikolojik sağlıklarını, evlilik ilişkilerini ve evlilik doyumlarını derinden etkilemektedir. Sosyal medyanın belirli bir kullanım süresiyle sınırlı tutulmayarak aşırı kullanımı sonucu eşlerin evlilik ilişkilerinin

zayıflamasına, birlikte geçirilen sağlıklı ve kaliteli zamanın azalmasına neden olmaktadır. Evli bireylerin kişilerarası iletişim becerilerinde yaşanan sorunların etkileri en çokta aile içinde ve eşler arasında iletişim sorunları yaşamalarına sebebiyet vermektedir. Sosyal medya kullanım sürelerine bağlı olarak bireylerin kişilerarası iletişim becerilerinde yaşadıkları problemlerin, evlilik ilişkilerini ve iletişim şekillerini olumsuz yönde etkilemektedir. Buna bağlı olarak; evli bireylerin evlilik doyum düzeylerinin düşmesine sebebiyet verdiği söylenmektedir. Sosyal medya kullanım süresinin evli bireylerin cinsel yaşamları üzerine yapılan bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bireylerin, cinsel ihtiyaçlarını giderebilmek için interneti veya sosyal medya ağlarını pornografi, çevrimiçi sohbet sitelerini kullandıkları ve burada belirli süre geçirdikleri araştırmalarla desteklenmiştir. Evliliğin önemli unsurlarından biri olan cinsellikte yaşanan sorunların bireylerin evlilik doyumlarını etkilediği bilinmektedir.

Sonuç olarak; kişilerarası iletişim ve evlilik, bu konular insan yaşamının vazgeçilmez değerleri olarak görülmektedir. Evlilikte ve insan ilişkilerinde iletişim, her zaman önemini korumakta ve hakkında birçok araştırma yapılmaktadır. Bu iki konunun da kendi aralarında bağlantıları olduğu yadsınamayacak bir gerçektir. Yapılan araştırmada da evlilikte iletişimin önemli olduğu vurgulanmıştır. Kişilerarası iletişimde, evlilik ilişkileri ve doyumunda problemler yaşanmasına sebep olan değişkenler oldukça fazladır. Bunlardan birinin de sosyal medyanın aşırı ve kontrolsüz kullanımının olduğu görülmektedir. Bu durum dikkate alındığında, birbiriyle bağlantılı olduğu düşünülen bu konuların araştırılması önemli bulunmuştur. Bu araştırmada evli bireylerin sosyal medya kullanım sürelerinin kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumları üzerine bir çalışma yürütülmüştür. Evli bireylerin sosyal medya kullanım süreleri açısından kişilerarası iletişim becerileri ölçeğinin alt ölçekleri ile evlilik doyumu ölçeği alt ölçekleri arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunamamıştır. Yalnızca, kişilerarası iletişim becerileri empati alt ölçeği puanları ile evlilik doyumu ölçeği cinsellik alt ölçeği puanları arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulardan sosyal medya kullanım süresinin artması veya azalması evli bireylerin kişilerarası iletişim becerilerini ve evlilik doyum düzeylerini etkilemediği sonucu çıkmaktadır. Bu araştırmada elde edilen bulgular ile ilgili literatür incelendiğinde; doğrudan karşılaştırma yapılabilecek bir araştırmanın olmadığı görülmüştür. Yaptığımız araştırmanın sonunda ortaya çıkan analiz sonuçlarıyla, incelenen ilgili literatürlerin bulguları ile çeliştiği

görülmektedir. Araştırmadan elde edilmek istenilen amacı kısmen desteklemekte olan araştırmalarda mevcuttur. Yapılan bu araştırma, kişilerarası iletişim becerileri ölçeği ve evlilik doyumu ölçeklerinden elde edilen verilerin alt ölçekler açısından değerlendirildiği için ilgili alan yazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu durum da, bu araştırmanın önemini arttırmaktadır. Bu araştırmada çalışılan konuların birbiriyle anlamlı sonuçların olmaması sosyal medyanın aşırı ve kontrolsüz kullanımının olumsuz yönde etkilerinin olmadığı anlamını taşımamaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda, bundan sonra yapılacak çalışmalara ve alan uygulamalarına bazı öneriler sunulabilir:

Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Günümüz çağının en önemli problemi olarak görülen sosyal medya kullanım sürelerinin artması ve bu konu ile ilgili yapılan çalışmaların literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir.
2. Araştırmaya katılanlar sadece Mersin İlinde yaşayan evli bireylerden oluşmaktadır. Bundan sonra yapılacak benzer araştırmalarda farklı illerde yaşayan katılımcılara ulaşılarak elde edilecek veriler çalışmaya dâhil edilebilir. Bu durumun çalışmanın genellenebilirliğini artıracığı düşünülmektedir.
3. Evli bireylerin boş zamanlarını değerlendirme becerileri, bireylerin gösterecekleri dikkat ve özene bağlıdır. Bu nedenle boş zamanlarını nasıl değerlendirmeleri gerektiği hakkında bilinçlendirilmelidir. Unutulmamalıdır ki boş zamanlar harcanacak vakit olarak değil eşlerin kendilerine uygun yaratıcı faaliyetler ve ortak paylaşımlarını oluşturabilecek bir zaman dilimi olarak düşünülmelidir.
4. Bu çalışmada uygulanan ölçekler sırasında evli bireylerin çoğunlukla internete ve sosyal medyaya cep telefonları aracılığıyla daha kolay ulaştıklarını ve cep telefonlarının, istenilen her an ulaşılabilir olmaları bakımından konu ile ilgili bağımlılıkları da beraberinde getirdiği düşünülmektedir. Buna bağlı olarak bireylerin farkındalık kazanmaları ve bu konuda oto kontrol sahibi olmaları gerekmektedir.

Uygulamacılar İçin Öneriler

1. Bu araştırmanın örneklemini toplamda 280 bireyden oluşmaktadır, araştırmanın gerçekliğinin artırılması için örneklem daha fazla bireyden oluşturulabilir. Böylece aralarında istatistiksel olarak ilişki bulunmayan veriler ile ilgili farklı bilgiler elde edilebilir.
2. Araştırmada kullanılan anketlerin sayıca az olması bireylerin sıkılmadan ve içtenlikle doğru cevaplar vereceği öngörülmektedir.
3. Araştırma için kullanılan evlilikte doyum ölçeğinin cinsellik ile ilgili sorulara bireylerin cevap vermek istemedikleri görülmüştür. Buna bağlı olarak bireylere gizlilik konusunda ve bu bilgilerin sadece bilimsel çalışmalarda kullanılacağı belirtilmeli ve çalışma öncesinde araştırmada kullanılacak ölçekler ile ön deneme yapılması böylece eksikliklerin fark edilmesine ve bu konuda önlem ve düzeltmeler yapılabilmesine olanak sağlayacaktır.
4. Telefon, televizyon ve bilgisayar teknolojik aletlerin yanı sıra sosyal medya ağlarına ayrılan zamanın kontrolü sağlanırsa kişilerarası iletişim becerilerine ve doğrudan iletişim kurma adına katkı sağlanabilir.
5. Evli bireylere evlilik doyumunu ve evlilik ilişkilerini geliştirmeye yönelik eğitim ve programlar yetkili kurum, kuruluş ve kişilerce hazırlanıp evlilikte yaşanan çatışmalara çözüm sağlanabilir ve bu programlarda katılımcılara çatışmaların nasıl çözülebileceğine dair bilgiler verilebilir. Ayrıca bireylere sosyal medya kullanımının evlilik ilişkilerini nasıl etkilediği konusunda farkındalık kazandırılması sağlanabilir böylece eşlerin evlilik doyumunun artırılması hedeflenebilir.
6. Gelişen ve değişen dünya da aileyi bir arada tutmak zor olabilir, eşlerin güçlü ilişkiler kurarak birbirlerinin duygu ve düşüncelerine saygı duyma konusunda bilinçlendirilmelidirler.
7. Araştırma esnasında sosyal medya kullanımı hakkında ve ne kadar süre kullanılması gerektiği, olumlu ve olumsuz etkileri hakkında evli bireylere bilgilendirmeler ve eğitimler düzenlenebilir.

KAYNAKLAR

- Acat, M. (2012). Aile İçi Uyumlu Etkileşim, *Anadolu Üniversitesi Yayını* No:2688, *Açık Öğretim Fakültesi Yayını* No:1654, Eskişehir.
- Akar, E. (2013). Sosyal Medya Platformları, (Editör: Özata, F.) *Sosyal Medya*, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 52-80.
- Aksüt, M., Ateş S., Balaban, S., ve Çelikkanat, A. (2012). İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Paylaşım Sitelerine İlişkin Tutumları (Facebook Örneği), *12. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, Uşak, 71-76.
- Aktay, S. (2017). *Çalışan Evli Bireylerde Sosyal Medya (Facebook ve Twitter) Kullanımının Evlilik Doyumu ve Yaşam Kalitesi Arasındaki İlişki*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Ana Bilim Dalı İstanbul.
- Akyol, C., Aydın, F., Debbag, G., Öztürk, S., Karademir, T., ve Kemeriz, Z. (2012). *Sosyal Ağlar*, (Düzenleyen Alper, A.) Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Akyüz, A. (2018). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumları İle Aile İçi İletişim ve Yalnızlık Algısı Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alav, O. (2014). Sosyal Medya'nın Birey ve Toplumsal Yapıya Etkileri: Sosyal Medya Kullanıcı Araştırması, *Elektronik Sosyal Bilgiler Eğitimi Dergisi*, 1-22.
- Alikılıç, Ö. A. (2011). *Sosyal Medyada Yeni Paylaşımlar Yeni Teknikler, Halkla İlişkiler 2.0*, Ankara: Efil Yayınevi.
- Alikılıç, Ö., ve Onat, F. (2007). Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Kurumsal Bloglar, *Journal of Yaşar University*, 8(2), 899-927.
- Arısoy, Ö. (2009). İnternet Bağımlılığı ve Tedavisi, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 1,55-67.
- Ateş, R., ve Erdoğan, G. (2004). *Evlilik Okulu*, İstanbul: Remzi Kitabevi.

- Ayaroğlu Sancak, N. (2002). *Üniversite Öğrencilerinin İnternet Kullanımları Ve Yalnızlıkları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ayas, T. ve Horzum, M.B. (2013). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılığı ve Aile İnternet Tutumu, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (39), 46-57.
- Aycanoğlu, C. (2017). *Bağlanma Tarzları ve İnternet Bağımlılığının Evlilik Uyumuna Etkisi*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aycanoğlu, C., ve Ünsal, G. (2017). Bağlanma Tarzları ve İnternet Bağımlılığının Evlilik Uyumuna Etkisi, *JAREN* 3(3), 163-168.
- Ayer, F. D. (2016). *Evlilik Doyumunun, Eş Desteği, Evlilik İletişim Şekilleri ve Psikolojik İyi Oluş İle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Aylıkçı, Ç. (2018). *Evli Bireylerin Problemlili İnternet Kullanımı İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aile Danışmanlığı ve Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Bacanlı, H. (2011). Eđ Tercihleri, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, (2) 15-16.
- Bakay, M. E. (2001). *İzmir'de Lise Öğrencilerinin İnternet Kullanma Koşul ve Yeterlik Düzeyleri (Evde, Okulda ve Kafede)*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Balce, A.O., ve Demir, S. (2007). *İstatistik Ders Notları*, Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, Denizli.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili, *Selçuk İletişim*, 6 (1), 5-22.
- Bandura, A. (1971). *Social Learning Theory*, New York: Stanford University Press.
- Banmen, J., ve Vogel, N. (1985). *The Relationship Between Marital Quality and Interpersonal Communication*. *Family Therapy*, (12), 45-58.

- Barbato, C. A., Graham E. E., ve Perse, E. M. (2003). Communicating In The Family: An Examination of The relationship of Family Communication Climate and Interpersonal Communication Motives, *Journal of Family Communication*, 3(3), 123-14.
- Barker, L. L. (1990). *Communication*, Second Edition, New Jersey: Prentice Hall, Inc, Englewood Cliffs.
- Barker, P. (1986). *Basic Family Therapy*, New York: Oxford University Pres.
- Barkers, P. (1992). *Family Life Cycle, Basic Family Therapy*, New York: Oxford University Press. 34-79.
- Batıgün, A. D. ve Hasta, D. (2010). İnternet Bağımlılığı: Yalnızlık ve Kişilerarası İlişki Tarzları Açısından Bir Değerlendirme, *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11, 213- 219.
- Batıgün, A. D., ve Kılıç, N. (2011). İnternet Bağımlılığı İle Kişilik Özellikleri, Sosyal Destek, Psikolojik Belirtiler ve Bazı Sosyo-Demografik Değişkenler Arasındaki İlişkiler, *Türk Psikoloji Dergisi*, 26(67), 1-10.
- Bayraktar, F. (2001). *İnternet Kullanımının Ergen Gelişimindeki Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı, İzmir.
- Bayraktutan, F. (2005). *Aile İçi İlişkiler Açısından İnternet Kullanımı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Yapı ve Sosyal Değişme Bilim Dalı, İstanbul.
- Bienvenu, M. J. (1970). Measurement of Marital Communication, *The Family Coordinator*, 19(1), 26-31.
- Biçer, S. (2014). Akademisyenlerin Sosyal Ağlarda Bulunma Motivasyonları: Facebook Örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 58-78.
- Bilen, K., Ercan, O. ve Gülmez, T. (2014). Sosyal Ağların Kullanım Amacı ve Benimsenme Süreci; Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Örneği, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 115-123.

- Birsen, H., İspir, B., ve Binark, F. M., Özata, F. Z., ve Bayraktutan, G., Öztürk, M. C., ve Yılmaz, R.A., Ayman, M. (2013). Dijital İletişim ve Yeni Medya, (Editör, Öztürk, M. C.). *Anadolu Üniversitesi Yayını* No: 2956, 63-79, Eskişehir.
- Block JJ. (2008). Issues for DSM-V, Internet Addiction, *American Journal of Psychiatry*, (3), 306-7.
- Bradbury, T. N., ve Fincham, F.D. (1988). Individual Difference Variables in Close Relationships: A Contextual Model in Marriage As An Integrative Framework, *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(4), 713- 721.
- Bradbury, T. N., Fincham, F. D., ve Beach, S. R. H. (2000). Research On The Nature And Determinants of Marital Satisfaction: A Decade in Review. *Journal Of Marriage And The Family*, 62, 964-980.
- Buluş, M., ve Bağcı, B. (2016). Evlilik Doyumu: Aile Yılmazlığı ve Etkili İletişim Becerilerinin Rolü, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 136-152.
- Buluş, M., Atan, A. ve Sarıkaya Erten, H. (2017). *Etkili İletişim Becerileri: Bir Kavramsal Çerçeve Önerisi ve Ölçek Geliştirme Çalışması*, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Burleson, B.R., ve Denton, W.H. (1997). The Relationship Between Communication Skills And Marital Satisfaction: Some Moderating Effects, *Journal of Marriage And Family*. 59(4), 884 – 902.
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, (Yirmi dördüncü Baskı). Ankara; Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyükaşahin, A. (2006). *Yakın İlişkilerde Bağlanım: Yatırım Modelinin Bağlanma Stilleri ve Bazı İlişkisel Değişkenler Yönünden İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.

- Canan, F. (2010). *Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı, Disosiyatif Belirtiler ve Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki*, Doktora tezi, Düzce Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı, Düzce.
- Canel, A.N. (2007). *Ailede Problem Çözme, Evlilik Doyumu ve Örnek Bir Grup Çalışmasının Sınanması*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Caputo, J. S., Hazel, H. C., ve McMahon, C. (1994). *Interpersonal Communication, Competency Through, Critical Thinking*, Allyn and Bacon, USA.
- Ceyhan, E. (2008). *İnternet Bağımlılığının Bağlanma Stilleri ve Duygusal Düzenlemeyle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı, Van.
- Ceyhan, A. A. (2011). İnternet Kullanma Temel Nedenlerine Göre Üniversite Öğrencilerinin Problemlerini İnternet Kullanımı ve Algıladıkları İletişim Beceri Düzeyleri, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11(1), 59-77.
- Ceyhan, A. A. (2008). Predictors of Problematic Internet Use On Turkish University Students, *CyberPsychology and Behavior*, 11(3), 363-366.
- Chapin, L.R., Chapin, T.J., ve Sattler, L.G. (2001). The Relationship of Conflict Resolution Styles and Certain Marital Satisfaction Factors to Marital Distress, *Family Journal*, 9 (3), 259-265.
- Curun, F. (2006). *Yüklemeler ve İletişim Çatışmaları, Cinsiyet ve Cinsiyet Rolü Yönlümü İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Çağ, P., ve Yıldırım, İ. (2013). Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4(39), 13-23.
- Çakıcı, M., Oğuzhan, A. ve Özdil, T.(2000). *Temel İstatistik I*, İstanbul; Özal Matbaası.
- Çakıcı, M., Oğuzhan, A. ve Özdil, T.(2000). *Temel İstatistik II*, İstanbul; Özal Matbaası.

- Çakmak, V. (2014). *İletişim Kaygısının Sosyal Medya Kullanımı Üzerine Olan Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Örnek Olay İncelemesi*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çalışkan, N., ve Aslander, M. (2014). Aile İçi İletişim ve Siber Yaşam: Teorik Bir Çözümleme, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(2), 263-277.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik Doyum Ölçeği Geliştirme Çalışması*, Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Çelik, M., ve Tümkaya, S. (2012). Öğretim Elemanlarının Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumlarının İş Değişkenleri ile İlişkisi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 13(1), 223-238.
- Çelik, M., ve Yazgan İnanç, B. (2009). Evlilik Doyum Ölçeği: Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışmaları. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18(2), 247-269.
- Dahan, G.S. (2012). Sanal Dünyada E-Ağızdan Pazarlama Üzerine Bir İnceleme, Kara, T., ve Özgen, E. (Editörler), *Sosyal Medya Akademi* içinde (84-112), İstanbul: Beta Basım Yayım.
- Dattilio, F. M., ve Bevilacqua, L. J. (2000). *A Cognitive- Behavioral Approach: Comparative Treatments For Relationship Dysfunction*, 137-159. NewYork: Springer.
- Demir, E. (2006). *Birey ve Aile Yaşamına İlişkin Konularda İnternet Kullanımının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demir, Ü. (2016). *Sosyal Medya Kullanımı ve Aile İletişimi: Çanakkale 'de Lise Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma*, Selçuk İletişim, 9 (2), 27-50.
- Derici Toprak, H. (2018). *Evli Çiftlerde Facebook ve Akıllı Telefon Bağımlılığı İle Çatışma Çözüm Stilleri Ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Anabilim Dalı, İstanbul.

- Demircioğlu, H., ve Tezel, F. ve Günindi, Y. (2011). Anne Babaların Görüşlerine Göre Aile İşlevleri, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 93-105.
- Demoss, Y. (2004). *Brief Interventions and Resiliency in Couples*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Northcentral Univesity, Prescott, Arizona.
- Devito, J. A. (2004). *The Interpersonal Communication Book*, Pearson Edition, U.S.A.
- Dilmen, N. E. (2007). Yeni Medya Kavramı Çerçevesinde İnternet Günlükleri-Bloglar ve Gazeteciliğe Yansımaları, *Marmara İletişim Dergisi*, Şubat, 12, 113-122.
- Dizdar, T. D. (2018). *Kişilerarası İletişimde Beden Dilinin İknaya Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, C. (2013). *Ailede İletişim Sanatı*, İstanbul: Kalbi Kitaplar.
- Doğan, H., Işıklar, A. ve Eroğlu, S. E. (2008). Ergenlerin Problemlı İnternet Kullanımının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 106-124.
- Dokur, M. (2014). *İlişki Denklemi Aileler ve Çiftler*, (Dördüncü Baskı), İstanbul; GOA Yayıncılık.
- Dökmen Ü. (2001). *İletişim Çatışmaları ve Empati*, (On yedinci Baskı). İstanbul; Sistem Yayınları.
- Dökmen, Ü. (2016). *İletişim Çatışmaları ve Empati*, (Kırk beşinci Baskı), İstanbul; Sistem Yayıncılık.
- Döner, C. (2011). *İlköğretim Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Duran B. E. (2014). *Evli ve Çalışan Bireylerin Tükenmişlik Düzeyleri İle Evlilik Doyumları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Eldeniz, L. (2016). İkinci Medya Çağında Etkileşiminin Rolü ve Web 2.0. (Düzenleyen Aydoğan, F. ve Akyüz, A.) içinde, *İkinci Medya Çağında İnternet*, İstanbul; Alfa Yayınları, 25.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N. ve Alpkan, R.L., (2005). Evlilik Uyumu, *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.
- Erdoğan, İ. (2011). *İletişimi Anlamak*, (Dördüncü Baskı), Ankara.
- Erdoğan, Y. (2008). Exploring The Relationships Among Internet Usage, Internet Attitudes and Loneliness of Turkish Adolescents, *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 2(2).
- Eren, F., Çelik, İ. ve Aktürk, A. O. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Facebook Algısı: Bir Metafor Analizi, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 635-648.
- Eroğlu, Y. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Problemlı İnternet Kullanımı: İlişkisel-Karşılıklı Bağımlı Benlik Kurgusu ve Dürtüselliğın Yordama Güçleri, *Turkish Studies*, 1091-1114.
- Ersoy, A. ve Yaşar, Ş. (2003). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1 (4), 401- 425.
- Esen, E. (2010). *Ergenlerde İnternet Bağımlılığın Yordayan Psiko-Sosyal Değişkenlerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Fışıoğlu, H., (1992). Lisansüstü Öğrencilerin Evlilik Uyumu, *Türk Psikoloji Dergisi*, 7 (28), 16-23.
- Fitzpatrick, M.A. (1998). *Between Husbands and Wives: Communication in Marriage. Beverly Hills. CA: Sage Publications.* 31- 58.
- Gençer, L. S. (2011). *Ortaöğretim Öğrencilerinin İnternet Bağımlılık Durumlarının İnternet Kullanım Profilleri ve Demografik Özelliklere Göre Farklılıklarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

- Gençer, Y. (2015). Sosyal Medya Ağlarında Örgütlenme: Dijital Aktivizm Toplumsal Dönüşüme Yansımaları, *E-journal of Intermedia*, 505-522.
- Gerson, R. (1995). The Family Life Cycle: Phases, Stages and Crises. *Integrating Family Therapy*, (Editörler: Mikesell, R.H., D., Lusteran ve Mcdaniel, S. H.) Washington, DC: American Psychological Association, 91-112.
- Gladding, S. (2017). *Family Therapy. History, Theory and Practice*, Pearson Education, Inc., New Jersey; Merrill Prentice Hall.
- Goldernberg, I., ve Goldernberg, H., (1985). *Family Therapy*, California; Brooks/Cole Publishing Company.
- Gottman, J. (1990). Finding The Laws of Close Personal Relationship, *Methods of Family Research*. 1, 249 – 263.
- Gottman, J. (1990). Finding The Laws of Close Personal Relationship. *Methods of Family Research*. 1,249-263.
- Gökalp, E. (2009). Medya, Kitle İletişimi ve Toplum, *Sosyolojiye Giriş* içinde (Der: N. Suğur), *AÖF Yay.*, Eskişehir, 268-301.
- Göker, G., ve Doğan, A. (2011). Ağ Toplumunda Örgütlenme: Facebook'ta Çevrimiçi Tekel Eylemi, *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 14(25),175-203.
- Gökmen, A. (2001). *Evli Eşlerin Birbirlerine Yönelik Kontrolçülük ve Bağımlılık Algılarının Evlilik Doyumu Üzerindeki Etkisi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Gönül, A. S. (2002). Patolojik İnternet Kullanımı: İnternet Bağımlılığı-Kötüye Kullanımı, *New Symposium*, 40 (3), 105-110.
- Graham, J. M., ve Conoley, C.W. (2006). *The Role of Marital Attributions in the Relationship Between Life Stressors and Marital Quality Personal Relationships* 13(2), 231-241.

- Griffin, D.W., ve Bartholomew, K.(1994). Models of The Self and Other: Fundamental Dimensions Underlying Measures of Adult Attachment, *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(3): 430.
- Griffin, W.A., ve Greene, S. M. (1999). Bowen Systems Therapy, *Models of Family Therapy: The Essential Guide*. (Ed. Vangelisti ve D. Perlman), Philadelphia, 81-89.
- Gurman, A.S., ve Kniskern, D.P. (1991) *Handbook of Family Therapy*. Volume II., Brunner/Mazel Publishers, New York.
- Güleç, V. (2018). Aile İlişkilerinin Sosyal Medyayla Birlikte Çöküşü, İstanbul Aydın Üniversitesi, *E-Journal of New Media / Yeni Medya Elektronik Dergi – Ejnm*, Issn: 2548-0200, 2 (2), 105-120.
- Güler, F. (2007). *Temel İstatistik*, İstanbul; Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.
- Gürçan, N. (2010). *Ergenlerin Problemleri İnternet Kullanımları İle Uyumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Gürüz D., ve Temel E. A. (2008). *Kişilerarası İletişim*, (Birinci Baskı), Ankara: Nobel Yayınları.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle İlgili Bilişsel Çarpıtmalar ve Evlilikte Problem Çözme Becerilerinin Evlilik Doyumu İle İlişkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hawkins, D. N. (2005) . Unhappily Ever After: Effects of Long Term, Low Quality Marriages On Well – Being, *Social Forces*, 84 (1), 445 – 465.
- Hazar, M. (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı: Bir Alan Çalışması, *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 3, 158-159.
- Heavey, C.L., Christensen, A., ve Malamuth, N. M. (1995). The Longitudinal Impact of Demand and Withdrawal and Marital Conflict. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 63 (5) ,797- 801.

- Hovardaoğlu, S. (1996). Sosyal Mübadele: Evlilikle İlgili Değerlendirmelere Etkisi, *Türk Psikoloji Dergisi*, 11(36), 12 -24.
- Hünler, O.S., ve Genoz, T. (2003). Boyun Eğici Davranışlar ve Evlilik Doyumu İlişkisi: Algılanan Evlilik Problemleri ozmnn Rolü, *Türk Psikoloji Dergisi*. 18(51), 99-108.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum Algı İletişim*, (Beşinci Basım), İstanbul; Beykent Üniversitesi Yayınevi.
- İslamoğlu, A.H. (2009). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri (SPSS Uygulamalı)*, İstanbul; Beta Basım Yayım Dağıtım A.ř.
- Jones, E. (1994). Developments In The Milan - Systemic Therapies. *Family Systems Therapy*. John Wiley and Sons. Inc. New York. 1-30.
- Kabasakal, Z., ve Soylu, Y. (2016). Evli Bireylerin Evlilik Doyumunun Cinsiyet ve Eş Desteğine Göre İncelenmesi *Eğitim ve Oğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(4) Makale No:21, 2146-9199.
- Kağıtçıbaşı, . (2013). *Günümüzde İnsan ve İnsanlar*, (On dördüncü Basım), İstanbul; Evrim Yayınevi.
- Kahraman, M. (2013). *Sosyal Medya 101- Pazarlamacılar İçin Sosyal Medyaya Giriş*, İstanbul: MediaCat.
- Kamışoğlu, İ. (2013). *Sosyal Medyada Kişilerarası İletişim atışmaları*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karabur Candemir, G. (2017). *Evli Bireylerin Problemlı İnternet Kullanımı, Evlilik Uyumu, Eş Tükenmişliği ve Temel Psikolojik İhtiyaçlarının Karşılanma Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.

- Karaca, İ. (2010). *Aile İçi İletişimin Ortaöğretim Öğrencilerinin Madde Bağımlılığına Etkisi (Elazığ İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Radyo-Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, Elazığ.
- Karagülle, A. E., ve Çaycı, B. (2014). Ağ Toplumunda Sosyalleşme ve Yabancılaşma, *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 4(1), 4-6.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Kasapoğlu, F., Kutlu, M., ve Durmuş, E. (2017). Evli Bireylerde Kişilerarası İlişki Tarzı İle Evlilik Doyumu Arasındaki İlişki: Evlilikte Özyeterlik Algısının Aracı Rolü, *Nesne Psikoloji Dergisi (Npd)*, 10,7816, 5 (11), 469-483.
- Kavut, S. (2015). *Kuşaklararası İletişim Farklılıklarının Aile İçi İletişime Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim dalı/Kişilerarası İletişim Bilim Dalı, İstanbul.
- Kelleci, M. (2008). İnternet, Cep Telefonu, Bilgisayar Oyunlarının Çocuk ve Gençlerin Ruh Sağlığına Etkileri, *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 7(3), 253- 256.
- Kelleci, M., Güler, N., Sezer, H., ve Gölbaşı, Z. (2009). Lise Öğrencilerinde İnternet Kullanma Süresinin Cinsiyet ve Psikiyatrik Belirtiler İle İlişkisi, *Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 8(3), 223-230.
- Kelleci, M.,ve İnal, S. (2010). Psychiatric Symptoms In Adolescents With Internet Use: Comparison Without Internet Use, *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 13(2), 191-194.
- Kirby, J.S. (2005). *A Study of The Marital Satisfaction Levels of Participants in a Marriage Education Course*, Unpublished Doctoral Dissertation, Department of Educational Leadership and Counseling Department, University of Louisiana, Monroe.
- Kırık, A.M., ve Karakuş, M.K., (2012). Sosyal Medya ve İnternet Teknolojisi ile Yöndeşen Televizyon Yayıncılığı: Sosyal Tv. *Online Academic Journal of Information Technology*, 4(12), 62-73.

- Kıslak, Ş. T., ve Göztepe, I. (2012). Duygu Dışavurumu, Empati, Depresyon ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişkiler, *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 27-46.
- Koçak, Y. (1998). *Okul-Aile İletişimi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Koç, M. ve Karabatak, M. (2012). Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi, *E-Journal of New World Sciences Academy*, 156.
- Koç, M. (2011). Internet Addiction and Psychopatology, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 10(1), 143-148.
- Köseoğlu, Ö. (2012). Sosyal Ağ Sitesi Kullanıcılarının Motivasyonları: Facebook Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk İletişim*, 2148-2942, 59-78.
- Kubat, D. E. (2012). *Evli Bireylerde Aldatma Eğilimi ve Evlilik Doyumu İlişkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Littlejohn, S.W., ve Foss K.A. (2009). *Encyclopedia of Communication Theory*, Sage Reference Publication, U.S.A.
- Madran, A. (2016). Facebook Kıskançlığı Ölçeğinin Türkçe formu: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 17, 93-99.
- Meerkerk, G. J., Van den Eijnden, R. J. J. M., ve Garretsen, H. F. L. (2006) Predicting Compulsive Internet Use: It's All About Sex! *CyberPsychology and Behavior*, 9: 95-103. doi: 10.1089/cpb.2006.9.95
- Metin, M. (2014). *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Miller, R. B., Nunes, N. A., Bean, R. A., Day, R. D., Falceto, O. G., Hollist, C. S., ve Fernandes, C. L. (2014). Marital Problems and Marital Satisfaction Among Brazilian Couples, *The American Journal of Family Therapy*, 42: 153–166.
- Murali. V., ve George, S. (2007). Lost Online: An Overview of İnternet Addiction. *Adv Psychiatr Treat*, 13: 24-30.
- Mussatateva, M. (2018). *Alt Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Kadınların Evlilik Doyumu İle Aile İşlevlerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Nakilcioğlu, İ. H. (2007). İletişimden Bilişime: İnternet Kültüründen Kesitler, *Akademik Bilişim*, 3.
- Nazlı, S.(2009). *Aile Danışmanlığı*, (Geliştirilmiş Beşinci Baskı), Ankara; Anı Yayıncılık.
- Nichols, M. P., ve Schwartz, R. (2002). *Family Therapy*. (Beşinci Baskı), Boston: Allyn and Bacon. SS.203-227.
- Noller, P., ve Feeney, J.A. (2002). *Communication, Relationship Concerns and Satisfaction on Early Marriage Stability and Change In Relationships*, H.T. Reis (Ed). New York: Cambridge University Press. 31.
- Noller, P. (1993). Gender and Emotional Communication in Marriage: Different Cultures Or Differential Social Power?, *Journal of Language And Social Psychology*, 12, 132-152.
- Oğuz Bülbül, B. (2012). *Sosyal Medya Dilinin Görüntüsel Gösterge Boyutu ve Bunun Dile Etkisi*, Turkish Studies - International Periodical for The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 7/4, 1157-1166, Ankara.
- Oğuz, T. (2016). Çağdaş Narkisos'lar: Facebook Kullanım Alışkanlıkları ve Narsisizm, *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 51-68.
- Orhan, F. ve Akkoyunlu, B. (2004). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanımları Üzerine Bir Çalışma, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26: 107-116.

- Ottu, I. F. A., ve Akpan, U. I. (2011). Predicting Marital Satisfaction From The Attachment Styles and Gender of A Culturally and Religiously Homogenous Population. *Gender&Behavior*, 9 (1): 3656-3679.
- Özdemir, Z. (2015). Sosyal Medyada Kimlik İnşasında Yeni Akım: Özçekim Kullanımı, *Maltepe Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 112-127.
- Özen, Ü., ve Sarıcı, M. B. (2010). Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(1), 149-159.
- Özgüven, İ.E. (2009). *Evlilik ve Aile Terapisi*, (İkinci Baskı), Ankara; Pdr Yayınları.
- Özkanlı, A. (2015). *Çocuklarla Doğru ve Etkili İletişim*, İstanbul; C Planı Yayınları.
- Özkurt, Y. (2018). *Ortaokul Öğrencilerinin Aile İçi İletişimlerinin ve Sosyal Uyum Durumlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Özodaşık, M. (2014). *Halkla İlişkiler ve İletişim*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Pehlivan, H. (2011). *Bilişsel Davranışçı Yaklaşım Temelli Psikoeğitim Programının Kadın Danışma Merkezine Başvuran Annelerin İyi Oluş Düzeyi, Evlilik Doyumu, Problem Çözme Ve İletişim Becerilerine Etkisi*, Doktora Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, İzmir.
- Pelin, S. (2017). *Sosyal Medya Kullanımının Mutlu Olma Durumuna Etkisi Üzerine Nitel Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazetecilik Anabilim Dalı, İstanbul.
- Salmış, F. (2011). *Tekno İnsan Çağında İletişim ve Empati Kaybı*, İstanbul; Elit Kültür Yayınları.
- Sancaktar, N. (2016). *Yeni Evlenen ve Uzun Süredir Evli Olan Çiftlerin Evlilikte Problem Çözme Becerisi Düzeylerinin Öznel İyi Oluş ve Evlilik Doyumu Düzeyleri İle İlişkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

- Saxton, L. (1982), Marriage. *The Nature of Marriage, The Individual, Marriage, and the Family*. (5.Baskı). Wadsworth Publishing Company Belmont, California A Division of Wadsworth, Inc. 216-224.
- Segrin, C. (2004) *Family Communication*, Lawrence Erlbaum Associates, Incorporated, Mahwah, Nj, Usa.
- Sevinç, S. S. (2015). *Pazarlama İletişiminde Sosyal Medya*, (Üçüncü Baskı), İstanbul: Optimist Yayın ve Dağıtım.
- Sokolski, D.M., ve Hendrick, S.S. (1999). Marital Satisfaction, *American Journal of Family Therapy*, 26(1), 39-49.
- Soylu, Y., ve Kağnıcı, Y. (2015). Evlilik Uyumunun Empatik Eğilim, İletişim ve Çatışma Çözme Stilllerine Göre Yordanması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (43), 44-54.
- Sternberg, R.J. (2008). *Love is a Story a New Theory of Relationships*, New York; Oxford University Press. 10.
- Stroup, L.A. (1966). *The Developmental and Life Cycle Approach In Marriage and Family. Marriage And Family A Developmental Approach*, Sociology Series. Cuber, F.J. Editor, Clarke, A.C. Associate (Editor), New York. 61-72.
- Suler, J. (2005). Computer and Cyberspace Addiction, *International Journal of Applied Psychoanalytic Studies*, 1(4), 359–362.
- Şütçü, C. S. ve Algül, A. (2013). Teknolojinin Toplum Üzerindeki Etkisi Açısından İnternetin Kısıtlı Sosyal Çevresi Üzerine Bir Araştırma. (Düzenleme; Algül, A. ve Neda, Ü.) T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı, Konya.
- Şahin, S., ve Aral, N. (2012). Aile içi iletişim, *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1(3), 55-56.
- Şener, G. (2009). Türkiye’de Facebook Kullanımı Araştırması, *14. Türkiye’de İnternet Konferansında Sunulan Bildirileri*, Bilgi Üniversitesi, İstanbul. 45-54.

- Taaylıdız, . (2010). *Lise ğrencilerinin İnternet Bağımlılığı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre Yordanması*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tahiroğlu, A.Y., elik, G.G., Uzel, M., zcan, N. ve Avcı, A. (2008). Internet Use Among Turkish Adolescents, *CyberPsychology and Behavior*, 11(5), 537-543.
- Taşköprü, M. (2013). *Evlilik Doyumu İle Problem özme Becerileri, Stresle Başa ıkma ve Evlilik Süresi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Tekayak, H. V. (2017). *Ak-Tek Sağlıkta Sosyal Medya Kullanımı Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Aile Hekimlerinin Sosyal Medya Kullanımlarının Kişisel Ve Mesleki Gelişimlerine Etkilerinin Değerlendirilmesi*, Uzmanlık Tezi, Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Adana.
- Tezer, E. (1996). Evlilik İlişkisinden Sağlanan Doyum: Evlilik Yaşamı Ölçeği. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 1-7.
- Thompson, L., ve Rudolph, L.B. (1996). Children and Counselling. *Counselling Children: Counselling Theories and Techniques*. (Fourth Edition). Brook/Cole Publishers. Com. 267-289.
- Tiryaki, S., ve Karakuş, M. (2018). Evli Bireylerin Sosyal Medya Kullanımları Üzerine Bir Saha Araştırması, *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 26(3), 422-443.
- Tubbs, S. L., ve Moss, S. (1991). *Human Communication*, New York; McGraw- Hill, Inc.
- Tütek, H., ve Gümüşoğlu, Ő. (2008). *İşletme İstatistiği*, İstanbul; Beta Basım.
- Uak, D. (2015). *Evli iftlerin Kişilik Özelliklerinin Evlilik Doyumu İle İlişkinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, İstanbul.

- Urgancı, Ç. (2018). *İstanbul 112 Acil Sağlık Hizmetleri Çalışanlarının Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri, Algılanan Stres Düzeyi Ve Stresle Başa Çıkma Stillerinin Evlilik Doyumunu Yordama Gücü*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Vural, Z.B.A. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, *Journal of Yaşar University*, 20(5): 3348-3382.
- Vural, A. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*, 20(5), 3348- 3382.
- Wright, J., ve Fichten, C.S. (1983). Problem Solving Skills In Happy and Distressed Couples. Effects of Videotape And Verbal. *Journal of Clinical Psychology*. 39. 340 – 352.
- Wu, C. S., ve Cheng, F. F. (2007). Internet Cafe Addiction of Taiwanese Adolescents, *CyberPsychology ve Behavior*, 10 (2), 220-225.
- Yang, S. C., ve Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet Addicts and NonAddicts in Taiwanese High School, *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 79- 96.
- Yılmaz, A. ve Bilgin, M. (2017). The Relationship Between Social Network Usage and Some Personality Traits, *Journal of Human Sciences*,14(2), 1-27.
- Yıldırım, İ. (1993). Farklı Sosyo-Ekonomik Düzeydeki Evli Bireylerin Uyum Düzeyleri, *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*. 1(4), 23-28.
- Yılmaz, E. (2011). Yeni Medya ve Halkla İlişkiler: Hedef Kitleye Ağ Üzerinden Erişmek, (Dü. Işık, M., ve Akdağ, M.) içinde, *Dünden Bugüne Halkla İlişkiler*, 37-148.
- Yılmaz, E. Ö. (2017). *Sosyal Medyada Kadınların Kendini İfade Etme Olanağı*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Zahra, H. M., Paydar, M.R.Z. ve Ebrahimi M.E. (2015). The Relationship Between The Internet Addiction And The Use of Facebook With Marital Satisfaction And Emotional Divorce Among Married University Students, *Indian Journal of Fundamental And Applied Life Sciences*, 5(3): 709-17.

Zeytinoğlu, E. (2013). *Evli Bireylerin Benlik Saygısı, Kıskançlık Düzeyi, Evlilikteki Çatışmalar ve Evlilik Doyumu Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

İnternet Kaynakları

Mayfield, A. (2008). What is Social Media?. (Erişim Tarihi; 15.01.2019) iCrossing eBook.

Web:http://www.icrossing.co.uk/fileadmin/uploads/eBooks/What_is_Social_Media_Crossing_ebook.pdf

Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK), (2018). Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması Sonuçları, (Erişim Tarihi; 05.02.2018),

Web: http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1028#

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2015). (Erişim Tarihi; 01.02.2018).

Web: <http://www.tuik.gov.tr/PreHAberBultenleri.do?id=2115>

We Are Social, (2018). Türkiye İnternet ve Sosyal Medya Raporu, (Erişim Tarihi;05.02.2018), Web: <https://wearesocial.com/uk/>

EKLER

EK 1. Kişisel Bilgi Formu

Bu anket formu; Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Genel Psikoloji yüksek lisans tez çalışması için hazırlanmıştır. Bu araştırma kapsamında Sosyal Medya Ölçeği, İletişim Becerileri Ölçeği ve Evlilik Doyum Ölçeği yanıtlamanız beklenmektedir. Ölçeklerde yer alan sorulara içtenlikle ve **hiçbir soruyu atlamadan** yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Her bir ifadeyi okuduktan sonra, buna ne derecede katıldığınızı ya da katılmadığınızı cevaplamak için ayrılan yere (X) koyarak işaretleyiniz. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır.

Zaman ayırdığınız ve katılımınız için teşekkür ederim.

Psikolog Ayşe Rojda ABBASİGİL

abbasigilrojda@hotmail.com

1. Cinsiyetiniz:

Kadın Erkek

2. Yaşınız:

20-25 26-30 31-35 36-40 41-45 46 ve üzeri

3. Eğitim durumunuz:

İlkokul mezunu Ortaokul mezunu Yüksek Lisans/Doktora
 Lise mezunu Üniversite mezunu

4. Çalışıyor musunuz?

Evet Hayır

5. Eşinizle nasıl tanıştınız?

Görücü usulü Arkadaş ortamında Okul ortamında
 Aile ve akraba ortamında İnternet aracılığıyla Tesadüfen

6. Ne kadar süredir evlisiniz?

1 yıldan az 1-5 yıl 6-10 yıl 11-15 yıl
 16-20 yıl 21 yıl üzeri

EK 2. Sosyal Medya Anketi

1. Sosyal ağlarda ortalama kaç saat zaman harcıyorsunuz?

- 1 saatten az
- 7 saat ve üzeri

2. Sosyal ağları hangi amaçla kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- Yeni arkadaşlar bulmak
- Çevrimiçi sohbet etmek
- Boş zamanlarını geçirmek

2. Sahip olduğunuz sosyal medya hesapları hangileridir? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.)

- Instagram
- Whatsapp
- Google +

EK 3. İletişim Becerileri Ölçeği		Hiç Uygun Değil	Çok Az Uygun	Kısmen Uygun	Çoğunlukla Uygun	Tamamen Uygun
1.	İnsanlara eksiklerini söylerken/iletirken olumlu özelliklerinden de söz ederim.					
2.	İnsanlara başarısızlıklarını ifade ederken başarılı yönlerine de muhakkak değinirim.					
7.	Biri benimle konuşurken onunla göz teması kurmaya çalışırım.					
8.	Biri benimle konuşurken onu anladığımı gösteren iletiler veririm.					
15.	Düşüncelerimi tanımada/fark etmede/anlamada zorluk çekerim					
16.	Genellikle duygularımı tanımada/fark etmede/anlamlandırmada zorluk çekerim					
20.	Karşımdakinin duygu ve düşüncelerini doğru anlayabilirim					
21.	Karşımdaki kişinin neye ihtiyacı olduğunu anlar ve onu yargılamadan bu durumu ona iletebilirim					
28.	Karşımdakinin olumsuz davranışını değiştirmek için onu suçlayıcı bir dille uyarırım					
29.	Karşımdakinin olumsuz davranışları karşısında hissettiğim duyguları ona uygun bir dille iletebilirim/yansıtabilirim.					

EK 4. Evlilik Doyum Ölçeği

Aşağıda evlilik ilişkiniz ile ilgili bir takım ifadeler bulunmaktadır. Her ifadeyi dikkatlice okuduktan sonra yanındaki kutularda bulunan seçeneklerden size uygun olan seçeneği (X) ile işaretleyiniz. Lütfen hiçbir ifadeyi boş bırakmayınız. İçten ve doğru verdiğiniz yanıtlar için teşekkür ederiz.	Bana tamamen uygun	Bana uygun	Bana biraz uygun	Bana uygun değil	Bana hiç uygun değil
	5	4	3	2	1
1. Eşimin bana değer vermediğini hissediyorum.					
2. Ailelerimizin evliliğimize müdahale etmeleri ilişkimizi olumsuz etkiliyor.					
5. Eşimin anne ve babasına evliliğinden daha çok önem vermesi beni mutsuz ediyor.					
7. Cinsel yönden eşimle uyumluyum.					
8. Eşimin bana güven duymadığını düşünüyorum.					
9. Eşimle her ikimizde cinsel doyuma ulaşıyoruz.					

EK 5. Ölçek İzin Yazısı

14.05.2019

Toros University Posta - (konu yok)

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>

(konu yok)

3 ileti

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>
Alıcı: aatan@pau.edu.tr

15 Ekim 2018 13:04

Merhabalar;

Psikolog Ayşe Rojda ABBASİGİL Mersin Toros üniversitesinde yüksek lisans yapmaktayım. Tezimin konusu içeriğinde kişilerarası iletişim becerileri yer almaktadır. Sizin AİLE İLETİŞİM BECERİLERİ PSİKOEĞİTİM PROGRAMININ EBEVEYNLERİN İLETİŞİM BECERİLERİNE, ÇİFT UYUMUNA, EVLİLİK DOYUMUNA VE 5-6 YAŞ ÇOCUKLARININ SOSYAL DUYGUSAL UYUMUNA ETKİSİ yüksek lisans tezinizde kullanmış olduğunuz iletişim becerileri ölçeğinin nasıl değerlendirildiği konusunda bilgi almak istiyorum.

İlginiz için teşekkür ederim.

ABDULLAH ATAN <aatan@pau.edu.tr>
Alıcı: "A"Abbasigil," Ayşe Rojda" <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>

15 Ekim 2018 13:38

Merhaba hocam,

Öncelikle çalışmanızda başarılar dilerim. İlgili bilgilerin yer aldığı ölçeğin yayınlanmış makalesini ekte gönderiyorum. Ölçeğin ilk yazarı Prof. Dr. Mustafa BULUŞ hoca ile kullanmak isterseniz iletişime de geçebilirsiniz.

Ölçeğimize ilginiz için teşekkür eder çalışmalarınıza kolaylıklar dilerim.

Arş. Gör. Abdullah ATAN

[Alıntılanan metin gizlendi]

etkili-iletisim-becerileri-olcegi-toad.pdf
850K

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>
Alıcı: aatan@pau.edu.tr

15 Ekim 2018 14:54

Merhabalar ;

Göstermiş olduğunuz ilgi ve alakanızdan dolayı çok teşekkür ederim.

İyi çalışmalar, iyi günler diliyorum.

ABDULLAH ATAN <aatan@pau.edu.tr>, 15 Eki 2018 Pzt, 13:39 tarihinde şunu yazdı:
[Alıntılanan metin gizlendi]

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>

(konu yok)

3 ileti

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>
Alıcı: mbulus@pau.edu.tr

15 Ekim 2018 15:30

Merhabalar;
Psikolog Ayşe Rojda ABBASİGİL Mersin Toros Üniversitesinde yüksek lisans yapmaktayım. Tezimin konusu içeriğinde kişilerarası iletişim becerileri yer almaktadır. Bundan dolayı sizinde izninizle iletişim becerileri ölçeğini tezimde kullanmak ve nasıl değerlendirildiği hakkında bilgi almak istiyorum.

İlginiz için teşekkür ederim.

MUSTAFA BULUŞ <mbulus@pau.edu.tr>

15 Ekim 2018 15:35

Alıcı: "Abbasigil," Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>

merhaba rojda,

istediğin ölçek ve ilgili makale ektedir. ihtiyaç halinde iletişim kurabilirsin. iyi çalışmalar sım ve sevgiler

prof.dr.mustafa buluş

[Ayrıntılan metin gizlendi]

2 eklenti

etkili-iletisim-becerileri-olcegi-makale.pdf
640K

İLETİŞİM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ maddeler ve ölçek bilgileri.docx
18K

Abbasigil, Ayşe Rojda <ug.rojda.abbasigil@toros.edu.tr>

15 Ekim 2018 19:32

Alıcı: mbulus@pau.edu.tr

Merhabalar Hocam;

Göstermiş olduğunuz ilgi ve alakadan dolayı çok teşekkür ederim.

iyi çalışmalar, iyi akşamlar diliyorum.

psk. A. Rojda ABBASİGİL

MUSTAFA BULUŞ <mbulus@pau.edu.tr>, 15 Eki 2018 Pzt, 15:35 tarihinde şunu yazdı:
[Ayrıntılan metin gizlendi]

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel bilgiler

Soyadı Adı : ABBASİGİL Ayşe Rojda
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi : 03/09/1992
Doğum Yeri : HAKKARİ
Medeni Hali : Bekar
E-Posta : abbasigilrojda@hotmail.com

Eğitim Derecesi	Eğitim Birimi	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Toros Ünivesitesi, Sosyal Bil. Ens. Genel Psikoloji Tezli YL	2019
Üniversite	Toros Üniversitesi İ.İ.B.F. Psikoloji Bölümü	2016
Lise	Van Özel Serhat Koleji	2011

İş Deneyimi

Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2018	Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürlüğü Merkez/Hakkari	Psikolog
2017-2018	Matür Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Yenişehir/Mersin	Psikolog

Yabancı Dil : İngilizce

İlgi Alanları : Bahçe ile uğraşmak, puzzle yapmak, belgesel izlemek
tiyatro ve sinema, Astronomi, Arkeoloji ve Tarih

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 64046081-302.14/E.288
Konu : Tez Başlığı Değişikliği

01/08/2019

Psikoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığına

Ana bilim dalınız yüksek lisans öğrencisinin tez başlığı değişikliği, aşağıdaki yönetim kurulumuzun 01.08.2019 tarih ve 17/120 sayılı kararı ile uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Haluk KORKMAZYÜREK
Müdür

Enstitümüz Psikoloji Ana Bilim Dalı Başkanlığının 16.07.2019 tarihli ve 55 sayılı Ayşe Rojda ABBASİGİL'in tez başlığı değişikliği konulu yazısı görüşüldü.

Enstitümüz Psikoloji Ana Bilim Dalı Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı 169040005 numaralı öğrencisi Ayşe Rojda ABBASİGİL'in, 11.07.2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavında, tez başlığının savunma sınavı jüri üyelerinin önerisi üzerine "*Evlü Bireylerde Sosyal Medya Kullanım Süresi, Kişilerarası İletişim Becerileri ve Evlilik Doyum İlişkisi*" olarak değiştirilmesine, danışmanına duyurulmak üzere konunun Ana Bilim Dalı Başkanlığına ve adı geçen öğrencinin e-posta adresine bildirilmesine oy birliğiyle karar verildi.

Paraf : Eda KILIÇKAYA(SBEM,Memur), Nazmiye GÖKÇEL(SBEM,Enstitü Sekreteri)

Bahçelievler Mahallesi 1839 Sk. No: 15, 33140 Yenişehir / MERSİN
Telefon: 0324 325 33 00 – Dahili: 4508 FCT: 0530 290 96 95 – 0530 290 96 99 Fax: 0324 325 33 01
E-posta: nazmiye.gokcel@toros.edu.tr Elektronik Ağ: www.toros.edu.tr

2418739583

T.C.
TOROS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İNTİHAL PROGRAMI RAPORU

PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 24./06./2019

Tez Başlığı:

Evli bireylerde sosyal medya kullanım süresi kişilerarası iletişim becerileri ve evlilik doyumu ilişkisi

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın;

a) Giriş,

b) Ana bölümler ve

c) Sonuç kısımlarından oluşan toplam ...96... sayfalık kısmına ilişkin, 24/06/2019 tarihinde enstitü tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, dönem projemin benzerlik oranı % ...8... 'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

1- Kaynakça hariç

2- Alıntılar hariç

3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %10,

1- Kaynakça hariç

2- Alıntılar dahil

3- Benzer kelime sayısı 10 adet

yapıldığında en fazla %30'u geçmemelidir.

Tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Yukarıda belirtilen başlıkta danışmanımla birlikte tamamlamış olduğum tezimin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir. Tezimin, tez yazım kurallarına uygun olarak ve intihal olmaksızın hazırladığımı taahhüt eder; intihal olması durumunda tez çalışmamın başarısız sayılacağını ve mezuniyetimin iptalini kabul ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Öğrencinin Adı Soyadı : Ayşe Rojda ABBASİGİL

İmzası

Tarih: 24./06./2019

Yukarıda kişisel ve tez bilgileri verilen öğrencimin belirtilen başlıkta birlikte tamamlamış olduğumuz dönem projesi Turnitin intihal yazılım programında kontrol edilmiş ve etik bir ihlale rastlanmamıştır. İntihal yazılım programının rapor çıktısı ektedir. Ayrıca tezin fikir/araştırma sorusu, yöntem, bulgular ve tartışma kısımları özgün olup kısmen veya tamamen diğer çalışmalardan alınan kısımlar olduğu durumlarda kaynak belirtilmesine dikkat edilmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Danışmanın Unvanı-Adı-Soyadı : Prof. Dr. Banu YAZGAN İNANÇ

İmzası

Tarih: 24./06./2019

Ek: İntihal yazılım programının rapor çıktısı (...3...sayfa)

EVLİ BİREYLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIM SÜRESİ, KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ VE EVLİLİK DOYUM İLİŞKİSİ

Yazar Ayşe Abbasigil

Gönderim Tarihi: 24-Haz-2019 11:06AM (UTC+0300)

Gönderim Numarası: 1146610219

Dosya adı: (712.72K)

Kelime sayısı: 24002

Karakter sayısı: 170338

EVLİ BİREYLERDE SOSYAL MEDYA KULLANIM SÜRESİ, KİŞİLERARASI İLETİŞİM BECERİLERİ VE EVLİLİK DOYUM İLİŞKİSİ

ORIJINALLIK RAPORU

%8

BENZERLİK ENDEKSİ

%7

İNTERNET
KAYNAKLARI

%1

YAYINLAR

%5

ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	acikerisim.pau.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
2	library.cu.edu.tr İnternet Kaynağı	%2
3	ekurgu.anadolu.edu.tr İnternet Kaynağı	%1
4	Submitted to Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1
5	acikerisim.selcuk.edu.tr:8080 İnternet Kaynağı	%1
6	Submitted to Recep Tayyip Erdogan University Öğrenci Ödevi	%1
7	Submitted to Beykent Üniversitesi Öğrenci Ödevi	%1

Alıntıları çıkart

Kapat

Eşleşmeleri çıkar

< %1

Bibliyografyayı Çıkart

üzerinde